ecommbx

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 15 Οκτωβρίου 2025 • Ετος 11ο • Αρ. φύλλου 566* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | *www.kathimerini.com.cy/financial* | *Τιμή: €2,00*

ecommbx

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2026

Στο προσκήνιο καλώδιο, ΑΤΑ και φορολογική μεταρρύθμιση

Η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Κύπρου, η φορολογική μεταρρύθμιση και η ΑΤΑ καθορίζουν τη μορφή και τις προτεραιότητες του προϋπολογισμού για το 2026. Και τα τρία κομβικά θέματα είχαν την τιμητική τους κατά την έναρξη της συζήτησης στην Επιτροπή Οικονομικών. Ο υπ. Οικονομικών Μάκης Κεραυνός δέχθηκε απανωτά ερωτήματα για βιωσιμότητα του GSI, το οποίο καταγράφεται στον προϋπολογισμό ως σημαντικός δημοσιονομικός κίνδυνος. **Σελ. 6**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

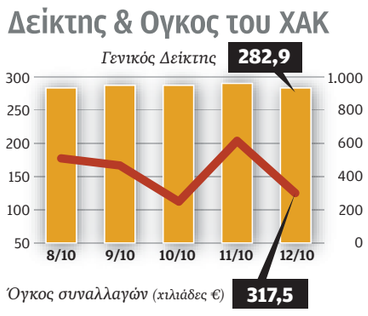

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΗΣΙΑ

Ζητούν εισιτήριο σε επισκέπτες μιας ημέρας

Η Περιφερειακή Ενωση Δήμων Νοτίου Αιγαίου ζητεί να θεσμοθετηθεί η δυνατότητα επιβολής τέλους στους ημερήσιους επισκέπτες, ως μέτρο για να ανακοπεί ο μαζικός τουρισμός. Ανάλογες πρωτοβουλίες εξετάζουν και νησιά του Ιονίου. **Σελ. 13**

5 291296 000378

ΑΣΤΑΜΑΤΗΤΟΣ

Ο Τραμπ κήρυξε τώρα πόλεμο στα ιταλικά μακαρόνια

Σελ. 11

ΝΕΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΠΕΝΔΥΕΙ ΞΑΝΑ ΣΤΗΝ ΑΜΥΝΑ - ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ STARTUPS

Σελ. 10

Η Κύπρος δηλώνει παρούσα στην ανοικοδόμηση της Γάζας

Ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης θα παρουσιάσει την πρότασή του στο επόμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Χριστοδουλίδης, ανακοίνωσε την πρόθεση της κυβέρνησης να συμμετάσχουν κυπριακές εταιρείες στην ανοικοδόμηση της Λωρίδας της Γάζας, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κύπρου όπως η γεωστρατηγική της θέση, οι υποδομές και η εμπειρία από την πρωτοβουλία «Αμάλθεια». Παρά τη σαφή πρόθεση, απουσιάζει ακόμη το συγκεκριμένο πλαίσιο εφαρμογής, γεγονός που προκαλεί επιφυλάξεις στον επιχειρηματικό κόσμο, ο οποίος δηλώνει άγνοια για την πρόταση έξι σημείων του Προέδρου και αναμένει διευκρινίσεις για να εξετάσει τη συμμετοχή του. Σε πρώτη φάση, η συμμετοχή των κυπριακών εταιρειών θα αφορά κυρίως την αποστολή οικοδομικών υλικών. Όπως αναφέρουν στην «Κ» κυβερνητικές πηγές, οι επιχειρήσεις μας με την εξωστρέφεια που τις χαρακτηρίζει και τις καλές σχέσεις που διαθέτουν με τις αραβικές χώρες αναμένεται ότι θα αξιοποιήσουν τυχόν ευκαιρίες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην περιοχή. **Σελ. 4**

Η AI απειλεί τις θέσεις εργασίας της Γενιάς Z

Αυξάνονται οι εταιρείες διεθνώς που δίνουν προτεραιότητα στην τεχνητή νοημοσύνη και τον αυτοματισμό έναντι των νέων προσλήψεων. Μια πραγματικότητα που επαναφέρει στο προσκήνιο τους φόβους για τις τεκτονικές αλλαγές που θα φέρουν στην αγορά εργασίας οι νέες τεχνολογίες. Νέα έκθεση του Βρετανικού Ινστιτούτου Προτύπων (BSI) προειδοποιεί ότι η ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης συνεχίζει να αναδιαμορφώνει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, καθώς περισσότερες εταιρείες παγκοσμίως απαλλάσσονται από την ανθρώπινη εργασία και δίνουν προτεραιότητα στην AI για τη μείωση του προσωπικού και του λειτουργικού κόστους. Η Γενιά Z φαίνεται να βρίσκεται αντιμέτωπη με μια «εργασιακή αποκάλυψη». **Σελ. 9**

NEA DEALS

Αλλάζει πάλι ο ασφαλιστικός κυπριακός χάρτης

Ο ασφαλιστικός κλάδος της Κύπρου βρίσκεται σε νέα φάση επενδύσεων, με εξαγορές, συγχωνεύσεις και νέες εισδοχές παιχτών να αλλάζουν τα δεδομένα. Νέα deals, όπως της ERB Asfalistiki με τη Fairfax, αναδιαμορφώνουν το τοπίο και ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα του τομέα. **Σελ. 4**

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ

Η Αγία Τριάδα των εργολάβων στην Κύπρο

Την ύπαρξη εθνικών εργολάβων στην Κύπρο που αναλαμβάνουν τα μεγάλα συμβόλαια των δημοσίων έργων επιβεβαίωσε έρευνα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Με βάση τα στοιχεία της έρευνας τρεις εταιρείες, Cyfield, Iacovou και Cybarco, φιγουράρουν στις τρεις πρώτες θέσεις με τη μεγαλύτερη αξία. **Σελ. 6**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Σύνοδος με δάνειο 140 δισ. στην Ουκρανία

Βασικό μενού στη Σύνοδο Κορυφής, στις 23-24 Οκτωβρίου, αναμένεται να αποτελέσει η δανειοδότηση της Ουκρανίας από την Ε.Ε. και τα κράτη-μέλη της. Αγκάθι αποτελεί η ανάληψη ρίσκου από τους «27» για τα ρωσικά περιουσιακά στοιχεία, περιλαμβανομένης και της Κύπρου, υπό μορφή εγγυήσεων. **Σελ. 7**

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΕΥΓΕΝΙΟΥ

«Δεν κινδυνεύουμε από την τεχνολογία αλλά από την απραξία απέναντί της»

Σελ. 5

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / του Γιαννου Σταυρινιδη

Αναπτυξιακός προϋπολογισμός

Ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός θα έπρεπε να αποτελεί για την Κύπρο, εργαλείο για να ξεπεραστούν οι προκλήσεις που έχουν να κάνουν με τη γεωπολιτική αστάθεια και την εξάρτηση στις υπηρεσίες. Το γεγονός ότι, όλα αυτά τα χρόνια, καμία πρόοδος δεν έχει σημειωθεί σε αυτά τα ζητήματα, αποδεικνύει ότι τον λέμε αναπτυξιακό επειδή περιλαμβάνει αναπτυξιακές δαπάνες και όχι επειδή προκαλεί την ανάπτυξη. Ακούμε συχνά από τον υπουργό Οικονομικών ότι ο προϋπολογισμός είναι αναπτυξιακός και αμέσως μια ικανοποίηση γεμίζει τα αυτιά μας. Αναπτυξιακός είναι ο προϋπολογισμός που γίνεται εργαλείο βιώσιμης ανάπτυξης, δίνοντας έμφαση στις επενδύσεις που παράγουν καινοτομία και θέσεις εργασίας. Αναπτυξιακός είναι ο προϋπολογισμός που δημιουργείται μέσα από στρατηγικές ανάγκες και στοχεύει να απαντήσει σε πραγματικά ερωτήματα, όπως περιφερειακή κρίση, κοινοτική υποχρέωση, εξασφάλιση πόρων από ευρωπαϊκά ταμεία, ενίσχυση συγκεκριμένου τομέα της οικονομίας. Στη δημοσιονομική πράξη αναπτυξιακός είναι ο προϋπολογισμός που περιλαμβάνει πόρους και δαπάνες που θα κατευθυνθούν σε υποδομές, επενδύσεις, επιχειρηματικά κίνητρα και δράσεις για μεγέθυνση του ΑΕΠ. Αναπτυξιακό είναι το μέρος του προϋπολογισμού που αφορά σε συγκεκριμένο προγραμματισμό πόρων καλύπτοντας ένα σκοπό.

Στην Κύπρο, αναπτυξιακός προϋπολογισμός σημαίνει κάτι άλλο. Περισσότερο αφορά σε μια περιγραφή του χαρακτήρα και της κατεύθυνσης του κειμένου. Συνήθως ακούμε για πλεονασματικό και αναπτυξιακό προϋπολογισμό εναλλάξ, υπονοώντας το ίδιο πράγμα, ότι δηλαδή του χρόνου θα πάμε καλά. Η πλατφόρμα ετοιμασίας του προϋπολογισμού συνδυάζει τη δημοσιονομική πειθαρχία μαζί με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και κοινωνική ευημερία, μέχρι του σημείου που εξυπηρετείται ο στόχος για πλεόνασμα. Τα κύρια χαρακτηριστικά ενός κυπριακού αναπτυξιακού προϋπολογισμού περιλαμβάνουν επενδύσεις στις υποδομές με έμφαση στους δρόμους, τους κυκλικούς κόμβους και τα γεφύρια. Τα τελευταία χρόνια ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός απέκτησε μια νέα διάσταση λόγω των πόρων του ταμείου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των ταμείων συνοχής. Ακόμα και έτσι, αρκετά έργα που χαρακτηρίζονται ως αναπτυξιακά πάσχουν από έλλειψη στόχευσης, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις είναι χρονικά ξεπερασμένα.

Συχνά ακούμε πως ο προϋπολογισμός είναι αναπτυξιακός με κοινωνικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει πως περιλαμβάνονται δαπάνες για την παιδεία, την υγεία και την κοινωνική πρόνοια. Με εξαίρεση κάποια προγράμματα κατάρτισης εργαζομένων, δύσκολα μπορεί να εντοπιστεί κάποια αναπτυξιακή διάσταση σε αυτή την περίπτωση.

Η συζήτηση για τον προϋπολογισμό, αρχίζει και τελειώνει στα πλεονάσματα που ευτυχώς την τελευταία δεκαετία σταθεροποιούνται και μεγεθύνονται χάρη σε υψηλά έσοδα από φόρους και υπηρεσίες. Ο προϋπολογισμός όμως δεν εξαντλείται στη λογιστική αποτύπωση. Δεν αρκεί να πληρώνουμε τον θηριώδη δημόσιο τομέα και να πανηγυρίζουμε ότι έχουμε και περίσσευμα. Ο προϋπολογισμός ενός κράτους, εφόσον χαρακτηρίζεται ως αναπτυξιακός, στην Κύπρο πάντα αφού αποτελεί έθιμο, πάει να πει πως καταρτίστηκε με γνώμονα τον οικονομικό προγραμματισμό των πόρων. Και ως τέτοιος θα έπρεπε να «κυνηγά» συγκεκριμένους στόχους, θέτοντας τα όρια της επιτυχίας εκ των προτέρων. Θα έπρεπε με άλλα λόγια να αποτυπώνει το όραμα και τη φιλοδοξία της κυβέρνησης για νέες θέσεις εργασίας και περισσότερη καινοτομία.

Η συζήτηση για τον προϋπολογισμό αποτελεί εδώ και χρόνια μια βαρετή διαδικασία. Απουσιάζει η οικονομική ανάλυση και κυρίως η σύγκλιση γύρω από συγκεκριμένους οικονομικούς στόχους. Κάθε φορά που η συζήτηση ξεπερνά τα τετριμμένα, όπως είναι η πορεία μεγέθυνσης του κρατικού μισθολογίου, εξαντλείται σε επικεφαλίδες και ατάκες. Μάλλον γι' αυτό όσοι από το βήμα της Βουλής ζητούν να τοποθετηθούν κατά τη διαδικασία έγκρισης, αναπτύσσουν τις θέσεις τους για το Κυπριακό.

Κάθε λέξη δόρυ...

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Παρακολούθησα την παράσταση «Μια Ιλιάδα» που ανεβαίνει στο Σατιρικό Θέατρο, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου με τον ρόλο του αφηγητή, του Ομήρου, να τον έχει αναλάβει η Δέσποινα Μπεμπεδέλη. Πρόκειται για το έργο των Αμερικανών Lisa Peterson και Denis O' Hare, πο είναι βασισμένο στην «Ιλιάδα» του Ομήρου όπως μεταφράστηκε στα αγγλικά από τον Robert Fagles. Όπως αναφέρεται στο σχετικό δελτίο Τύπου της παράστασης πρόκειται για «μια σύγχρονη και συναρπαστική εκδοχή του Ομηρικού έπους, η οποία φωτίζει τις ολέθριες – διαχρονικά – συνέπειες που υφίσταται η ανθρωπότητα από τις πολεμικές συγκρούσεις».

Αυτή δεν είναι η πρώτη φορά που ο Ανδρέας Αραούζος συνεργάζεται με την ηθοποιό Δέσποινα Μπεμπεδέλη («Μια ζωή γερμανική», «Αμφοβολία»), αλλά τη θεωρώ από κάθε άποψη την καλύτερή τους συνεργασία. Ο Αραούζος χρησιμοποίησε προς όφελος της παράστασης κάθε υποκριτικό χάρισμα της Μπεμπεδέλη, την καθοδήγησε σε κάθε γραμμή του κειμένου, ενός απαιτητικού κειμένου, με το αποτέλεσμα να είναι ένα μάθημα υποκριτικής. Φυσικά, η Δέσποινα Μπεμπεδέλη μπορεί και χειρίζεται με περισσή ευκολία τα υποκριτικά της εργαλεία, τα οποία νομίζω πως τα εναπόθεσε στα χέρια του σκηνοθέτη, ή μάλλον του τα εμπιστεύθηκε, για να της δίνει κάθε φορά και από ένα και εκείνη να το χειρίζεται ανάλογα. Ο Ανδρέας Αραούζος δεν έκανε κατάχρηση αυτών των εργαλείων, πράγμα που είναι εύκολο να συμβεί, και με αυτόν τον τρόπο η παράσταση είχε τη δική της μαγεία. Σεβαστική ηθοποιός η Δέσποινα Μπεμπεδέλη, τόσο ως προς το κείμενο που έχει να διαχειριστεί, όσο και προς τον σκηνοθέτη της και αυτό φάνηκε στην παράσταση. Είναι γνωστό πως η Μπεμπεδέλη αγαπάει τον καθαρό λόγο και θέλει αυτός να ακούγεται όσο το δυνατόν καλύτερα, επίσης σέβεται τους ρόλους της θεατρικής παραγωγής, εκείνη είναι η ηθοποιός που καλείται να υπηρετήσει μία σκηνοθετική γραμμή, όσο δύσκολη ή ιδιαίτερη μπορεί να είναι. Και αυτή η παράσταση θεωρώ πως ήταν απαιτητική, εκτός της ιδιαίτερης συνθήκης ενός μονολόγου, αλλά και διότι ο σκηνοθέτης της την ήθελε σε μία διαρκή κίνηση, σε μία διαρκή εναλλαγή συναισθημάτων, να μεταλλάσσει συχνά και πυκνά την εσωτερική της κατάσταση και η Δέσποινα Μπεμπεδέλη αντεπεξήλθε, παραδίδοντας στο κοινό μία εξαιρετική ερμηνεία.

Ο Αραούζος χρησιμοποίησε προς όφελος της παράστασης κάθε υποκριτικό χάρισμα της Μπεμπεδέλη, την καθοδήγησε σε κάθε γραμμή του κειμένου, ενός απαιτητικού κειμένου, με το αποτέλεσμα να είναι ένα μάθημα υποκριτικής.

Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί πως ο Αραούζος δεν καταχράστηκε ούτε τη βιντεοπροβολή, οι λιτές και συνάμα σημειωτικές σκηνογραφικές προβολές ήταν του Νίκου Μυλωνά, και αυτό πρόσθετε στην εμπειρία, δεν αποπροσανατόλιζε από το κείμενο, ούτε από την ερμηνεία της ηθοποιού του. Εξαιρετική ήταν και η δουλειά που έκανε ο Βικέντιος Χριστιανίδης στους φωτισμούς, και ο Δημήτρης Ζαχαρίου στη μουσική. Η δε ενδυμασία της Μπεμπεδέλη από τον Λάκη Γενεθλή επίσης δημιουργούσε τον χαρακτήρα και παρέπεμπε στον ραψωδό. Βοηθός σκηνοθέτη είναι η Χριστίνα Ψαρά, η οποία σίγουρα έχει αρχίσει να γεμίζει τη φαρέτρα της.

Ο Ανδρέας Αραούζος, η Δέσποινα Μπεμπεδέλη και οι συνεργάτες τους έφεραν τα πρόσωπα της «Ιλιάδας», και άλλα σύγχρονα τραγικά πρόσωπα ενώπιον των θεατών, κι ίσως σε κάποιους να «έτρεχαν δάκρυα θερμά από τα μάγουλά τους».

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Θεατρικές Πρακτικές, Συλλογές & Αρχεία: Δεύτερη Φάση

Το έργο «Θεατρικές Πρακτικές, Συλλογές & Αρχεία: Ευρήματα, Φωτογραφίες και Κείμενα της Σουηδικής Αρχαιολογικής Αποστολής στην Κύπρο» έχει αρχίσει τη διαδικασία παραγωγής της παράστασης Συναντήσεις, που θα ανεβεί στο μουσείο Medelhavsmuseet, στη Στοκχόλμη τον Μάρτιο του 2026. Την καλλιτεχνική επιμέλεια και την παραγωγή έχουν αναλάβει η Ελλάδα Ευαγγέλου και η Δέσπω Πασιά, τη δραματουργία και τη σκηνοθεσία η Έλενα Αγαθοκλέους, μαζί με την Ελλάδα Ευαγγέλου και θα συμμετάσχουν οι ηθοποιοί Έλενα Αγαθοκλέους, Lovisa Svensson, Ivar Forsling, και Ανδρέας Μακρής. Συνεργάτες και σύμβουλοι έρευνας στο εγχείρημα αυτό είναι το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου, το Världskulturmuseerna, στη Σουηδία, ο ιστορικός Frederick Whitling και στηρίζει η Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στη Σουηδία.

Τα κείμενα, αρχαιολογικά ευρήματα και φωτογραφίες της Σουηδικής Αρχαιολογικής Αποστολής στην Κύπρο (1927-31) αποτελούν τα σημεία εκκίνησης του έργου «Συναντήσεις» που θα ανεβεί στο μουσείο Medelhavsmuseet για την Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Για το πρότζεκτ

Τα κείμενα, αρχαιολογικά ευρήματα και φωτογραφίες της Σουηδικής Αρχαιολογικής Αποστολής στην Κύπρο (1927-31) αποτελούν τα σημεία εκκίνησης του έργου. Μέσα από διακαλλιτεχνικές και διεπιστημονικές πρακτικές, ανιχνεύει νέα και πολύ-επίπεδα αφηγήματα πέραν της αρχαιολογικής έρευνας, και δημιουργεί θέατρο σε μουσειακούς χώρους. Η μεθοδολογία που αναπτύσσεται συνδέει ενεργά πολλαπλά ερευνητικά πεδία με τις παραστατικές τέχνες. Περιλαμβάνει αρχειακή έρευνα, συνεντεύξεις με απογόνους ανθρώπων που είχαν σχέση με την Αποστολή, διεπιστημονικές συζητήσεις και δια-καλλιτεχνικά εργαστήρια μελέτης του υλικού της Αποστολής (κείμενα, φωτογραφίες, αντικείμενα) καθώς και του υλικού που προκύπτει μέσα από την έρευνα της ίδιας της ομάδας. Αυτά έχουν ως άμεσο στόχο τη δημιουργία παραστάσεων θεάτρου επινόησης, αφηγηματικών ακουστικών ξεναγήσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Κατά την πρώτη φάση (2023-2024) το έργο επικεντρώθηκε στις αθέατες ιστορίες των εργατριών και εργατών της Αποστολής, παρουσιάζοντας στο Κυπριακό Μουσείο στη Λευκωσία δύο θεατρικές πράξεις: το θεατρικό αναλόγιο [Α]πίθανες Ιστορίες: Η Διαδικασία (20 Απριλίου, 2024) και την παράσταση [Α]πίθανες Ιστορίες: Περιπατητικό θέατρο επινόησης για τη Σουηδική Αρχαιολογική Αποστολή στην Κύπρο (18 Μαΐου, 2024). Η παράσταση υλοποιήθηκε στα πλαίσια της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων.

Παράσταση στη Σουηδία

Κατά τη δεύτερη φάση (2025-2026) η θεματική εστιάζεται στο συναπάντημα Κυπρίων και Σουηδών πριν, κατά και μετά την ολοκλήρωση της Αποστολής. Γνωστά, αλλά και αθέατα ιστορικά πρόσωπα θα 'συναντηθούν' ξανά το Μάρτιο του 2026 σε μια νέα περιπατητική παράσταση θεάτρου επινόησης που θα διεξαχθεί στους χώρους του Medelhavsmuseet στη Στοκχόλμη. Στο Medelhavsmuseet εκτίθεται μεγάλος αριθμός ευρημάτων της Σουηδικής Αποστολής (1927-31), συμπεριλαμβανομένης της μισής εμβληματικής συλλογής από το ιερό της Αγίας Ειρήνης. Τη νέα παράσταση θα στελεχώσουν ηθοποιοί από την Κύπρο και τη Σουηδία. Η παράσταση Συναντήσεις και οι παράλληλες εκδηλώσεις που θα ανακοινωθούν αργότερα, υλοποιούνται στο πλαίσιο της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. (2026) και πραγματοποιούνται σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υφυπουργείο Πολιτισμού.

Η Σουηδική Αρχαιολογική Αποστολή επισκέφθηκε την Κύπρο από το 1927 μέχρι το 1931 και πραγματοποίησε τη μεγαλύτερη σε κλίμακα αρχαιολογική έρευνα που έγινε ποτέ στο νησί.

Στο Medelhavsmuseet εκτίθεται μεγάλος αριθμός ευρημάτων της Σουηδικής Αποστολής (1927-31), συμπεριλαμβανομένης της μισής εμβληματικής συλλογής από το ιερό της Αγίας Ειρήνης.

Η Σουηδική Αποστολή

Η Σουηδική Αρχαιολογική Αποστολή επισκέφθηκε την Κύπρο από το 1927 μέχρι το 1931 και πραγματοποίησε τη μεγαλύτερη σε κλίμακα αρχαιολογική έρευνα που έγινε ποτέ στο νησί. Ανασκάπτοντας περισσότερες από 20 τοποθεσίες οι Einar Gjerstad, John Lindros, Erik Sjöqvist και Alfred Westholm, έθεσαν τις βάσεις για τη μελέτη της αρχαιολογίας στην Κύπρο. Παρ' όλη την τεράστια σημασία της Αποστολής, 100 χρόνια μετά η κριτική ενασχόληση με το έργο της και η θεώρησή του σε συλλογικό επίπεδο παραμένει εξαιρετικά περιορισμένη. Μέσα από τη διεπιστημονική του μεθοδολογία, το έργο «Θεατρικές Πρακτικές, Συλλογές & Αρχεία» ανταποκρίνεται σε αυτό το κενό, μεταφράζοντας την κριτική ανάγνωση της αρχαιολογίας των αρχών του 20ού αιώνα σε θεατρική εμπειρία.

Το έργο χρηματοδοτείται από το Υφυπουργείο Πολιτισμού, το πρόγραμμα Culture Moves Europe και την Κυπριακή Προεδρία της ΕΕ (2026).

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Διάλογος με την Επιφάνεια 2

Ο ζωγράφος Κώστας Ιωακείμ θα παρουσιάσει έκθεση με πρόσφατη και παλαιότερη ζωγραφική δουλειά στην Γκαλερί Γκλόρια, στη Λευκωσία, με τίτλο «Διάλογος με την Επιφάνεια 2». Παρουσιάζονται, μεταξύ άλλων και πίνακες με θέματα συμβολικά, έργα ανάμνησης του Ονείρου του Μπέλλαπαις με μεταφυσικές ενοράσεις. «Σαν νέος που γεννήθηκε και μεγάλωσε με τον παππού ιερέα του Αββαείου, το Μπέλλαπαις χάραξε τα σημάδια της ψυχής του στη ζωή και την ευαίσθητη ύπαρξη τον καλλιτέχνη». Το αποτέλεσμα είναι επίλεκτη, μελετημένη, συστηματική και αφαιρετική εργασία που προσδίδει ποιότητα και ευαισθησία που αγγίζει την Ψυχή. Διάλογος με την Επιφάνεια του καμβά. Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 18 Οκτωβρίου 2025. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία.

Ομαδική έκθεση Combined

Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός M.A.M.A (Making Art, Meeting Art) Contemporary εγκαινιάζει στην Παλιά Ηλεκτρική στην Πάφο, υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Αυστρίας στην Κύπρο και την υποστήριξη του Δήμου Πάφου, την ομαδική έκθεση «Combined», σε επιμέλεια Βασιλικής Βαγενού και Στρατή Πανταζή. Η έκθεση παρουσιάστηκε με παραλλαγές στην Αθήνα και μετά στο Βόλκερσντορφ στην Αυστρία. Η έκθεση αντλεί τις ιδέες και τους στόχους της από τις διαφορετικές έννοιες της συγκεκριμένης λέξης, όπως το να συνθέτεις, να ενώνεσαι με συνανθρώπους για να πετύχεις έναν στόχο, να καινοτομείς παρά το ρίσκο, ενώ ενεργοποιεί κάθε μορφή συνδυαστικής λογικής ακόμα και αυτή της κομπίνας. Οι προεκτάσεις των σημασιών της λέξης συνδέονται στενά, μεταφορικά και κυριολεκτικά, με την παγκόσμια πολιτική αστάθεια και κρίση της σύγχρονης εποχής. Υπό αυτό το πρίσμα, τα έργα των συμμετεχόντων καλλιτεχνών εκθέτουν τους τρόπους με τους οποίους οι μηχανισμοί της οικονομικής και πολιτικής κρίσης αποσπούν την προσοχή μας από τις ολέθριες, μη αναστρέψιμες συνέπειες της περιβαλλοντικής καταστροφής και τους τρόπους λειτουργίας του καπιταλισμού. Επιπλέον εξετάζονται η πολυπολιτισμικότητα, η συστηματική υποστήριξη δράσεων που σχετίζονται με ορατούς και αόρατους διαχωρισμούς, η μισαλλοδοξία, η παραπληροφόρηση και η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παλιά Ηλεκτρική, Βλαδίμηρου Ηρακλέους 8. Πάφος. Διάρκεια έκθεσης: 18 – 25 Οκτωβρίου.

Δείπνο Ηλιθίων

Το Θέατρο «Διόνυσος» ανεβάζει την 75η παραγωγή του, τη γαλλική ξεκαρδιστική κωμωδία του Φρανσίς Βεμπέρ, «Δείπνο Ηλιθίων», σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου, ο οποίος σκηνοθετεί τις περιπέτειες του εκδότη Πιέρ Μπροσάν και των φίλων του, που οργανώνουν εβδομαδιαίως ένα δείπνο, στο οποίο ο καθένας φέρνει μαζί του έναν ηλίθιο προσκεκλημένο, για να γελάσουν εις βάρος του. Αυτός που στο τέλος της βδομάδας έχει τον μεγαλύτερο ηλίθιο είναι και ο νικητής. Όταν όμως ανοίγει η πόρτα και εμφανίζεται ο Φρανσουά Πινιόν, το μόνο που μπορεί να ακολουθήσει είναι η απόλυτη καταστροφή… Μέσα σε ένα μόνο βράδυ ο Πινιόν θα χωρίσει τον Μπροσάν από τη σύζυγό του, την ερωμένη του, θα του τσακίσει τη μέση και θα τον ρίξει στα νύχια της εφορίας. Καθόλου άσχημα για ηλίθιος. Παίζουν: Παναγιώτης Κυριάκου, Μαρία Μασώνου, Χρήστος Γιάγκου, Άγγελος Χατζημιχαήλ, Αντρέας Βούλγαρης, Αθηνά Σάββα, Παναγιώτης Λάρκου. Παραστάσεις (Λευκωσία): Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΣ, Διαγόρου 29, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνα 22818999 και 99621845

Επτά Κύπριοι καλλιτέχνες, απόφοιτοι της Ακαδημίας Καλών Τεχνών Pietro Vannucci της Περούτζια της Ιταλίας, εκθέτουν μέρος της δουλειάς τους στην καινούργια έκθεση της Isnotgallery «The Modality and the Differences».

Το Θέατρο Διόνυσος ανεβάζει την 75η παραγωγή του, τη γαλλική κωμωδία του Φρανσίς Βεμπέρ, «Δείπνο Ηλιθίων», σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου.

The Modality and the Differences

Επτά Κύπριοι καλλιτέχνες, απόφοιτοι της Ακαδημίας Καλών Τεχνών Pietro Vannucci της Περούτζια της Ιταλίας, εκθέτουν μέρος της δουλειάς τους στην καινούργια έκθεση της Isnotgallery «The Modality and the Differences». Στην έκθεση λαμβάνουν μέρος οι Σπύρος Αγάθου, Βασίλης Βασιλειάδης, Ελένη Κινδύνη, Ελίζα Πιερή, Γιάννης Σακέλλης, Πανίκος Τεμπριώτης και Ümit Inatçi. Στην έκθεση συμπλέκονται διαφορετικές αναζητήσεις, διαφορετικές γλώσσες και διαφορετικές γενιές. Όπως αναφέρει στο σχετικό δελτίο Τύπου ο καλλιτέχνης και θεωρητικός Ümit Inatçi η έκθεση, με τον τίτλο «The Modality and the Differences» δεν αποτελείται από έργα καλλιτεχνών που σκέφτονται μια κοινή έννοια. «Σίγουρα θα έχουμε κοινές τάσεις, κάτι που μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι προερχόμαστε από την ίδια σχολή καλλιτεχνικής εκπαίδευσης. Ωστόσο, η κύρια ιδέα αυτής της έκθεσης βασίζεται στο γεγονός ότι όλοι οι συμμετέχοντες καλλιτέχνες έχουν κάτι κοινό, ότι αποφοίτησαν από την ίδια ακαδημία. Οι καλλιτέχνες που συγκεντρώθηκαν για αυτήν την έκθεση είναι Κύπριοι καλλιτέχνες που αποφοίτησαν από την Ακαδημία Καλών Τεχνών Pietro Vannucci στην Περούτζια της Ιταλίας. Isnotgallery, Οδυσσέως 11, Λευκωσία (Παλιά Πόλη). Διάρκεια έκθεσης έως 31 Οκτωβρίου.

People, Places & Things

Το πολυσυζητημένο έργο του Ντάνκαν Μακμίλαν People, Places & Things, παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Κύπρο από τη ΣΕΖΟΝ Γυναίκες, σε σκηνοθεσία Εβίτας Ιωάννου, σε συμπαραγωγή με την Open Arts. Μια δυναμική ομάδα ηθοποιών ζωντανεύει ένα έργο που, με ειλικρίνεια και χιούμορ, αποτυπώνει τις αντιφάσεις και τις ανατροπές της σύγχρονης ζωής, θέτοντας ερωτήματα όπως το τι σημαίνει να χάνεις τον έλεγχο της ζωής σου; Πόσο δύσκολο είναι να παραδεχτείς ότι έχεις πρόβλημα; Και τι συμβαίνει όταν η «αλήθεια» αποδεικνύεται ρευστή; Παίζουν οι ηθοποιοί: Έλενα Καλλινίκου, Νέδη Αντωνιάδη, Αντρέας Κούτσουμπας, Δημήτρης Αντωνίου, Βασίλης Βασιλάκης, Μυρσίνη Χριστοδούλου, Αλέξια Αλέξη, Αντρέας Πατσιάς, Μπελίντα Παπαβασιλείου. Πρεμιέρα: Κυριακή 19 Οκτωβρίου, ώρα 6:00 μ.μ. Παραστάσεις: 20, 21, 23, 24, 27, 28, 30, 31 Οκτωβρίου, 3 και 4 Νοεμβρίου, ώρα 8:00 και 2 Νοεμβρίου, ώρα 6:00 μ.μ. Πάνω Σκηνή Σατιρικού Θεάτρου, Βλαδίμηρου Καυκαρίδη 11-15, Αγλαντζιά. Πληροφορίες: 22254657/99047021. Μετά την παράσταση στις 2 Νοεμβρίου θα πραγματοποιηθεί συζήτηση με το κοινό, σε συντονισμό με εκπροσώπους της Θεραπευτικής Κοινότητας Αγία Σκέπη.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • *Διευθυντής:* ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ • *Αρχισυντάκτης:* ΚΩΣΤΗΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ
Υπεύθυνος Ύλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • *Υπεύθυνος Ατελιέ:* ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαριπόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • *Αναπληρωτής Διευθυντής:* ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • *Σύμβουλος έκδοσης:* ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

EUROBANK

Είσαι αυτός που χρειάζεται ο κόσμος σήμερα. Ένας καθημερινός πρωτοπόρος. Υιοθετείς πρωτοποριακές τεχνολογίες. Δίνεις ευκαιρίες σε ανατρεπτικές ιδέες. Νοιάζεσαι για το περιβάλλον. Υποστηρίζεις και ενθαρρύνεις τη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Μαθαίνεις τη γλώσσα των έξυπνων συσκευών. Βλέπεις την άνιση μεταχείριση και μιλάς για τα δικαιώματα των συνανθρώπων σου. Ξεπερνάς τα σύνορα με τα δικά σου προϊόντα. Σκέφτεσαι το παρόν, αλλά περισσότερο σκέφτεσαι το μέλλον. **Όλα αυτά στηρίζουμε στην Eurobank. Κάθε ενέργεια και πράξη που πάει μπροστά τη σκέψη μας και τη συμπεριφορά μας. Για τον άνθρωπο, για την κοινωνία.**

Σε κάθε μπροστά.

eurobank.cy

Στρώνει χαλί για business στη Γάζα η κυβέρνηση

Επιδιώκει να καταστεί παίκτης στην ανοικοδόμηση της περιοχής μέσω συνεργειών – Ευρύ το φάσμα τομέων που μπορούν να συνδράμουν κυπριακές εταιρείες

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Σε νηπιακό στάδιο βρίσκεται προς το παρόν το φιλόδοξο πλάνο εμπλοκής κυπριακών εταιρειών στην ανοικοδόμηση της Λωρίδας της Γάζας. Η ανακοίνωση του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη για συμμετοχή κυπριακών εταιρειών στην προσπάθεια ανοικοδόμησης της περιοχής καταδεικνύει την πρόθεση της κυβέρνησης να συμμετέχει σε αυτό το μεγαλεπήβολο πρότζεκτ. Μέσα από τη σαφή πρόθεση της κυβέρνησης να βάλει πλάτη στην ανοικοδόμηση της περιοχής μέσω του κυπριακού επιχειρείν απουσιάζει, ωστόσο, το συγκεκριμένο πλαίσιο μέσα από το οποίο η πρόθεση θα μετουσιωθεί σε πράξη από τις κυπριακές εταιρείες.

Μέσω της πρωτοβουλίας Αμάλθεια αλλά και λόγω της γεωστρατηγικής της θέσης η Κύπρος ευθυγραμμίζεται με το Σχέδιο Τραμπ, ως προς το ανθρωπιστικό, ασφάλεια και ανοικοδόμηση.

Η πρόταση και τα ατού

Ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης κατέθεσε πρόταση με τρεις τομείς στους οποίους η Κύπρος μπορεί να αναπτύξει έξι συγκεκριμένες πρωτοβουλίες. Οι εισηγήσεις του Προέδρου αφορούν τους τομείς ασφάλειας, ανοικοδόμησης, ανθρωπιστικού πεδίου και είναι πλήρως εναρμονισμένες με το σχέδιο ειρήνης του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Ντόναλτ Τράμπ. Πρόκειται για μια πρόταση, η οποία δεν έχει ακόμα λάβει τελική μορφή και θα διαμορφωθεί με στόχο η χώρα μας να πάρει το μερίδιο που της αναλογεί από την πρώτη φάση της συμφωνίας που επιτεύχθηκε.

Όπως αναφέρουν στην «Κ» κυβερνητικές πηγές, η Κύπρος με την πρωτοβουλία έξι σημείων επιδιώκει να αξιοποιήσει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα προκειμένου να παρουσιάσει στη διεθνή κοινότητα συγκεκριμένες λύσεις και προτάσεις προς υλοποίηση. Στα ατού της χώρας είναι οι υποδομές και η εμπειρία που κατέχει μέσω της πρωτοβουλίας «Αμάλθεια», αλλά και η γεωστρατηγική της θέση. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος επικαλείται την εμπειρία της Κύπρου από τον θαλάσσιο διάδρομο «Αμάλθεια», που ενεργοποιήθηκε το 2024 και τον επιχειρησιακό έλεγχο και εκπαίδευση που παρέχει το κέντρο CYCLOPS (Cyprus Center for Land, Open-Seas and Port Security). Ο Νίκος Χριστοδουλίδης υπογράμμισε και τη θεσμική διάσταση, καθώς σε λιγότερο από τρεις μήνες η Κύπρος αναλαμβάνει την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε., στοιχείο που αναμένεται να ενισχύσει την αξιοπιστία της χώρας ως παίκτη στην περιοχή.

Παράλληλα, η Κυπριακή Δημοκρατία κατέχει τεχνογνωσία, εξειδίκευση και εμπειρογνωμοσύνη σε σειρά πτυχών που άπτονται των σημείων του Σχεδίου Τραμπ, που μπορεί να τύχει αξιοποίησης.

Σε πρώτη φάση ο ρόλος του κυπριακού επιχειρείν θα περιοριστεί στην αποστολή οικοδομικών υλικών – Εν αναμονή πιο καθορισμένου πλαισίου, οι εταιρείες θέτουν κρίσιμα ερωτήματα για την επόμενη μέρα και την εμπλοκή τους.

Συμμετοχή επιχειρείν

Επιδίωξη του προέδρου Χριστοδουλίδη είναι η συμμετοχή κυπριακών εταιρειών σε έργα υποδομής, στέγασης και δικτύων. Από την άλλη, το κυπριακό επιχειρείν, που δηλώνει άγνοια αναφορικά με την πρόταση έξι σημείων του Προέδρου, αναμένει σαφή πλαίσιο προκειμένου να αξιολογήσει τη συμμετοχή του, θέτοντας ταυτόχρονα συγκεκριμένους προβληματισμούς.

Όπως πληροφορούμαστε από κυβερνητικές πηγές, σε πρώτη φάση ο ρόλος του κυπριακού επιχειρείν θα περιοριστεί στην αποστολή οικοδομικών υλικών, ενώ εντοπίζεται ευρύτητα του φάσματος των τομέων που μπορεί να εμπλακούν στη συγκεκριμένη προσπάθεια. Ειδικότερα, η κρούση από κυβερνητικής πλευράς προς τις εταιρείες θα αφορά τον κατασκευαστικό κλάδο, τις μεταφορές και τις προμήθειες και τα logistics. Όπως αναφέρουν στην «Κ» κυβερνητικές πηγές, οι επιχειρήσεις μας με την εξωστρέφεια που τις χαρακτηρίζει και τις καλές σχέσεις που διαθέτουν με τις αραβικές χώρες αναμένεται ότι θα αξιοποιήσουν τυχόν ευκαιρίες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην περιοχή. Παράλληλα, συνεχίζουν οι ίδιες πηγές, η Κύπρος είναι έτοιμη να αξιοποιήσει συνέργειες και με τους άλλους παίκτες της περιοχής όπως είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, το Ισραήλ, η Αίγυπτος, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και η Παλαιστινιακή Αρχή, με στόχο να πάρουν σάρκα και οστά οι προτάσεις του Προέδρου για την εμπλοκή της χώρας στην ανοικοδόμηση της Γάζας.

Την ίδια ώρα, τα ερωτήματα που θέτουν ορισμένοι φορείς του επιχειρείν για την πρόθεση της κυβέρνησης να εμπλακεί στην ανοικοδόμηση της περιοχής αφορούν το ζήτημα της ασφάλειάς τους, του ελέγχου διαχείρισης της ανοικοδόμησης, των όρων πρόσβασης για τις κυπριακές εταιρείες και το θέμα της στελέχωσής τους.

Τα επόμενα βήματα

Ο τρόπος με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη δίκαιης και διαρκούς ειρήνης στη Μέση Ανατολή αναμένεται να απασχολήσει τους ηγέτες των «27» κατά το επόμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που θα πραγματοποιηθεί στις 23 Οκτωβρίου.

Στο πλαίσιο της συζήτησης για τη Γάζα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα παρουσιάσει στους Ευρωπαίους ηγέτες την πρότασή του για τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Κύπρος, ως ανθρωπιστικός και γεωπολιτικός κόμβος σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ο λογαριασμός

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) και ειδικότερα της UNOPS, της υπηρεσίας που εξειδικεύεται στη μετάβαση εμπόλεμων ζωνών στην ειρήνη, η ανοικοδόμηση της Λωρίδας της Γάζας προϋποθέτει έναν προϋπολογισμό περίπου 52 δισ. δολαρίων. Εμπειρογνώμονες των Ηνωμένων Εθνών και η Διεθνής Ένωση Μελετητών Γενοκτονίας (IAGS), δυο οργανισμοί που έχουν αναγνωρίσει τη γενοκτονία των Ισραηλινών στη Λωρίδα της Γάζας, εκτιμούν ότι το Ισραήλ κατέστρεψε το 90% των κτιρίων με την ισοπέδωση νοσοκομείων, πανεπιστημίων και ολόκληρων γειτονιών. Εκτός από τις τραγικές διαστάσεις του εγχειρήματος, η ανοικοδόμηση της Λωρίδας της Γάζας απαιτεί τεράστια έργα προκειμένου να διαμορφωθούν ξανά ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης. Μόνον η εκκαθάριση της περιοχής από τα ερείπια θα κοστίσει τουλάχιστον 1,2 δισ. δολάρια, όπως είχε δηλώσει ο Ραμί Αλάσεφ, αξιωματούχος και οικονομολόγος της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD), στο αραβικό τηλεοπτικό δίκτυο Al Jazeera.

Κομβικός προβάλλει ο ρόλος του κέντρου CYCLOPS για επιχειρησιακό έλεγχο και εκπαίδευση σε στενή πάντα συνεργασία με τις ΗΠΑ.

Ανακατεύεται η τράπουλα ξανά στις ασφάλειες

Μπήκε η Fairfax στην ERB, αναμένεται deal για την Alpha Bank, η BOC «ψάχνεται» ξανά και εγκαινιάστηκε η Grawe

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Ο κλάδος των ασφαλειών της Κύπρου βρίσκεται ξανά σε φάση αλλαγών, αφού νέα επιχειρηματικά deal διαμορφώνουν το τοπίο. Εξαγορές και συγχωνεύσεις ισχυροποιούν εταιρείες, ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα, ενώ οι τράπεζες αποκτούν μεγαλύτερα μη επιτοκιακά έσοδα. Πέραν των άνω, έχουν να προστεθούν ισχυροί παίχτες στην κυπριακή αγορά, όπως συνέβη με την ERB Asfalistiki της Eurobank, που εξαγοράσθηκε σχεδόν κατά το ήμισυ από το καναδικό ταμείο Fairfax. Δύο μέρες μετά την ολοκλήρωση της συγχώνευσης των κυπριακών ασφαλιστικών εταιρειών του Ομίλου Eurobank με τη μεταβίβαση του συνόλου των χαρτοφυλακίων ασφαλιστηρίων, των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Hellenic Life Insurance και της Παγκυπριακή Ασφαλιστική προς την ERB Cyprialife και την ERB Asfalistiki αντίστοιχα, ανακοινώθηκε πως η Fairfax μπαίνει με 59 εκατ. στην ERB Asfalistiki και αποκτά το 45% της εταιρείας.

Δεν φαίνεται, ωστόσο, ότι θα παραμείνει στο 45%, καθώς η Fairfax θα διατηρεί δικαίωμα απόκτησης του υπολοίπου 55% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας σε μεταγενέστερο χρόνο. Μέσω της εξαγοράς αυτής, αναμένει ο Όμιλος νέες προοπτικές ανάπτυξης στην ελληνική και στην κυπριακή αγορά.

Επόμενο «deal» που «προαλείφεται» στον κυπριακό ασφαλιστικό κλάδο θα είναι καλώς εχόντων των πραγμάτων μεταξύ της Alpha Bank Κύπρου και του «παλαιού γνωστού» της, της Altius Insurance.

Μέρος ενός μεγάλου deal

Η συναλλαγή με την Fairfax και την ERB Asfalistiki, αποτελεί μέρος ευρύτερης συμφωνίας των δυο εταιρειών όπου η Eurobank υπέγραψε σχέδιο συμφωνίας με την Fairfax Financial Holdings για την απόκτηση του 80% της δραστηριότητας ζωής της Eurolife έναντι τιμήματος 813 εκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση, μετά την ολοκλήρωση της απόκτησης, η Eurobank θα κατέχει το 100% της Eurolife Life και θα διατηρεί συμμετοχή 20% στη δραστηριότητα γενικών ασφαλίσεων της Eurolife Holdings.

Στη μητρική Eurobank στην Ελλάδα η Συναλλαγή θα επιτρέψει να ενισχύσει τη βάση κερδοφορίας της μέσω της πλήρους ενοποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων της Eurolife Life, να διαφοροποιήσει περαιτέρω τις πηγές εσόδων της μέσω αυξημένων προμηθειών και να αξιοποιήσει στο μέγιστο τις δυνατότητες της πλατφόρμας bancassurance. Σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση, μέσω της ενοποίησης των λειτουργιών, η Eurobank στοχεύει στη διάθεση ευρύτερης γκάμας καινοτόμων τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, βελτιώνοντας συνολικά την εμπειρία του πελάτη.

Δεν φαίνεται ωστόσο ότι θα παραμείνει στο 45% η Fairfax στην ERB Asfalistiki, καθώς η Fairfax θα διατηρεί δικαίωμα απόκτησης του υπολοίπου 55% σε μεταγενέστερο χρόνο.

Βάσει υπολογισμών της Eurobank, οι συναλλαγές θα αυξήσουν τις προμήθειες και τα έσοδα από προμήθειες της Eurobank σε ενοποιημένο επίπεδο κατά περίπου 12%, με τη συμβολή των εσόδων από τη διαχείριση κεφαλαίων και τις ασφαλιστικές δραστηριοτήτες να διαμορφώνεται σε ποσοστό άνω του 30% επί των συνολικών προμηθειών. Οι συναλλαγές είναι προσθετικές κατά περίπου 5% στα βασικά λειτουργικά κέρδη προ προβλέψεων και κατά 2 λεπτά του ευρώ στα κέρδη ανά μετοχή (EPS), ενώ βελτιώνουν την απόδοση επί της ενσώματης λογιστικής αξίας (Return on Tangible Book Value) κατά περίπου 100 μονάδες βάσης. Λόγω της λογιστικής αναγνώρισης υπεραξίας, οι συναλλαγές αναμένεται να έχουν αρνητική επίδραση 6 λεπτών του ευρώ στην εκτιμώμενη ενσώματη λογιστική αξία ανά μετοχή.

Ισως και άλλες αλλαγές

Επόμενο «deal» που «προαλείφεται» στον κυπριακό ασφαλιστικό κλάδο θα είναι καλώς εχόντων των πραγμάτων μεταξύ της Alpha Bank Κύπρου και του «παλαιού γνωστού» της, της Altius Insurance. Μετά το deal με την Astrobank και την Alpha Bank για την ενίσχυση της κυπριακής θυγατρικής της, άρχισαν οι συζητήσεις μεταξύ Alpha Bank και της Altius Insurance για πιθανή συνεργασία τους. Στόχος, είναι η ενίσχυση των μη επιτοκιακών εσόδων της Alpha Bank μέσω της Altius, ασφαλιστικής εταιρείας που συνεργαζόταν αποκλειστικά και η εξαγορασθείσα τράπεζα, η Astrobank. Τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του καλοκαιριού τα δύο μέρη, Alpha Bank και Altius, είχαν συζητήσεις σε εύφορο έδαφος.

Επενδυτική όρεξη BOC

Οι ασφαλιστικές εταιρείες της Τράπεζας Κύπρου, EuroLife και GI, κατέχουν μεν σημαντική θέση στον κλάδο ζωής και στον γενικό ασφαλιστικό κλάδο αντίστοιχα στην Κύπρο, αλλά είδαμε πως η τράπεζα προχώρησε στην απορρόφηση της Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου ΛΤΔ για περαιτέρω ενίσχυσή τους. Τον Απρίλιο 2025 υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία για εξαγορά του 100% της Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου και η συναλλαγή ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2025. Όπως αναφέρει και η ίδια η τράπεζα, η συναλλαγή είναι ευθυγραμμισμένη με τον στρατηγικό στόχο του Συγκροτήματος για την επέκταση των ασφαλιστικών του δραστηριοτήτων και της πελατειακής του βάσης, επενδύοντας σε μικρές συγχωνεύσεις και εξαγορές με σκοπό τη δημιουργία αξίας στους μετόχους του.

Πληροφορίες θέλουν στην επενδυτική όρεξη της Τράπεζας Κύπρου να μην έχει μπει μία τελεία, άρα και να δούμε στο όχι τόσο μακρινό μέλλον να απορροφά και άλλη ασφαλιστική εταιρεία με στόχο να ενισχύσει περαιτέρω το «pool» των μη επιτοκιακών της εσόδων.

Grawe έγινε η Prime

Η ασφαλιστική εταιρεία αυστριακών συμφερόντων GRAWE ανακοίνωσε την εξαγορά του 98,7% της κυπριακής Prime Insurance, όπως είχε γράψει πρώτη η «Κ» προ μηνών. Έτσι, το νέο μέρος, η Grawe Cyprus ξεκινά το ταξίδι της στην Κύπρο με ποσοστό στον κλάδο ζωής (εξαιρουμένων των ασφαλίστρων ατυχημάτων και υγείας από εταιρείες ζωής) της τάξης του 4,8% στο εξάμηνο του 2025. Για τον Γενικό Κλάδο, το μερίδιο αγοράς της Prime είναι στο 2,5% (συμπεριλαμβανομένων των ασφαλίστρων ατυχημάτων και υγείας από εταιρείες ζωής).

Η Κύπρος δεν πρέπει να χάσει το τρένο στο ταξίδι του AI

Θεόδωρος Ευγενίου: Το παράθυρο είναι ανοιχτό, αλλά όχι για πάντα – Δεν κινδυνεύουμε από την τεχνολογία αλλά από την απραξία απέναντί της

Κινητοποίηση, ταλέντα και ένα σύγχρονο και λειτουργικό πλαίσιο διακυβέρνησης το τρίπτυχο μιας εθνικής στρατηγικής για την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Συνέντευξη στη **ΔΩΡΙΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Η Κύπρος διαθέτει τις προϋποθέσεις να εξελιχθεί σε περιφερειακό κόμβο καινοτομίας στην Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ), τόνισε ο Θεόδωρος Ευγενίου, καθηγητής τεχνολογίας και επιχειρηματικότητας στο INSEAD, μία από τις κορυφαίες και πιο αναγνωρισμένες σχολές διοίκησης επιχειρήσεων. Όπως ανέφερε ο κ. Ευγενίου, είναι ανάγκη οι επιχειρήσεις να ξεκινήσουν άμεσα, και να προχωρήσουν στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής και ενός οδικού χάρτη για την ΤΝ. Ο καθηγητής βρέθηκε στην Κύπρο και μίλησε στο πλαίσιο του συνεδρίου Digital Agenda 2025 με θεματολογία «Beyond AI».

-Από την εμπειρία σας, ποιοι είναι οι βασικοί παράγοντες επιτυχούς υιοθέτησης της Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ) σε έναν οργανισμό;

-Είτε πρόκειται για οργανισμούς είτε για κράτη, ορισμένοι παράγοντες θεωρούνται κρίσιμοι για τη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή και την αξιοποίηση της ΤΝ. Δεδομένα, ταλέντο και υποδομές αποτελούν τους βασικούς πυλώνες, καθένας με τη δική του σημασία και τα δικά του ποιοτικά κριτήρια.

Η εμπιστοσύνη στην τεχνητή νοημοσύνη εξαρτάται από τη διασφάλιση της σωστής υπεύθυνης και αξιόπιστης λειτουργίας της.

Στην περίπτωση των δεδομένων, δεν αρκεί να υπάρχει απλώς μεγάλος όγκος. Απαιτείται ποικιλία, πλούτος και ποιότητα, καθώς και ένα στιβαρό πλαίσιο διακυβέρνησης δεδομένων που θα διασφαλίζει τη σωστή χρήση, τη συνέχεια και την εξέλιξή τους. Η ύπαρξη κατάλληλων δεξιοτήτων, διαδικασιών και εργαλείων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να μετατραπούν τα δεδομένα σε αξία. Όσον αφορά το ταλέντο, η εξίσωση είναι σύνθετη. Οι οργανισμοί καλούνται όχι μόνο να αναβαθμίσουν δεξιότητες σε όλα τα επίπεδα, αλλά και να προσελκύσουν και να διατηρήσουν ταλαντούχους ανθρώπους, στη βάση μιας στοχευμένης στρατηγικής διαχείρισης ταλέντου. Η αναβάθμιση δεξιοτήτων, ωστόσο, δεν περιορίζεται στην εκμάθηση εργαλείων.

Πολλοί συγχέουν τον αλφαβητισμό στην ΤΝ (AI literacy) με τη χρήση εργαλείων. Αυτή η προσέγγιση είναι περιοριστική και, ενίοτε, παραπλανητική. Ο πραγματικός αλφαβητισμός στην ΤΝ σημαίνει κατανόηση των δυνατοτήτων και των ορίων της τεχνολογίας, επίγνωση των διεθνών τάσεων και του πώς κινούνται άλλοι οργανισμοί και χώρες, καθώς και αντίληψη των κινδύνων και των επιπτώσεων για τους ανθρώπους, την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνία συνολικά.

Μόνο μια πολυδιάστατη και βαθιά κατανόηση της ΤΝ μπορεί να οδηγήσει σε πραγματική πρόοδο. Αντίθετα, η στενή προσέγγιση που περιορίζεται στην εκμάθηση εργαλείων μπορεί να δημιουργήσει ψευδή και επικίνδυνη αίσθηση γνώσης.

Αυτόν ακριβώς τον δρόμο ακολουθεί το INSEAD – μία από τις κορυφαίες και πιο αναγνωρισμένες σχολές διοίκησης επιχειρήσεων στον κόσμο με τα προγράμματα της ΤΝ. Εκατοντάδες στελέχη από CEOs και μέλη διοικητικών συμβουλίων έως ανώτερα διευθυντικά στελέχη συμμετέχουν στα προγράμματα αυτά, τα οποία υιοθετούν μια ολιστική προσέγγιση.

Η θεματολογία καλύπτει ολόκληρο το φάσμα, από τη μεγάλη εικόνα των διεθνών εξελίξεων στην ΤΝ, μέχρι τις προκλήσεις και βέλτιστες πρακτικές για την ανάπτυξη και υλοποίηση μιας στρατηγικής και διακυβέρνησης ΤΝ που δημιουργεί απτό επιχειρηματικό αποτέλεσμα και πραγματική αξία.

-Ποια είναι τα πιο συχνά λάθη που κάνουν οι εταιρείες όταν επενδύουν στην ΤΝ;

-Έχω ήδη αναφερθεί στην παγίδα του λεγόμενου αλφαβητισμού στην ΤΝ στην οποία πολλοί πέφτουν. Υπάρχει όμως και μια άλλη, εξίσου επικίνδυνη στάση, η προσέγγιση του «as περιμένουμε να δούμε» ή του «as είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί, γιατί η ΤΝ ενέχει κινδύνους και απειλεί θέσεις εργασίας». Μια στάση που, αν και συχνά καλοπροαίρετη, είναι εξαιρετικά επικίνδυνη.

Φυσικά, η αναγνώριση και διαχείριση των κινδύνων είναι απαραίτητη, αποτελεί όμως απλώς το σημείο εκκίνησης, αυτό που ούτως ή άλλως κάνουν όλοι. Το πραγματικό ζήτημα είναι πού και πώς μπορεί ένας οργανισμός να διαφοροποιηθεί, να δημιουργήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και με ποια ταχύτητα θα κινηθεί προς αυτή την κατεύθυνση.

Είναι ανάγκη οι επιχειρήσεις να ξεκινήσουν άμεσα, να δοκιμάσουν, να μάθουν από τις πρώτες εμπειρίες, να πειραματιστούν περισσότερο, και πολύ σύντομα να προχωρήσουν στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής και ενός οδικού χάρτη για την ΤΝ, ο οποίος θα εξελίσσεται συνεχώς. Φυσικά, ακόμη και τα πρώτα αυτά βήματα πρέπει να γίνουν με τη μέγιστη προσοχή και ποιότητα.

Παράλληλα, είναι καθοριστικό να υπάρχει εξωτερική υποστήριξη σε αυτή τη διαδρομή, καθώς πολλές από τις προκλήσεις σχετίζονται με εσωτερικές πολιτικές ισορροπίες, θεσμικά ή πολιτισμικά εμπόδια και ελλείψεις ικανοτήτων. Εξίσου σημαντικό είναι να αξιοποιούνται παραδείγματα, βέλτιστες πρακτικές και μαθήματα από άλλους οργανισμούς και αγορές.

Αυτό ακριβώς είναι που κάνουμε στη NoeSysAI, την εταιρεία στρατηγικής και υλοποίησης ΤΝ που συνίδρυσα μαζί με έναν συνάδελφο με πάνω από 25 χρόνια εμπειρίας στον κλάδο. Στηρίζουμε επιχειρήσεις στα πρώτα τους βήματα με την Τεχνητή Νοημοσύνη, στη διαμόρφωση και εκτέλεση της στρατηγικής τους, στην ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και στη διακυβέρνηση δεδομένων και ΤΝ.

Επιτακτικό να δημιουργηθεί η σωστή νοοτροπία, η κατάλληλη ηγεσία και μια ξεκάθαρη στρατηγική.

Προσωπικά, ενδιαφέρομαι ιδιαίτερα να συνεργαστώ με επιχειρήσεις της περιοχής, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της τοπικής ανταγωνιστικότητας και στη βιώσιμη και υπεύθυνη αξιοποίηση της ΤΝ.

-Οφείλουν οι εταιρείες να κάνουν τα συστήματα ΤΝ κατανοητά στους χρήστες ή αυτό δεν είναι ρεαλιστικό;

-Η ερμηνεία στην ΤΝ προβάλλεται συχνά ως προϋπόθεση διαφάνειας, εμπιστοσύνης και δεοντολογικής χρήσης των συστημάτων αυτών. Στην πράξη, όμως, μπορεί να λειτουργήσει ως δίκοπο μαχαίρι. Αφενός, σε ορισμένους τομείς όπως η υγεία ή τα χρηματοοικονομικά η ερμηνεία είναι υποχρεωτική από τη νομοθεσία. Αυτό είναι εύλογο και αναγκαίο για τη λογοδοσία, αλλά ταυτόχρονα εισάγει έναν σαφή συμβιβασμό όσο πιο ερμηνεύσιμο πρέπει να είναι ένα σύστημα, τόσο περιορίζεται η ισχύς και η πολυπλοκότητα των μοντέλων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Σε άλλες περιπτώσεις, όπως όταν πρόκειται για την υλοποίηση λύσεων ΤΝ μέσα σε έναν οργανισμό, η κατανόηση του πώς και γιατί λειτουργεί ένα σύστημα βοηθά στην καλύτερη ενσωμάτωσή του και ενισχύει την αποδοχή από τα στελέχη και τους εργαζομένους. Όμως, όταν η απαίτηση για εξηγήσεις αφορά τον τελικό πελάτη, η εικόνα γίνεται πιο σύνθετη. Και συχνά, αυτή η προσδοκία μπορεί να είναι λανθασμένη ή ακόμη και επικίνδυνη.

Θα ήταν πιο ασφαλές το σύστημα υγείας αν οι ασθενείς κατανοούσαν τη χημεία πίσω από τη λειτουργία των φαρμάκων; Ή μήπως τέτοιες εξηγήσεις δεδομένης της πολυπλοκότητας δεν θα βοηθούσαν πραγματικά, και θα ενίσχυαν μια ψευδή αίσθηση κατανόησης, υπερβολική αυτοπεποίθηση και ενδεχομένως πιο ριψοκίνδυνες συμπεριφορές;

-Δεν απαιτούμε τέτοιου είδους εξηγήσεις από τη φαρμακευτική βιομηχανία, γιατί να τις απαιτούμε από την ΤΝ;

Αυτό που πραγματικά χρειάζεται είναι συστηματικές διαδικασίες δοκιμών και επικύρωσης των μοντέλων, συνεχής παρακολούθηση της απόδοσης και της ασφάλειας, διακυβέρνηση και διαφάνεια σε όλα τα στάδια και μηχανισμοί ανάδρασης και διόρθωσης όταν υπάρχουν σφάλματα ή αδικίες. Εν τέλει, η εμπιστοσύνη στην ΤΝ ίσως δεν εξαρτάται τόσο από το να εξηγούμε πώς λειτουργεί, αλλά από το να διασφαλίζουμε ότι λειτουργεί σωστά, υπεύθυνα και αξιόπιστα.

-Αν μπορούσατε να καταρρίψετε έναν διαδεδομένο μύθο γύρω από την ΤΝ στον επιχειρηματικό κόσμο, ποιος θα ήταν και γιατί;

-Ο πιο συνηθισμένος μύθος είναι ότι η ΤΝ θα μας στερήσει τις δουλειές και θα κάνει τα πράγματα χειρότερα.

Η πραγματικότητα είναι ακριβώς η αντίθετη, η ΤΝ έχει τη δυναμική να κάνει την εργασία και την καθημερινότητά μας πιο δημιουργική, πιο παραγωγική και πιο ουσιαστική. Και το πιο κρίσιμο σημείο, δεν είναι η ΤΝ που θα πάρει τις δουλειές μας, είναι ο ανταγωνισμός με άλλες χώρες οι οποίες ενδεχομένως αξιοποιούν την ΤΝ. Με άλλα λόγια, ο πραγματικός κίνδυνος δεν είναι η ίδια η τεχνολογία, αλλά η απραξία απέναντί της.

Προειδοποίηση:
Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της. Υπάρχουν χρεώσεις εάν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Χρειάζεται άμεση κινητοποίηση από το επιχειρείν

-Πιστεύετε ότι η Κύπρος έχει τη δυνατότητα να γίνει περιφερειακός ηγέτης στην ΤΝ;

-Όλοι έχουν αυτή τη δυνατότητα. Το ζητούμενο είναι να υπάρχει η σωστή νοοτροπία, η κατάλληλη ηγεσία, μια ξεκάθαρη στρατηγική, και κυρίως η ικανότητα για ουσιαστική υλοποίηση. Η Κύπρος ήδη ξεχωρίζει σε αρκετούς τομείς και διαθέτει χαρακτηριστικά που μπορούν να τη φέρουν ακόμη πιο μπροστά. Αυτά τα πλεονεκτήματα και η ανταγωνιστικότητά της μπορούν να ενισχυθούν σημαντικά με την αξιοποίηση της ΤΝ. Όμως ο χρόνος πιέζει. Η χώρα πρέπει να κινηθεί γρήγορα, οι επιχειρήσεις να ξεκινήσουν τολμηρά το ταξίδι τους στον κόσμο της ΤΝ, και να υπάρχει διαρκής επίγνωση του τι συμβαίνει διεθνώς – τόσο σε επίπεδο κρατών όσο και εταιρειών. Μόνο έτσι μπορεί να υπάρξει συνεχής ανατροφοδότηση, στρατηγική προσαρμογή και ανταγωνιστική ετοιμότητα. Υπάρχουν τεράστιες ευκαιρίες μπροστά μας, χρειάζεται δράση τώρα.

-Ποιοι είναι οι πιο αποτελεσματικοί τρόποι συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων στην Κύπρο για την επιτάχυνση της υιοθέτησης και της καινοτομίας στην ΤΝ;

-Το πρώτο και πιο κρίσιμο βήμα είναι να επενδύσουμε ουσιαστικά στον αλφαβητισμό γύρω από την ΤΝ. Όπως κάνουμε στο INSEAD, με προγράμματα που δεν περιορίζονται απλώς στη χρήση εργαλείων, αλλά καλλιεργούν βαθιά κατανόηση της τεχνολογίας, των εφαρμογών και των επιπτώσεών της. Αυτή την περίοδο συνεργάζομαι με φορείς στην Ελλάδα για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων πλαισίων αναβάθμισης δεξιοτήτων και ικανοτήτων στην ΤΝ και μπορώ να πω με σιγουριά ότι υπάρχουν τεράστιες ευκαιρίες για ουσιαστική παραγωγή αξίας, τόσο σε εθνικό όσο και σε επιχειρηματικό επίπεδο. Οι δυνατότητες δεν περιορίζονται στην εκπαίδευση. Υπάρχει χώρος για πρακτικά ερευνητικά έργα, εργαστήρια καινοτομίας, υποστήριξη σε startups και γενικότερα για τη δημιουργία ενός ζωντανού οικοσυστήματος γύρω από την ΤΝ. Στο πλαίσιο αυτό, στην Ελλάδα δημιουργήσαμε μια νέα πρωτοβουλία που συνδέει το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών με κορυφαία ερευνητικά κέντρα όπως ο Δημόκριτος και το Αθηνά / Αρχιμήδης, με στόχο να προσφέρουμε στην αγορά μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα εφαρμογής της ΤΝ. Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει τεχνικά έργα έρευνας και καινοτομίας, εκπαίδευση ηγετικών στελεχών, εργαστήρια ανοικτής καινοτομίας και στοχευμένη υποστήριξη νέων επιχειρήσεων. Ελπίζω η Κύπρος να αναπτύξει παρόμοιες πρωτοβουλίες, καθώς διαθέτει τις προϋποθέσεις να εξελιχθεί σε περιφερειακό κόμβο καινοτομίας στην ΤΝ. Θα ήταν χαρά μου να συνεργαστώ με την κυβέρνηση, τα πανεπιστήμια και τις επιχειρήσεις της χώρας για να μοιραστούμε καλές πρακτικές και να χτίσουμε, από κοινού, μια ανταγωνιστική και βιώσιμη στρατηγική γύρω από την ΤΝ.

-Αν δίνατε συμβουλές στους αρμόδιους φορείς της Κύπρου για μια εθνική στρατηγική ΤΝ, ποιες θα ήταν οι τρεις κορυφαίες συστάσεις σας;

-Πρώτον, είναι απαραίτητο να υπάρχει πλήρης κινητοποίηση, όλοι πρέπει να είναι στο ίδιο πλοίο και στην ίδια κατεύθυνση. Η ΤΝ είναι ένας κρίσιμος τομέας, που εξελίσσεται ραγδαία, και πολλές χώρες προχωρούν με εντυπωσιακή ταχύτητα και στρατηγική σοβαρότητα. Χρειάζεται διπλασιασμός της προσπάθειας και επιτάχυνση του ρυθμού.

Δεύτερον, είναι κομβικό να κερδηθεί η μάχη του ταλέντου, να προσελκύσουμε κορυφαίους ανθρώπους, να διατηρήσουμε όσους έχουμε, αλλά και να επενδύσουμε συστηματικά στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων.

Τρίτον, είναι να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο και λειτουργικό πλαίσιο διακυβέρνησης για την ΤΝ, το οποίο θα στηρίζεται σε ειδικούς υψηλής εξειδίκευσης από όλους τους συναφείς τομείς τόσο από την Κύπρο όσο και το εξωτερικό, συνδυάζοντας τοπική γνώση και διεθνή εμπειρία.

Αυτή η ομάδα θα πρέπει να έχει σαφή εντολή, να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις, να διασφαλίζει την ευθυγράμμιση στρατηγικής και υλοποίησης, και να καθοδηγεί την πορεία της χώρας, με διαφάνεια, ταχύτητα και συνέπεια.

Προϋπολογισμός με γεύση GSI, ΑΤΑ και φορολογική μεταρρύθμιση

Στους σημαντικούς δημοσιονομικούς κινδύνους καταγράφονται επιφυλάξεις για το έργο ηλεκτρικής διασύνδεσης

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του 2026, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται στο 3,4% το 2024 και υπάρχουν προβλέψεις για 3,2% το 2025 και 3,1% το 2026.

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Κύπρου (GSI), η Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (ΑΤΑ) και η φορολογική μεταρρύθμιση μονοπώλησαν τη συζήτηση του Προϋπολογισμού του 2026 στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών. Στην πρεμιέρα του προϋπολογισμού του κράτους για τον επόμενο χρόνο, ο υπουργός Οικονομικών, Μάκης Κεραυνός, κατακλύστηκε κυρίως από ερωτήματα που αφορούσαν στη βιωσιμότητα του μεγαλεπήβολου έργου. Θέλησε να δώσει απάντηση στις κατηγορίες του Έλληνα υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τις μελέτες του έργου της ηλεκτρικής διασύνδεσης (GSI), τονίζοντας ότι δεν έχει στην κατοχή του «κρυφές μελέτες» βιωσιμότητας του πρότζεκτ.

Ο υπουργός Οικονομικών ξεκαθάρισε ότι δεν είναι εναντίον οποιουδήποτε έργου που μπορεί να φέρει οφέλη στην κυπριακή οικονομία, ωστόσο, είπε ότι έχει καθήκον να εξετάζει τα οικονομικά δεδομένα ως υπουργός Οικονομικών. Εξάλλου, όπως τόνισε ο κ. Κεραυνός, είναι ο τελευταίος άνθρωπος που θα επιδιώξει ρήξη μεταξύ της ελληνικής και της κυπριακής κυβέρνησης.

Εάν ανατρέξει κανείς στους σημαντικούς δημοσιονομικούς κινδύνους που καταγράφονται στον Προϋπολογισμό του 2026, περιλαμβάνεται ο τερματισμός των εργασιών για το τερματικό φυσικού αερίου στο Βασιλικό, αλλά καταγράφονται και επιφυλάξεις για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Κύπρου (και αργότερα με το Ισραήλ). Μία ημέρα αργότερα, ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, κ. Γιώργος Γεραπετρίτης, εξέφρασε τη θέση ότι η Κύπρος οφείλει να διευκρινίσει τη θέση της αναφορικά με τη βιωσιμότητα του έργου της ηλεκτρικής διασύνδεσης. Όπως είπε σε ραδιοφωνικό σταθμό στην Αθήνα, μπορεί τα εθνικά οφέλη που παράγονται να είναι εξαιρετικά σημαντικά, αλλά και η τεχνικο-οικονομική βιωσιμότητα είναι αναγκαία προϋπόθεση. Αύριο Πέμπτη, 16 Οκτωβρίου, θα πραγματοποιηθεί τηλεδιάσκεψη ανάμεσα στον επίτροπο Ενέργειας της Ε.Ε., Νταν Γιόργκενσεν, τον υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της Κύπρου, Γιώργο Παπαναστασίου, και τον υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Ελλάδας, Σταύρο Παπασταύρου, με θέμα το GSI.

Το συνολικό ύψος των εσόδων ανέρχεται σε 12,68 δισ. ευρώ, ενώ οι δαπάνες σε 10,78 δισ. ευρώ, χωρίς να υπολογίζονται οι αποπληρωμές δανείων και οι τόκοι.

Βλέμμα στη μεταρρύθμιση

Πέραν της ηλεκτρικής διασύνδεσης, στη συζήτηση για τον Προϋπολογισμό του 2026 τέθηκε στο τραπέζι το μεγάλο πρότζεκτ της Κύπρου, η φορολογική μεταρρύθμιση. Ως γνωστόν, από τις αρχές του καλοκαιριού του 2025 πραγματοποιήθηκαν αρκετά «πήγαινε-έλα» σε σχέση με το περιεχόμενο των νομοσχεδίων της φορολογικής μεταρρύθμισης. Πλέον, τα νομοσχέδια βρίσκονται στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο και δίνεται «μάχη με τον χρόνο» για να οδηγηθούν όσο πιο γρήγορα γίνεται στη Βουλή. Στόχος, το 2026 να βρει την Κύπρο με τη νέα φορολογική μεταρρύθμιση.

Ο υπουργός Οικονομικών από πλευράς του ανέφερε ότι με τη μεταρρύθμιση αυτή θέλει το κράτος να διατηρήσει μεν τα συνολικά εισοδήματά του, αλλά και να γίνεται μια πιο δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους, με θετικό αποτύπωμα στην κατανάλωση. Σχολίασε, μεταξύ άλλων στοιχείων της φορολογικής μεταρρύθμισης, ότι χρειάζεται να γίνεται δικαιότερη κατανομή εισοδημάτων και φορολογικών βαρών.

ΑΤΑ και μισθολόγιο

Σχετικά με την Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (ΑΤΑ), ενός ανοιχτού «πρότζεκτ» που την προσεχή Πέμπτη θα έχουμε περισσότερες εξελίξεις, ο πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, κ. Μιχάλης Περσιάνης, είχε ισχυρή άποψη. Υπέδειξε ότι, είναι άτοπο να συζητάμε την αύξηση του ποσοστού της ΑΤΑ όταν δεν αυξάνεται είτε η ποιότητα είτε ο όγκος της εργασίας – παραγόμενου έργου που θα είναι προς όφελος της οικονομίας. Μπορεί για το 2026 να μην είναι τόσο ζήτημα η αύξησή της, κατά τον κ. Περσιάνη, αλλά θα είναι «βαριά» για τα επόμενα χρόνια που θα ασκεί τις δικές της πιέσεις.

Υπενθυμίζεται πως την Πέμπτη θα πραγματοποιηθούν ξεχωριστές συναντήσεις των υπουργών Εργασίας και Οικονομικών με τις συντεχνίες και τους εργοδότες για την ΑΤΑ. Την Πέμπτη οι υπουργοί θα δουν πρώτα τις συντεχνίες και έπειτα την εργοδοτική πλευρά.

Το 2025 οι δαπάνες του προσωπικού βάσει υπολογισμών του υπουργείου Οικονομικών θα ανέλθουν σε 3,62 δισ. ευρώ, έναντι 3,77 δισ. ευρώ που προϋπολογίζονται για το 2026. Το 2024 ήταν στα 3,55 δισ. ευρώ, ενώ για το 2027 υπολογίζονται ότι θα φτάσουν τα 3,90 δισ. ευρώ. Το 2028 θα ανέβουν περαιτέρω, στα 4 δισ. ευρώ.

Παρόλο που βλέπουμε το κρατικό μισθολόγιο να αυξάνεται για ακόμα μία χρονιά, το υπουργείο σχολιάζει πως, στο πλαίσιο του Προϋπολογισμού για το 2026 συνεχίζεται η προσπάθεια συγκράτησης της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα.

Κατά τον κ. υπουργό, πάντως, στη συζήτηση του Προϋπολογισμού, η διόγκωση του μισθολογίου δεν συνδέεται άμεσα με τον αριθμό προσωπικού, αλλά με τις δομές, τις κλίμακες και τις αυτόματες προσαυξήσεις που υπάρχουν αυτή τη στιγμή.

Τα μεγέθη του Προϋπολογισμού

Το συνολικό ύψος των εσόδων ανέρχεται σε 12,68 δισ. ευρώ, ενώ οι δαπάνες σε 10,78 δισ. ευρώ, χωρίς να υπολογίζονται οι αποπληρωμές δανείων και οι τόκοι. Με αυτά τα κονδύλια, οι συνολικές δαπάνες διαμορφώνονται σε €13,72 δισ. ευρώ. Οι αναπτυξιακές δαπάνες θα αυξηθούν κατά 4,7%, ενώ οι κοινωνικές κατά 6,7%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του 2026, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται στο 3,4% το 2024 και υπάρχουν προβλέψεις για 3,2% το 2025 και 3,1% το 2026 – ποσοστά πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης που είναι στο 0,9%. Ο πληθωρισμός αναμένεται να περιοριστεί στο 0,7% το 2025, ενώ η ανεργία υποχωρεί σταδιακά στο 4,5% έως το 2028, ποσοστό που αντιστοιχεί σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Προβλέπεται πλεόνασμα 3% του ΑΕΠ και συνέχιση της πτωτικής πορείας του δημόσιου χρέους. Χαρακτηριστικά, το δημόσιο χρέος εκτιμάται ότι θα φτάσει στο 52,7% το 2026, ενώ το 2025 θα κλείσει στο 57,3%. Το 2025 εκτιμάται ότι το δημοσιονομικό ισοζύγιο (Γενική Κυβέρνηση) θα παραμείνει πλεονασματικό και θα περιοριστεί στο 3,4% του ΑΕΠ.

Κανόνας οι καθυστερήσεις σε δημόσια έργα

Τελευταία περίπτωση το μουσείο, με την κυβέρνηση να μην προτίθεται να σφίξει το πλαίσιο για τους ασυνεπείς εργολάβους

Από κυβερνητικής πλευράς δεν υπάρχει πρόθεση να γίνει πιο αυστηρό το πλαίσιο που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις, σε μια προσπάθεια να εκλείψουν τα επανειλημμένα φαινόμενα καθυστερήσεων στην αποπεράτωση δημοσίων έργων.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Τα συμπεράσματα του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας στην Ειδική Έκθεση για την Ανάθεση Δημόσιων Κατασκευαστικών Έργων σε Εργολάβους αποτελούν απλά επιβεβαίωση του κοινού μυστικού που υπάρχει αναφορικά με το πλαίσιο που διέπει τα έργα του δημοσίου. Ο έλεγχος που πραγματοποιήθηκε σε 2.164 συμβάσεις ύψους €2.515.430.379 από το 2015 μέχρι και το 2024 κατέδειξε φαινόμενα περιορισμένου ανταγωνισμού, ελλείψεις ικανοποιητικού αριθμού επιλογών που «περιορίζει τη διαπραγματευτική ικανότητα του κράτους και ίσως «αναγκάζει» την επανάληψη συνεργασιών με εργολάβους που ενδεχομένως δεν ανταποκρίνονται επαρκώς», συγκέντρωση μεγάλων έργων σε συγκεκριμένους εργολάβους γεγονός που αρκετά μεγάλα δημόσια έργα «είτε υπόκεινται σε μεγάλες καθυστερήσεις ή δεν ολοκληρώνονται καθόλου». Τα ευρήματα του Γενικού Ελεγκτή σαφέστατα αποτελούν προειδοποίηση προς την εκτελεστική εξουσία για βελτιώσεις του υφιστάμενου πλαισίου το οποίο συνεχίζει να συντηρεί κακούς εργολάβους οι οποίοι μέχρι να παραδώσουν το έργο στις πλείστες των περιπτώσεων καταπατούν όρους της σύμβασης ανάθεσης, με το κράτος να περιορίζεται σε οικονομικά πέναλτι ως εργαλείο πίεσης. Μια τέτοια περίπτωση, πρόσφατη, είναι το Μουσείο με τον εργολάβο να έχει αιτηθεί παράταση του χρόνου αποπεράτωσης του έργου κατά 500 ημέρες. Το ανησυχητικό της όλης υπόθεσης είναι πως ο εργολάβος τείνει να κάνει κανόνα τις παρατάσεις, μιας και σε άλλο μεγάλο έργο της περιοχής Λευκωσίας το παρέδωσε με σημαντική καθυστέρηση χωρίς άλλες επιπτώσεις πέρα από την επιβολή κάποιου χρηματικού προστίμου την ημέρα.

Τις στρεβλώσεις των δημοσίων έργων από πλευράς καθυστερήσεων εντόπισε και η έρευνα του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Το μπαλάκι αλλού

Η περίπτωση του Μουσείου είναι η πιο πρόσφατη, ωστόσο πριν από αυτή υπήρξαν και άλλες περιπτώσεις μεγάλων έργων που η παράδοσή τους έγινε εκτός των χρονοδιαγραμμάτων της σύμβασης ανάθεσης των έργων. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν η κυβέρνηση προτίθεται να λάβει μέτρα προκειμένου να θέσει τέρμα σε ένα φαινόμενο που ταλανίζει τα μεγάλα δημόσια έργα. Εργολάβος του Μουσείου είναι η εταιρεία Cyfield στην οποία ανατέθηκε και η πρώτη φάση του περιμετρικού Λευκωσίας η οποία παραδόθηκε με σημαντική καθυστέρηση με τον εργολάβο να είχε υποβάλει τότε απαιτήσεις για παράταση 17 ετών κάτι που απορρίφθηκε. Το Μουσείο χαρακτηρίζεται από την κυβέρνηση ως δύσκολο έργο ωστόσο αυτό το οποίο τονίζεται είναι πως οι απαιτήσεις θα εξετασθούν και θα ικανοποιηθούν εφόσον δικαιολογούνται. Αυτό που παραμένει μετέωρο είναι το κατά πόσο η κυβέρνηση προτίθεται να αλλάξει το υφιστάμενο πλαίσιο προκειμένου να γίνουν περισσότερο αυστηρές οι πρόνοιες για καθυστερήσεις. Ενώ το πλαίσιο θεωρεί αναξιόπιστο συνεργάτη έναν εργολάβο που εγκαταλείπει ένα έργο, δεν έχει την ίδια αντίληψη για όσους παραβιάζουν τους όρους της σύμβασης. Επί του παρόντος κυβερνητικές πηγές έλεγαν στην «Κ» πως δεν υπάρχει θέμα αναθεώρησης του πλαισίου.

Καταπέλτης ο Ελεγκτής

Στη μεγάλη εικόνα που βεβαίως αγγίζει και την περίπτωση του Μουσείου τα ευρήματα της έρευνας του Γενικού Ελεγκτή είναι ενδεικτικά της παθογένειας που υπάρχει με τα δημόσια έργα. Ο Γενικός Ελεγκτής επιβεβαιώνει το χαρακτηρισμό του Εθνικού Εργολάβου που έχει δοθεί σε συγκεκριμένες εταιρείες λόγω του αριθμού και του μεγέθους των δημοσίων που έχουν αναλάβει. Συγκεκριμένα τρεις εταιρείες εξασφάλισαν το 40,8% της συνολικής αξίας των δημοσίων έργων από το 2015 μέχρι και το 2024. Πρόκειται για τις εταιρείες Cyfield, Iacovou και Cybarco οι οποίες όπως φαίνεται από τα ευρήματα της έρευνας εξασφάλισαν τα μεγαλύτερα δημόσια έργα, που σε ποσοστό αναλογεί στο 13% του αριθμού των δημοσίων συμβάσεων. Το εν λόγω στατιστικό κατά τον Γενικό Ελεγκτή «υποδεικνύει αυξανόμενη συγκέντρωση της αγοράς για μεγάλα έργα σε συγκεκριμένους εργολάβους. Ενδιαφέρον στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι η εταιρεία Cyfield κατέλαβε την πρώτη θέση στην κατανομή του μεριδίου αγοράς για τέσσερα συναπτά έτη (2019–2023), γεγονός που πιθανόν να αποτελεί ακόμη ένα στοιχείο ένδειξης δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης». Το 80% των συμβάσεων, δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος, κατέληξε σε μικρότερους εργολάβους με την αξία των συμβάσεων να φθάνει στο 39%. Ο Γενικός Ελεγκτής αναφέρει στην έκθεση του πως ο μέσος όρος των καθυστερήσεων σε δημόσιες συμβάσεις ανέρχεται σε 461 μέρες, αγγίζει δε ζητήματα ανταγωνισμού κρίνοντας τη συμμετοχή οικονομικών φορέων σε διαγωνισμούς ικανοποιητική προς περιορισμένη. Το 60,3% των διαγωνισμών (2021-2024) προσέλκυσε τουλάχιστον τρεις συμμετοχές, ενώ στο 14,2% των περιπτώσεων δεν υπήρξε καθόλου ανταγωνισμός.

Οι εξαγγελίες και η πραγματικότητα

Το παζλ των παθογενειών που υπάρχουν με δημόσιες συμβάσεις συμπληρώνουν ο δρόμος Πάφου- Πόλης και ακολουθούν ο Περιμετρικός Λευκωσίας και το λιμάνι Λάρνακας. Στο δρόμο Πάφου – Πόλης η προσφυγή που κατέθεσε η εταιρεία Άκτωρ στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών φρέναρε την διαδικασία προσφορών που ζήτησε τον περασμένο Αύγουστο το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Μέχρι σήμερα το έργο έχει πάει πίσω δυόμισι μήνες. Η προσφυγή της Άκτωρ υπολογίζεται ότι θα εξετασθεί μέχρι τέλος του χρόνου. Στο λιμάνι Λάρνακας η διαδικασία ανάπλασης βρίσκεται σε αρχικά στάδια. Αναμένεται η ετοιμασία της μελέτης που έχει ανατεθεί στο Υπερταμείο Ελλάδας, πρώην ΤΑΥΠΕΔ, το οποίο συνεργάζεται με ολλανδικό οίκο προκειμένου να ξεκαθαρίσει η επιχειρησιακή φυσιογνωμία του λιμανιού. Ο περιμετρικός δρόμος Λευκωσίας, μετά τα προβλήματα καθυστερήσεων που παρατηρήθηκαν με την παράδοση της πρώτης φάσης, πέρασε στην δεύτερη φάση με την ανάθεση του έργου στην κοινοπραξία Cyfield – Iacovou PB3 Joint Venture. Την περασμένη Παρασκευή το Τμήμα Δημοσίων έργων βγήκε σε προσφορές για την τρίτη φάση του έργου.

Σύνοδος με «μενού-δάνειο» 140 δισ. ευρώ στην Ουκρανία

Αγκάθι η ανάληψη ρίσκου από τους «27» για τα ρωσικά περιουσιακά στοιχεία – Τι συνεπάγεται για την Κύπρο

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Βασικό μενού στην επικείμενη Σύνοδο Κορυφής, στις 23-24 Οκτωβρίου, αναμένεται να αποτελέσει η δανειοδότηση της Ουκρανίας από την Ε.Ε. και τα κράτη-μέλη της, υπό το φως υπολογισμών που εκτιμούν τις ανάγκες της χώρας σε 52 δισεκατομμύρια ευρώ, μέχρι το 2026. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι στις προπαρασκευαστικές συναντήσεις των «27», σε επίπεδο Μονίμων Αντιπροσώπων, Coreper, η Γερμανία και οι χώρες της Βαλτικής επιχείρησαν να εκμαιεύσουν τη δέσμευση όλων των κρατών-μελών, για λήψη «πολιτικών αποφάσεων» στη Σύνοδο Κορυφής. Με στόχο να δανειοδοτηθεί η Ουκρανία, «σταδιακά», με ποσά που θα ανέρχονται μέχρι και 140 δισεκατομμύρια ευρώ, αξιοποιώντας τα παγωμένα περιουσιακά στοιχεία της Ρωσίας, τα οποία διαχειρίζεται το αποθετήριο τίτλων Euroclear, με έδρα τις Βρυξέλλες και υπολογίζονται συνολικά σε 185 δισ. ευρώ.

Ωστόσο, όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, αρκετά κράτη-μέλη επεσήμαναν την ανάγκη διεξαγωγής επαφών με τους G7, προκειμένου να διερευνηθεί το ενδεχόμενο εμπλοκής τους στη δανειοδότηση της Ουκρανίας, ενώ μεγάλο αγκάθι αποτελεί η ανάληψη του ρίσκου από όλα τα κράτη-μέλη, περιλαμβανομένης και της Κύπρου, υπό μορφή εγγυήσεων.

Αρκετά κράτη-μέλη επεσήμαναν την ανάγκη διεξαγωγής επαφών με τους G7, προκειμένου να διερευνηθεί το ενδεχόμενο εμπλοκής τους στη δανειοδότηση της Ουκρανίας.

Σημειώνεται ότι ο σχεδιασμός της Κομισιόν βασίζεται στην «υπόθεση» ότι το δάνειο που επιδιώκεται να δοθεί προς την Ουκρανία, θα αποπληρωθεί μέσα από τις αποζημιώσεις που θα κληθεί να καταβάλει η Ρωσία μετά τον πόλεμο. Τι θα γίνει όμως εάν η Ρωσία δεν πληρώσει αποζημιώσεις; Ή έστω, εάν δεν καταβάλει το ύψος των αποζημιώσεων που προσδοκά η Ε.Ε. ότι θα καταβάλει;

Ο σχεδιασμός της Κομισιόν βασίζεται στην «υπόθεση» ότι το δάνειο που επιδιώκεται να δοθεί προς την Ουκρανία, θα αποπληρωθεί μέσα από τις αποζημιώσεις που θα κληθεί να καταβάλει η Ρωσία μετά τον πόλεμο.

Εγγυήσεις από τους 27

Τα ερωτήματα αυτά αποτελούν κάποιους από τους λόγους, για τους οποίους το Βέλγιο, στο οποίο βρίσκονται τα παγωμένα ρωσικά κεφάλαια, διατύπωσε εντονότατες ανησυχίες, καθιστώντας σαφή την άρνησή του να συγκατανεύσει σε μια διαδικασία η οποία ενδέχεται να θεωρηθεί έκνομη και ως εκ τούτου, να οδηγήσει τη χώρα σε νομικές περιπέτειες, εκθέτοντας παράλληλα το προφίλ της ως χρηματοοικονομικού κέντρου. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», το Βέλγιο επεσήμανε ότι προϋπόθεση για να προχωρήσει η διαδικασία είναι να διασφαλιστεί ότι η κίνηση αξιοποίησης των ρωσικών παγωμένων κεφαλαίων δεν θα εκληφθεί ως «κατάσχεση». Ως επίσης και να διασφαλιστεί ότι η ανάληψη του κινδύνου (ρίσκου) θα γίνει από όλα τα κράτη-μέλη, αναλογικά, ώστε δηλαδή να υπάρξει ίση κατανομή οικονομικών βαρών εάν μελλοντικά εκδηλωθούν διεκδικήσεις από τη Μόσχα. Στο πλευρό του Βελγίου έσπευσε η Ολλανδία, η οποία όπως πληροφορούμαστε, ζήτησε όπως τα Συμπεράσματα της επικείμενης Συνόδου Κορυφής προβαίνουν σε ευθεία αναφορά ενός «ισότιμου καταμερισμού του βάρους», σε σχέση με τη δανειοδότηση προς την Ουκρανία.

Συγκλίνουσες μάλιστα πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι αν και απόφαση δεν έχει ληφθεί, η Κομισιόν είχε αναφέρει πίσω από τις κλειστές πόρτες της Coreper, ότι «πιθανότατα» οι εγγυήσεις να καθοριστούν στο πλαίσιο της δημοσιονομικής κλείδας του Ακαθάριστου Εγχώριου Εισοδήματος (ΑΕΕ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάτι που εάν και εφόσον αποφασισθεί, οι εγγυήσεις που θα κληθεί να παράσχει η Κύπρος θα αναλογούν στο 0,18% του συνόλου των δανείων που θα χορηγηθούν στην Ουκρανία, στο πλαίσιο των παγωμένων ρωσικών περιουσιακών στοιχείων.

Η πλειοψηφία των κρατών-μελών, όπως καταγράφηκε στη συνεδρία της Coreper, εξέφρασε λίγο ή πολύ τη στήριξή της στη δανειοδότηση της Ουκρανίας (reparations loan). Όμως, ζήτησε περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με το δάνειο και τις δεσμεύσεις που θα πρέπει να αναληφθούν από τα κράτη-μέλη.

Δεν βλέπει απόφαση

Παρεμβαίνοντας στη συζήτηση, η Κομισιόν διατύπωσε την εκτίμηση ότι το θέμα του δανείου αποζημίωσης θα αποτελέσει το κεντρικό στοιχείο της συζήτησης των 27 ηγετών. Ωστόσο, κατέστησε σαφές ότι δεν θα υποβάλει νομοθετική πρόταση πριν από τη Σύνοδο Κορυφής, καθώς δεν αναμένει ότι το επικείμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα είναι σε θέση να λάβει αποφάσεις. Δεδομένων προφανώς των διαφορετικών προσεγγίσεων, αλλά και των διευκρινίσεων επί νομικών και οικονομικών ζητημάτων που έχει ζητήσει μεγάλη ομάδα κρατών-μελών. Σύμφωνα με την Κομισιόν, οι συζητήσεις αναμένεται να συνεχιστούν και μετά τη Σύνοδο Κορυφής, σε επίπεδο υπουργών Οικονομικών (Ecofin) και σε τεχνοκρατικό επίπεδο.

Στην καθιερωμένη επιστολή του προς τους ηγέτες των «27», ενόψει της Συνόδου Κορυφής, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Αντόνιο Κόστα, αναφέρει ότι «θα συζητήσουμε πώς να επισπεύσουμε τη στήριξή μας προς την Ουκρανία και συγκεκριμένα μέσω της επαναβεβαίωσης της δέσμευσής μας να παράσχουμε οικονομική στήριξη προς τη χώρα, κατά τα προσεχή έτη, και λαμβάνοντας υπόψη πιθανές επιλογές που βασίζονται στα (σ.σ. παγωμένα) ρωσικά κεφάλαια».

Είναι ή όχι «κατάσχεση»

Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έχει επανειλημμένα τοποθετηθεί υπέρ της πρότασης της Κομισιόν, σύμφωνα με την οποία τα ρωσικά περιουσιακά στοιχεία που έχουν παγώσει και τυγχάνουν διαχείρισης από το αποθετήριο τίτλων Euroclear, θα μεταφερθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να τα αξιοποιήσει για να εκδώσει δάνειο προς την Ουκρανία, χωρίς τόκο. Καθίσταται σαφές ότι η Ε.Ε. εργάζεται επί της νομικής φόρμουλας που θα επιστρατευθεί ώστε να διασφαλίσει ότι η δρομολογούμενη αυτή ενέργεια δεν θα εκληφθεί ως «κατάσχεση», καθώς κάτι τέτοιο θα ήταν παράνομο με βάση το διεθνές δίκαιο. Κύκλοι της Ε.Ε. ισχυρίζονται ότι πρόκειται για μια μεταβατικού χαρακτήρα χρήση των παγωμένων κεφαλαίων, κάτι πάντως που δεν έχει πείσει το Βέλγιο, το οποίο εμμένει σε ανάληψη του ρίσκου από όλα τα κράτη-μέλη,

Το Βέλγιο επεσήμανε ότι προϋπόθεση για να προχωρήσει η διαδικασία είναι να διασφαλιστεί ότι η κίνηση αξιοποίησης των ρωσικών παγωμένων κεφαλαίων δεν θα εκληφθεί ως «κατάσχεση».

Σημειώνεται ότι η Ρωσία έχει ήδη χαρακτηρίσει τον σχεδιασμό της Ε.Ε. ως «κλοπή» και προειδοποίησε με αγωγές και αντίποινα εναντίον προσώπων αλλά και κρατών που ενδέχεται να συμμετάσχουν στην εν λόγω διαδικασία. Προειδοποίησε ότι κράτη που ενδεχομένως συμφωνήσουν στην αξιοποίηση των παγωμένων ρωσικών κεφαλαίων, θα βρεθούν αντιμέτωπα με νομικές και οικονομικές συνέπειες.

Η Ε.Ε. προτείνει να αυξηθεί στα 7 ευρώ το πακέτο τσιγάρων

Εκτίναξη φορολογίας σε παραδοσιακά καπνικά προϊόντα και καινοτόμα

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Την αναζήτηση κοινού εδάφους για τη νέα πρόταση μεγάλης αύξησης των φόρων στα τσιγάρα, στα καπνικά προϊόντα, αλλά και τα προϊόντα νικοτίνης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εισηγείται η Ελλάδα προκειμένου να αποφύγει περαιτέρω μεγέθυνση του λαθρεμπορίου και να μην πληγεί η ελληνική καπνοβιομηχανία.

Με παρέμβασή του στο Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ECOFIN ο υπουργός Οικονομικών Κυριάκος Πιερρακάκης πρότεινε μεταξύ άλλων χαμηλότερους φόρους από τους προτεινόμενους, μεγαλύτερη μεταβατική περίοδο και επιβολή φόρων με βάση το βάρος και όχι με βάση τη μονάδα του τελικού προϊόντος. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισηγείται αύξηση του φόρου κατά 258% στον καπνό για στριφτά τσιγάρα, κατά 139% στα τσιγάρα και υψηλότερη φορολογία για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα προϊόντα θερμαινόμενου καπνού, τα οποία σήμερα φορολογούνται πολύ χαμηλότερα.

Η Κομισιόν εισηγείται αύξηση του φόρου κατά 258% στον καπνό για στριφτά τσιγάρα και κατά 139% στα τσιγάρα.

Η πρωτοβουλία αφορά την αναθεώρηση της οδηγίας περί φορολόγησης του καπνού (Tobacco Taxation Directive) και την ταυτόχρονη εισαγωγή ενός νέου τέλους (Tobacco Excise Duty Own Resource - TEDOR). Ξεκίνησε έπειτα από πιέσεις ευρωπαϊκών χωρών του Βορρά κυρίως και ο επίτροπος Φορολογίας Βόπκε Χούκστρα δήλωσε πρόσφατα ότι ελπίζει να την υιοθετήσει η Ε.Ε. μέχρι το καλοκαίρι.

Με επικεφαλής την Ολλανδία, 16 χώρες κατέθεσαν παρέμβαση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πριν από μερικούς μήνες, σημειώνοντας ότι οι διαφορετικοί εθνικοί φορολογικοί συντελεστές στρεβλώνουν την ενιαία αγορά. Πολλές χώρες ζητούν επίσης την επικαιροποίηση της οδηγίας, η οποία χρονολογείται από το 2011, ώστε να συμπεριληφθούν νέα προϊόντα τα οποία, όπως λένε, είναι ιδιαίτερα δημοφιλή στα παιδιά και στους νέους. Η Ιταλία, η Ελλάδα και η Ρουμανία, ωστόσο, εμφανίζονται επιφυλακτικές.

SHUTTERSTOCK

Οι υψηλότερες τιμές «έχει αποδειχθεί ότι αποτελούν το πιο αποτελεσματικό μέτρο για τη μείωση της συνολικής κατανάλωσης καπνού», αναφέρει στην εισήγησή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σημειώνοντας ότι η μείωση κατά 40% του καπνίσματος στην Ε.Ε. την τελευταία δεκαετία συνδέεται με την αυξημένη φορολογία από το 2011 και μετά.

Ειδικότερα στην παρέμβασή του στη συνεδρίαση του ECOFIN στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κυριάκος Πιερρακάκης, καλωσορίζοντας επί της αρχής την πρωτοβουλία, υπογράμμισε ότι με βάση την ελληνική εμπειρία «και, λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφική μας θέση, έχει παρατηρηθεί στο παρελθόν ότι η αύξηση αυτών των φορολογικών συντελεστών οδηγεί σε αύξηση του λαθρεμπορίου». Επιπλέον τόνισε πως «αν οι τιμές, τόσο στα παραδοσιακά όσο και στα καινοτόμα προϊόντα αυξηθούν απότομα και περισσότερο απ' όσο μπορεί να αντέξει η αγορά, θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν η επίδραση στην εξίσωση της ανταγωνιστικότητας. Μια εξίσωση που αγγίζει τις επενδύσεις και τις εξαγωγές».

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισηγείται μεν τρία διαφορετικά σενάρια αλλά στηρίζει αυτό με την υψηλότερη αύξηση φόρου που θα απέφερε, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της, πρόσθετα φορολογικά έσοδα ύψους 15,1 δισ. ευρώ. Με βάση αυτό το σενάριο, θα υπάρξει αύξηση των φόρων στα τσιγάρα από 90 ευρώ για κάθε 1.000 μονάδες σε 215 ευρώ, ενώ ο φόρος στον καπνό για στριφτά τσιγάρα θα αυξηθεί από 60 ευρώ ανά κιλό σε 215 ευρώ. Τα πούρα θα αντιμετωπίσουν αύξηση 1.092%, από 12 ευρώ ανά κιλό σε 143 ευρώ. Τα ηλεκτρονικά τσιγάρα με περισσότερα από 15 χιλιοστόγραμμα νικοτίνης ανά χιλιοστόλιτρο θα φορολογούνται με 0,36 ευρώ ανά χιλιοστόλιτρο υγρού και όσα εμπίπτουν κάτω από αυτό το όριο θα φορολογούνται με 0,12 ευρώ.

Ενας γρήγορος υπολογισμός με βάση τους προτεινόμενους συντελεστές δείχνει το μέγεθος της δυνητικής αύξησης των τιμών: σήμερα η τελική τιμή ενός πακέτου 20 τσιγάρων, που πωλείται έναντι 4,60 ευρώ, περιέχει φόρους περίπου 3,74 ευρώ (81,3% της τιμής). Με την αύξηση που εισηγείται η Επιτροπή, η τιμή από 4,60 ευρώ σήμερα θα φτάσει περίπου στα 7 ευρώ.

Οι υψηλότεροι φόροι και οι τιμές στον καπνό «έχει αποδειχθεί ότι αποτελούν το πιο αποτελεσματικό μέτρο για τη μείωση της συνολικής χρήσης καπνού», αναφέρει στην εισήγησή της η Επιτροπή, προσθέτοντας ότι «οι τρέχοντες ελάχιστοι φορολογικοί συντελεστές έχουν χάσει την έλξη τους όσον αφορά την αποτελεσματική συμβολή τους στη μείωση της κατανάλωσης καπνού». Συνδέει μάλιστα το 40% της μείωσης του καπνίσματος στην Ε.Ε. την τελευταία δεκαετία με την αυξημένη φορολογία από το 2011 και μετά.

Επιπλέον η Γενική Διεύθυνση Υγείας της Επιτροπής προτείνει, μεταξύ άλλων, την απαγόρευση των φίλτρων, απαγόρευση de facto των τσιγάρων δηλαδή, τη δραστική μείωση των σημείων πώλησης και σταδιακά την πώληση καπνικών όχι πια από το λιανεμπόριο (περίπτερα κ.τ.λ.) αλλά από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, στο πλαίσιο άλλης συζήτησης που γίνεται σε επίπεδο Παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας.

ΤΕΥΧΟΣ 207 | ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2025

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ» ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΜΕ 4 €

Τα γεήγορα καταεύλας της

Όστρια εξπρές

Έξτρα γεήγορες μακαεονάδες με σπαγκετίνι

Έχεις αυγό, έχεις φαγητό

ΣΕ 30' ΤΡΩΜΕ

ΤΙ ΘΑ ΦΤΙΑΞΟΥΜΕ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙ

19/10

+

Η Μαριλένα Ιωαννίδου μάς φτιάχνει μπιφτεκάκια κοτόπουλου & κουνουπίδι με τηγανιά πιπεριάς και cashew nuts

Στέλα Λι, η «σιδηρά κυρία» της ηλεκτροκίνησης και της BYD

Ποια είναι η αρχιτέκτονας της παγκόσμιας επέκτασης του κινεζικού κολοσσού

Η Στέλα Λι, εκτελεστική αντιπρόεδρος της κινεζικής αυτοκινητοβιομηχανίας BYD, δεν είναι απλώς ένα κορυφαίο στέλεχος. Είναι η «σιδηρά κυρία» πίσω από την ιλιγγιώδη παγκόσμια άνοδο του κολοσσού, η οποία έφερε την εταιρεία στην κορυφή των πωλήσεων ηλεκτρικών οχημάτων παγκοσμίως. Η αναγνώριση του ρόλου της επισφραγίστηκε με τον τίτλο «World Car Person of the Year 2025» από τα World Car Awards, μια ιστορική διάκριση καθώς είναι η πρώτη φορά που απονέμεται τόσο σε γυναίκα όσο και σε στέλεχος κινεζικής εταιρείας.

Το όραμα της Στέλα Λι και της BYD είναι σαφές από τα πρώτα της βήματα στην εται-

Η αναγνώριση του ρόλου της επισφραγίστηκε με τον τίτλο «World Car Person of the Year 2025».

Η Στέλα Λι έχει σπουδάσει Στατιστική στο Πανεπιστήμιο Φουντάν, ένα από τα κορυφαία εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κίνας, και εντάχθηκε στην BYD το 1996, μόλις δύο χρόνια μετά την ίδρυση της εταιρείας.

ρεία δεκαετίες πριν: να αλλάξει τον κόσμο μέσω της τεχνολογικής καινοτομίας, μειώνοντας την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. Η BYD ξεκίνησε ως εταιρεία μπαταριών και αυτή η τεχνογνωσία αποτελεί τον πυρήνα της επιτυχίας της. Τον Νοέμβριο του 2024 η κινεζική εταιρεία, η οποία ελέγχει πλήρως την αλυσίδα παραγωγής –από τις μπαταρίες μέχρι την τελική συναρμολόγηση του οχήματος– έφτασε το ορόσημο των 10 εκατ. παραγόμενων ηλεκτρικών οχημάτων. Και το κεντρικό πρόσωπο στη νέα εποχή, την οποία πολλοί αναλυτές χαρακτηρίζουν τον «χειρότερο εφιάλτη του Ελον Μασκ», είναι η Στέλα Λι, η οποία έχει εκφράσει την επιθυμία ακόμη και για συνεργασία με την Tesla, τονίζοντας ότι «ο κοινός τους εχθρός είναι οι κινητήρες εσωτερικής καύσης» και ότι πρέπει να συνεργαστούν για να επιταχύνουν την αλλαγή στον κλάδο.

§Αυτό, την ώρα που η Κίνα παρήγαγε το 70% των ηλεκτρικών οχημάτων πέρυσι και οι Αμερικανοί κατασκευαστές έφτιαξαν λιγότερα από 10%. Ενώ οι δασμοί μπορεί να καθυστερήσουν την επέκτασή της στις ΗΠΑ, οι παγκόσμιες προοπτικές της BYD φαίνονται καλές. Και η Λι θέλει να γράψει τη δική της ιστορία στη νέα εποχή. Στην αρχή η BYD ήταν κατασκευάστρια μπαταριών και η Λι μια απλή στατιστικολόγος. Πλέον η εταιρεία κατέχει περίπου το 23% της παγκόσμιας αγοράς EV και απασχολεί ένα εκατομμύριο εργαζομένους παγκοσμίως. Και η Λι βρίσκεται πίσω από μια ραγδαία παγκόσμια επέκταση την οποία η ίδια περιγράφει συνοπτικά: «Από το πρώτο ηλεκτρικό αυτοκίνητο μέχρι το πρώτο ένα εκατομμύριο αυτοκίνητα, μας πήρε 13 χρόνια. Στη συνέχεια, από το ένα εκατομμύριο στα τρία εκατομμύρια, μας πήρε 18 μήνες. Τώρα προσθέτουμε ένα εκατομμύριο αυτοκίνητα κάθε δύο μήνες». Στην απονομή του βραβείου, τον περασμένο Απρίλιο, η Στέλα Λι υπογράμμισε ότι «αυτό είναι το αποτέλεσμα των προσπαθειών των 110.000 μηχανικών της εταιρείας, που μας παρέχουν τις τελευταίες τεχνολογικές εξελίξεις οι οποίες αντικατοπτρίζονται στα ηλεκτρικά μας αυτοκίνητα και τη Super Hybrid DMI τεχνολογία». Η Λι είναι μία από τις πιο ισχυρές και επιδραστικές γυναίκες στην παγκόσμια αυτοκινητοβιομηχανία. Ανεπίσημα θεωρείται το Νο2 στην ιεραρχία της BYD, αμέσως μετά τον ιδρυτή και πρόεδρο Γουάνγκ Τσουανφού. Εχει σπουδάσει Στατιστική στο Πανεπιστήμιο Φουντάν, ένα από τα κορυφαία εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κίνας και εντάχθηκε στην BYD το 1996, μόλις δύο χρόνια μετά την ίδρυση της εταιρείας. Από τότε θεωρείται η «αρχιτέκτονας» της παγκόσμιας επέκτασης του κινεζικού γίγαντα. Το 1997 εγκαινίασε το γραφείο της BYD στο Χονγκ Κονγκ, ενώ δύο χρόνια μετά, το 1999, ίδρυσε την ευρωπαϊκή έδρα της εταιρείας στο Ρότερνταμ, αναγνωρίζοντας νωρίς τη σημασία της Ευρώπης. Ανοιξε εργοστάσια στο Λάνκαστερ της Καλιφόρνιας (2013) για την παραγωγή ηλεκτρικών λεωφορείων, φορτηγών και ενεργειακών μονάδων και επέκτεινε την παρουσία της BYD σε δεκάδες χώρες, ενώ πραγματοποίησε επένδυση ύψους 620 εκατ. δολ. στην Μπαΐα της Βραζιλίας για την κατασκευή τριών εργοστασίων.

Χαλάρωση των μέτρων για τα ρυπογόνα Ι.Χ. θα ζητήσει το Βερολίνο

Μετά τη «βουτιά» της κερδοφορίας και τις μαζικές απολύσεις στην αυτοκινητοβιομηχανία, ο Γερμανός καγκελάριος επιμένει ότι οι κατάλληλοι άνθρωποι για να αποφασίσουν πώς θα πετύχει η Ε.Ε. τον στόχο της μείωσης των εκπομπών αέριων ρύπων είναι οι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον χώρο του αυτοκινήτου και όχι οι αξιωματούχοι στις Βρυξέλλες.

Αφότου συνάντησε τον επικεφαλής της γερμανικής αυτοκινητοβιομηχανίας και άλλα υψηλόβαθμα στελέχη του κλάδου, ο Φρίντριχ Μερτς δεσμεύθηκε την περασμένη εβδομάδα να ζητήσει από την Ε.Ε. τη χαλάρωση του μέτρου που απαγορεύει την πώληση νέων ρυπογόνων αυτοκινήτων. Η ρύθμιση αυτή ερμηνεύθηκε ευρέως ως κατάργηση των μηχανών εσωτερικής καύσης. «Θα πιέσω να ληφθούν αποφάσεις στην Ε.Ε. που θα επιτρέπουν μια ολοκληρωμένη τεχνολογική πρόοδο και κλιματική ουδετερότητα», είπε ο Μερτς σε δημοσιογράφους. «Οχι με μια ημερομηνία στο ημερολόγιο που δεν μπορούμε να επιτύχουμε, που είναι μη ρεαλιστική, αλλά με μια ξεκάθαρη προσέγγιση που επίσης ανοίγει τις απαραίτητες μελλοντικές προοπτικές για εταιρείες στη Γερμανία», συμπλήρωσε.

Η Γερμανία, η μεγαλύτερη αγορά αυτοκινήτων στον κόσμο, βλέπει τα τελευταία χρόνια σταθερή πτώση στις πωλήσεις αυτοκινήτων, εν μέρει λόγω της περιορισμένης ζήτησης από την Κίνα. Οι αμερικανικοί δασμοί έχουν επιδεινώσει περαιτέρω την κατάσταση. Την περασμένη εβδομάδα η Porsche ανακοίνωσε ασθενείς πωλήσεις στην Κίνα. Αντίστοιχη πτώση εμφάνισαν και η BMW και η Mercedes-Benz. Την περασμένη Τετάρτη οι μετοχές της BMW κατρακύλησαν κατά 7%, αφότου η εταιρεία μείωσε τις προβλέψεις της για την κερδοφορία και τη ρευστότητά της, επικαλούμενη τους αμερικανικούς δασμούς.

Το πλήγμα προκαλεί αλυσιδωτές συνέπειες στη Γερμανία, καθώς από τον Ιούνιο του 2024 μέχρι τον Ιούνιο του 2025 χάθηκαν περίπου 51.500 θέσεις στον κλάδο του αυτοκινήτου, σύμφωνα με έρευνα της ΕΥ.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών αναβίωσης της βιομηχανίας και προσέλκυσης περισσότερων καταναλωτών στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, ο Μερτς ανακοίνωσε κίνητρα 3 δισ. ευρώ για στήριξη των χαμηλόμισθων νοικοκυριών ώστε να αγοράσουν ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Το μέτρο θα ξεκινήσει το 2026 και θα ισχύει για τρία χρόνια. Ο Μερτς και οι επιχειρηματίες του κλάδου έχουν στηρίξει επανειλημμένως τον στόχο της Ε.Ε. για την ηλεκτροκίνηση. Ωστόσο, οι Γερμανοί βιομήχανοι ισχυρίζονται ότι οι καταναλωτές δεν έχουν ακόμη πεισθεί από την τεχνολογία και πως οι υποδομές φόρτισης στο μπλοκ δεν είναι επαρκείς για να καλύψουν τις ανησυχίες τους.

Η Γερμανία, η μεγαλύτερη αγορά αυτοκινήτων στον κόσμο, βλέπει τα τελευταία χρόνια σταθερή πτώση στις πωλήσεις αυτοκινήτων.

Οι γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες ζητούν χαλάρωση του κανόνα, προκειμένου να επιτρέπεται η πώληση των υβριδικών αυτοκινήτων.

Η Γερμανία θα πρέπει να πείσει άλλες χώρες της Ε.Ε. να στηρίξουν τη θέση της και ελπίζει ότι τα κράτη-μέλη με μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως η Τσεχία, η Γαλλία, η Ουγγαρία, η Ιταλία και η Ισπανία, θα συμφωνήσουν. Ωστόσο, τον περασμένο μήνα πάνω από 150 εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ηλεκτροκίνηση υπέγραψαν ανοιχτή επιστολή, ζητώντας από την επικεφαλής της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν να κρατήσει τον στόχο του 2035.

Η AI απειλεί τις θέσεις εργασίας της Γενιάς Z

Αυξάνονται οι εταιρείες διεθνώς που δίνουν προτεραιότητα στον αυτοματισμό

Αντιμέτωπη με «εργασιακή αποκάλυψη» βρίσκεται η Γενιά Z καθώς οι εταιρείες φαίνεται ότι δίνουν προτεραιότητα στην τεχνητή νοημοσύνη (AI) έναντι των νέων προσλήψεων, προειδοποιεί νέα έκθεση που επαναφέρει στο προσκήνιο τους φόβους για τις τεκτονικές αλλαγές που θα φέρουν στην αγορά εργασίας οι νέες τεχνολογίες. Καθώς η ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης (AI) συνεχίζει να αναδιαμορφώνει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, περισσότερες εταιρείες παγκοσμίως απαλλάσσονται από την ανθρώπινη εργασία και δίνουν προτεραιότητα στην AI για τη μείωση του προσωπικού και του λειτουργικού κόστους, σύμφωνα με τη μελέτη που δημοσίευσε το Βρετανικό Ινστιτούτο Προτύπων (BSI). Πιο συγκεκριμένα, το BSI διαπίστωσε ότι το ένα τέταρτο των διευθυντών πιστεύει ότι οι εργασίες εισαγωγικού επιπέδου θα μπορούσαν να αυτοματοποιηθούν για να μειωθούν τα έξοδα. Οι εταιρείες επενδύουν στον αυτοματισμό για να καλύψουν τα κενά σε δεξιότητες και να τους επιτρέψουν να μειώσουν τον αριθμό των εργαζομένων, αντί να εκπαιδεύουν τα νεότερα μέλη του προσωπικού. Τέσσερις στους δέκα διευθυντές (41%) δήλωσαν ότι η AI τους επιτρέπει να μειώσουν τον αριθμό των εργαζομένων σε έρευνα που διεξήχθη σε περισσότερους από 850 ηγέτες επιχειρήσεων σε επτά χώρες: Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Γαλλία, Γερμανία, Αυστραλία, Κίνα και Ιαπωνία.

Σχεδόν το ένα τρίτο (31%) των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι ο οργανισμός τους εξετάζει λύσεις αυτοματοποίησης πριν εξετάσει το ενδεχόμενο πρόσληψης ενός νέου ανθρώπου, με τα δύο πέμπτα να αναμένουν ότι αυτό θα συμβεί εντός πέντε ετών. Σε μια ένδειξη των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι που ανήκουν στη λεγόμενη Γενιά Z –όσοι έχουν γεννηθεί δηλαδή από το 1997 έως το 2012– σε μια εποχή που η αγορά εργασίας είναι σφιχτή, το ένα τέταρτο των προϊσταμένων θεωρεί ότι όλες ή οι περισσότερες εργασίες που εκτελούνται από εργαζόμενους εισαγωγικού επιπέδου θα μπορούσαν να εκτελεστούν από την τεχνητή νοημοσύνη. «Η AI αντιπροσωπεύει μια τεράστια ευκαιρία για τις επιχειρήσεις παγκοσμίως, αλλά καθώς επιδιώκουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα και αποτελεσματικότητα, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τελικά οι άνθρωποι είναι αυτοί που οδηγούν την πρόοδο», τόνισε η Σούζαν Τέιλορ Μάρτιν, διευθύνουσα σύμβουλος της BSI. «Η έρευνά μας καθιστά σαφές ότι η ισορροπία μεταξύ της αξιοποίησης της τεχνητής νοημοσύνης στο έπακρο και της δημιουργίας ενός ακμάζοντος εργατικού δυναμικού αποτελεί την καθοριστική πρόκληση της εποχής μας. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για μακροπρόθεσμη σκέψη και επενδύσεις στο εργατικό δυναμικό, παράλληλα με τις επενδύσεις σε εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, για να διασφαλιστεί η βιώσιμη και παραγωγική απασχόληση», πρόσθεσε.

Οι μισοί ενήλικοι στο Ηνωμένο Βασίλειο ανησυχούν για τον αντίκτυπο της τεχνητής νοημοσύνης στην εργασία τους, φοβούμενοι ότι θα μπορούσε να τους καταστρέψει ή να αλλάξει την απασχόλησή τους.

Το ένα τέταρτο των προϊσταμένων θεωρεί ότι όλες ή οι περισσότερες εργασίες εισαγωγικού επιπέδου θα μπορούσαν να εκτελεστούν από τη νέα τεχνολογία.

Επιπλέον, τα δύο πέμπτα (39%) των ηγετών δήλωσαν ότι οι θέσεις εισαγωγικού επιπέδου είχαν ήδη μειωθεί ή περικοπεί στο πλαίσιο της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας που επιτεύχθηκε με τη χρήση AI για τη διεξαγωγή έρευνας ή την εκτέλεση διοικητικών και ενημερωτικών εργασιών. Ενώ περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες δήλωσαν τυχεροί που ξεκίνησαν την καριέρα τους πριν η χρήση AI γίνει ευρέως διαδεδομένη, λίγο περισσότεροι από τους μισούς (53%) εξέφρασαν επίσης την αισιοδοξία ότι τα οφέλη από την εφαρμογή AI θα υπερτερούσαν της αναστάτωσης στο εργατικό δυναμικό. Στο Ηνωμένο Βασίλειο ειδικότερα, η τεχνητή νοημοσύνη υιοθετείται ραγδαία από τις επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους επιχειρηματικούς ηγέτες που συμμετείχαν στην έρευνα, και τα τρία τέταρτα (76%) δήλωσαν ότι αναμένουν πως τα νέα εργαλεία θα προσφέρουν απτά οφέλη στους οργανισμούς τους μέσα στους επόμενους 12 μήνες. Οι επιχειρηματίες ανέφεραν ότι επενδύουν κυρίως στην τεχνητή νοημοσύνη για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας, καθώς και για τη μείωση του κόστους και την κάλυψη κενών σε δεξιότητες. Η ανάλυση του BSI στις ετήσιες εκθέσεις εταιρειών διαπίστωσε ότι η λέξη «αυτοματοποίηση» εμφανιζόταν σχεδόν επτά φορές συχνότερα από τη λέξη «αναβάθμιση δεξιοτήτων» ή την «επανεκπαίδευση».

Μια ξεχωριστή έρευνα αποκάλυψε πρόσφατα ότι οι μισοί ενήλικοι στο Ηνωμένο Βασίλειο ανησυχούν για τον αντίκτυπο της τεχνητής νοημοσύνης στην εργασία τους, φοβούμενοι ότι θα μπορούσε να τους καταστρέψει ή να αλλάξει την απασχόλησή τους, σύμφωνα με δημοσκόπηση συνδικάτου. Η αγορά εργασίας της Βρετανίας παρουσιάζει επιβράδυνση τους τελευταίους μήνες και η αύξηση των μισθών έχει «παγώσει», με το επίσημο ποσοστό ανεργίας να βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο τετραετίας, στο 4,7%. Ωστόσο οι περισσότεροι οικονομολόγοι δεν πιστεύουν ότι αυτό συνδέεται με την επιτάχυνση των επενδύσεων στην τεχνητή νοημοσύνη. Κι όλα αυτά, ενώ εκφράζονται ανησυχίες ότι οι υψηλές αποτιμήσεις των εταιρειών τεχνητής νοημοσύνης έχουν δημιουργήσει μια φούσκα στο χρηματιστήριο, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε κατάρρευση της αγοράς.

Υπό τον έλεγχο της Χάγης η κινεζική Nexperia

Τον έλεγχο της Nexperia, μιας κινεζικής εταιρείας παραγωγής ημιαγωγών που εδρεύει στην Ολλανδία, πήρε η κυβέρνηση της χώρας, σε μια προσπάθεια να διασφαλίσει τις προμήθειες τσιπ για αυτοκίνητα και ηλεκτρονικά είδη και να προστατεύσει την ασφάλεια της Ευρώπης. Οπως δήλωσε η ολλανδική κυβέρνηση, πήρε την απόφαση αυτή λόγω «σοβαρών αδυναμιών διακυβέρνησης» και για να αποτρέψει τυχόν ελλείψεις ημιαγωγών σε περίπτωση εκτάκτου ανάγκης. Η Wingtech, στην οποία ανήκε η Nexperia, δήλωσε ότι σκοπεύει να αναλάβει δράση για να προστατεύσει τα συμφέροντά της και θα αναζητήσει κυβερνητική στήριξη. Η εξέλιξη απειλεί να κλιμακώσει τις εντάσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Ενωσης και Κίνας, οι οποίες έχουν αυξηθεί τους τελευταίους μήνες λόγω των δασμών Τραμπ αλλά και των σχέσεων του Πεκίνου με τη Ρωσία. Τον Δεκέμβριο του 2024 η αμερικανική κυβέρνηση είχε προσθέσει τη Wingtech στη λεγόμενη «λίστα οντοτήτων» (entity list), χαρακτηρίζοντας την εταιρεία σαν ανησυχία για την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ. Με βάση τους κανονισμούς, οι αμερικανικές επιχειρήσεις δεν μπορούν να εξάγουν κατασκευασμένα στις ΗΠΑ προϊόντα σε εταιρείες που βρίσκονται στη λίστα, εκτός και αν έχουν ειδική έγκριση.

Στη Βρετανία, η Nexperia αναγκάστηκε να πουλήσει το εργοστάσιο τσιπ πυριτίου που διατηρούσε στο Νιούπορτ, αφότου βουλευτές και υπουργοί εξέφρασαν ανησυχίες για την εθνική ασφάλεια. Σήμερα η εταιρεία διατηρεί εγκαταστάσεις στο Στόκπορτ του Ηνωμένου Βασιλείου.

Το ολλανδικό υπουργείο Οικονομικών δήλωσε ότι πήρε την ασυνήθιστη απόφαση να επικαλεστεί τον νόμο «περί διαθεσιμότητας αγαθών», καθώς διαπίστωσε «έντονα σημάδια σοβαρών ελλείψεων διακυβέρνησης» εντός της Nexperia. «Αυτά τα σημάδια έθεταν σε κίνδυνο τη συνέχεια και τη διαφύλαξη κρίσιμων τεχνολογικών γνώσεων και δυνατοτήτων σε ολλανδικό και ευρωπαϊκό έδαφος», ανέφερε το υπουργείο στην ανακοίνωσή του. «Η απώλεια αυτών των δυνατοτήτων θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ολλανδική και ευρωπαϊκή οικονομική ασφάλεια». Ο νόμος «περί διαθεσιμότητας αγαθών» έχει σχεδιαστεί για να επιτρέπει στη Χάγη να παρεμβαίνει σε εταιρείες υπό εξαιρετικές περιστάσεις, όπως για παράδειγμα όταν απειλείται η οικονομική ασφάλεια της χώρας ή για να διασφαλίσει τον εφοδιασμό με κρίσιμα αγαθά. Σύμφωνα με την απόφαση, ο Ολλανδός υπουργός Οικονομικών Βίνσεντ Κάρεμανς θα μπορούσε να αναιρέσει ή να μπλοκάρει τις αποφάσεις της Nexperia εάν αυτές ήταν δυνητικά επιζήμιες για τα συμφέροντα της εταιρείας, για το μέλλον της ως επιχείρησης στην Ολλανδία ή στην Ευρώπη ή για να διασφαλίσει ότι τα προϊόντα της θα παραμείνουν διαθέσιμα σε περίπτωση εκτάκτου ανάγκης. Η ολλανδική κυβέρνηση πρόσθεσε ότι η παραγωγή της εταιρείας μπορεί να συνεχιστεί κανονικά. «Αυτό το μέτρο αποσκοπεί στον μετριασμό αυτού του κινδύνου», ανέφερε το υπουργείο.

Η κινεζική Wingtech, στην οποία ανήκε η Nexperia, δήλωσε ότι σκοπεύει να αναλάβει δράση για να προστατεύσει τα συμφέροντά της και θα αναζητήσει κυβερνητική στήριξη.

Η μετοχή της Wingtech αντέδρασε με πτώση 10% στο χρηματιστήριο της Σαγκάης. Εκπρόσωπος της Nexperia είπε στο BBC ότι η εταιρεία «συμμορφώνεται με όλους τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς, τους ελέγχους εξαγωγών και τα καθεστώτα κυρώσεων». Σε ανακοίνωσή της στα κινεζικά, η Wingtech ανέφερε ότι οι δραστηριότητές της συνεχίζονται αδιαλείπτως και ότι παραμένει σε στενή επικοινωνία με τους προμηθευτές και τους πελάτες της.

Η Ευρώπη επενδύει ξανά στην άμυνα

Αυξάνονται οι δαπάνες, ανθεί η βιομηχανία όπλων, οι αμυντικές startups άντλησαν 1,4 δισ. σε 7 μήνες

Η διάσκεψη του Μονάχου

Αναφερόμενος στην «τρομερή αλλαγή» στη στάση κυβερνήσεων και προπαντός των επενδυτών προς την αμυντική βιομηχανία μετά τη φετινή διάσκεψη του Μονάχου, ο Μικολάι Φιρλέι, συνιδρυτής της Expeditions, που επενδύει σε startup, επισήμανε ότι «η διάσκεψη του Μονάχου είχε μεγαλύτερο αντίκτυπο από οποιονδήποτε άλλο παράγοντα».

500%

αυξήθηκαν στην Ευρώπη οι επενδύσεις σε νεοφυείς αμυντικής τεχνολογίας το διάστημα 2021-2024 σε σύγκριση με το διάστημα 2018-2020.

5,2 δισ.

δολ. ήταν το 2024 τα κεφάλαια που τοποθέτησαν καινοτόμοι εταιρείες σε νεοφυείς άμυνας, ασφάλειας και αντοχής.

Η νέα προσέγγιση

Στη διάσκεψη του Μονάχου, η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, αναφέρθηκε στη χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων σε ό,τι αφορά τις αμυντικές δαπάνες και τόνισε πως αποτελεί μέρος μιας «ευρύτερης νέας προσέγγισης, καθώς όταν το θέμα αφορά την ευρωπαϊκή ασφάλεια, η Ευρώπη πρέπει να κάνει περισσότερα».

Αυξάνονται οι ευκαιρίες

Ο Ράγκναρ Σας, ιδρυτής της Pipedrive, εκ των «μονόκερων» της Ευρώπης, που στηρίζει νεοφυείς του αμυντικού τομέα, διαπιστώνει πόσο αυξάνονται τελευταία οι ευκαιρίες για σταδιοδρομία στις ένοπλες δυνάμεις και πόσο αλλάζει η νοοτροπία των Ευρωπαίων απέναντί τους.

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και μολονότι μεσολάβησε προ τριακονταετίας ο αδελφοκτόνος εμφύλιος που διέλυσε τη Γιουγκοσλαβία, η Ευρώπη έζησε επί γενιές και δεκαετίες με την πεποίθηση ότι ο πόλεμος ανήκει στο μακρινό παρελθόν ή είναι κάτι που συμβαίνει κάπου αλλού, ανάμεσα σε κάποιους άλλους και όχι στους πολιτισμένους λαούς της. Εξαιρουμένης, βεβαίως, της χώρας μας που έχει λόγους να ενισχύει διαρκώς την άμυνά της, οι ευρωπαϊκές χώρες διήνυσαν

Σήμερα, ο ευρωπαϊκός αμυντικός και αεροδιαστημικός κλάδος είναι τετραπλάσιος σε σύγκριση με τα επίπεδα στα οποία βρισκόταν προ 4ετίας.

δεκαετίες μειωμένων επενδύσεων στον τομέα της άμυνας. Μέχρι πολύ προσφάτως και για την ακρίβεια μέχρι τις αρχές του τρέχοντος έτους, που σηματοδοτεί μια δραματική αλλαγή τόσο των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων όσο και των επενδυτών με τις απότομα αυξημένες ροές κεφαλαίων σε αμυντικές βιομηχανίες και σε νεοφυείς αμυντικής τεχνολογίας. Κατά πολλούς, αιτία της μεταστροφής δεν είναι άλλη από τον απροσδόκητα παρατεταμένο πόλεμο στην Ουκρανία και ευρύτερα τις αυξανόμενες γεωπολιτικές κρίσεις που κάνουν τον κόσμο να αισθάνεται λιγότερο ασφαλής. Καθοριστικό παράγοντα, όμως, έχουν σαφώς αποτελέσει οι πιέσεις του Ντόναλντ Τραμπ και οι απειλές του προς τους συμμάχους των ΗΠΑ πως θα αποσύρει την αμυντική κάλυψή τους. Το εναρκτήριο λάκτισμα έδωσε στα μέσα Φεβρουαρίου η ομιλία του Τζέι Ντι Βανς, αντιπροέδρου των ΗΠΑ, στη διάσκεψη του Μονάχου και η προειδοποίησή του ότι αλλάζει η σχέση ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού που κατά ορισμένους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

παράγοντες του κλάδου είχε μεγαλύτερο αντίκτυπο και από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Σήμερα, ο αμυντικός και αεροδιαστημικός κλάδος της Ευρώπης στο σύνολό του είναι τετραπλάσιος σε σύγκριση με τα επίπεδα στα οποία βρισκόταν προ τετραετίας, προτού δηλαδή εισβάλει η Ρωσία στην Ουκρανία.

Οι ευρωπαϊκές χώρες αυξάνουν τον αμυντικό τους προϋπολογισμό, ενώ παράλληλα επιχειρούν επαναπατρισμό της παραγωγής αμυντικού εξοπλισμού, όπως η Ισπανία, η Ιταλία και η Βρετανία που κατασκευάζουν πολεμικά πλοία και υποβρύχια στη Μεσόγειο. Η Ρουμανία υπέγραψε με τη Γερμανία συμφωνία ύψους 2,5 δισ. ευρώ για την κατασκευή τεθωρακισμένων αρμάτων Leopard 2 εντός του εδάφους της. Η Λιθουανία στη συνέχεια υπέγραψε συμβόλαιο ύψους 950 εκατ. ευρώ για την παραγωγή τεθωρακισμένων και γενικότερα μικρές χώρες, όπως η Τσεχία, ανοίγουν νέα κέντρα συντήρησης για να στηρίξουν εντός της επικράτειάς τους επιχειρήσεις του ΝΑΤΟ. Παράλληλα, οι εξαγωγές του αμυντικού κλάδου της Ευρώπης και ιδιαιτέρως Γερμανίας, Γαλλίας και Βρετανίας έχουν σημειώσει αύξηση 30% σε πωλήσεις στις αρχές του έτους, ενώ στο σύνολό του ο αμυντικός κλάδος της Ευρώπης υποστηρίζει πλέον πάνω από 600.000 θέσεις εργασίας που αυξάνονται διαρκώς. Κι ενώ δεν είναι λίγοι οι οικονομικοί αναλυτές που εκτιμούν πως η στροφή στις αμυντικές βιομηχανίες θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη μετασχηματίζοντας τις ευρωπαϊκές οικονομίες, η αλλαγή είναι θεαματική σε ό,τι αφορά τις νεοφυείς εταιρείες που προσελκύουν όλο και περισσότερο τους επενδυτές.

Μέσα στους πρώτους επτά μήνες του τρέχοντος έτους οι νεοφυείς αμυντικής τεχνολογίας έχουν αντλήσει κεφάλαια ύψους 1,4 δισ. ευρώ, θεαματικά μεγαλύτερα ποσά αν συγκριθούν με τα 150 εκατ. ευρώ το 2021 και τα 30 εκατ. ευρώ το 2020. Από το 2022 και μετά, επενδυτές έχουν τοποθετήσει συνολικά τουλάχιστον 2,4 δισ. ευρώ στον κλάδο. Ανάμεσά τους η Helsing, η οποία τα τελευταία τέσσερα χρόνια έχει αναδειχθεί στη σημαντικότερη νέα εταιρεία αμυντικής τεχνολογίας και η αξία της αποτιμάται στα 12 δισ. ευρώ. Η Quantum Systems, που παράγει drones και έχει έδρα στο Μόναχο, τον Αύγουστο άντλησε κεφάλαια ύψους 60 εκατ. ευρώ και η αξία της υπολογίζεται στα 500 εκατ. ευρώ, με τις Thiel Capital και Sequoia Capital ανάμεσα στους επενδυτές της. Επίσης, η Arx Robotics, με έδρα στο Μόναχο, έχει αντλήσει 54 εκατ. ευρώ για να επεκτείνει τον στόλο της από αυτόνομα drones ξηράς. Και ο κατάλογος είναι μακρύς. Το ενδιαφέρον των επενδυτών για τις νεοφυείς αμυντικής τεχνολογίας αντανακλά η περίπτωση της Expeditions, μιας από τις μεγαλύτερες εταιρείες της Ευρώπης που επενδύουν σε μη εισηγμένες και η οποία επικεντρώνεται στις νεοφυείς αμυντικής τεχνολογίας. Εχει ιδρυθεί από το 2021 με έδρα στη Βαρσοβία, έκτοτε έχει αντλήσει περισσότερα από 100 εκατ. ευρώ και υπολογίζει πως θα φτάσει στα 150 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του έτους. Υποστηρίζεται από ιδιώτες επενδυτές της Ευρώπης και των ΗΠΑ, από θεσμικούς επενδυτές αλλά και από οικονομικές επιχειρήσεις.

Η στροφή της ευρωπαϊκής οικονομίας και του επενδυτικού κεφαλαίου στην αμυντική βιομηχανία αντανακλάται στον ίδιο βαθμό στη στάση των ευρωπαϊκών τραπεζών. Η γαλλική τράπεζα BNP έχει χαλαρώσει την πολιτική της, που απέκλειε κάθε επένδυση σε «αμφιλεγόμενα όπλα», η Danske Bank της Δανίας δέχεται πλέον ως επένδυση τις μετοχές 200 αμυντικών βιομηχανιών και η επενδυτική UBS Asset Management όπως και η ασφαλιστική Allianz Global Investors έχουν χαλαρώσει την απαγόρευσή τους στις επενδύσεις σε αμυντικό εξοπλισμό.

ECONOMIST IMPACT

21st Annual Cyprus Summit
Bridging continents for security, business and energy
November 3rd and 4th 2025 | Hilton Nicosia

In collaboration with European Parliament Office in Cyprus

hazlis & rivas
Economist Impact Events for south-east Europe

Dont miss this stimulating discussion on the path from crisis to peace in the Middle East.

Amre Moussa
Former minister of foreign affairs of Egypt
Former secretary-general League of Arab States

Tzipi Livni
Former minister of foreign affairs Government of Israel

Sameh Shoukry
Former minister of foreign affairs Government of Egypt

www.hazliseconomist.com | www.21stcyprussummit.economist.com

Platinum sponsors: ecommbx, pwc
Gold sponsor: capital.com
Silver sponsor: Sioufas & Associates Law Firm
Bronze sponsor: European University Cyprus
Communication sponsor: KATHIMERINI
Official airline carrier: AEGEAN
Telecommunications provider: NOVA
Logistics supplier: DHL
Contributor: NESPRESSO
Supported by: Cyprus Chamber of Commerce and Industry
Supporters: CONEQ, ARTECNIK PRODUCTIONS, GNOA
Web development: e-milles creations
Digital agency: AdPIXEL

Ο Ντόναλντ Τραμπ κήρυξε τώρα πόλεμο στα ιταλικά μακαρόνια

Απειλεί με πρόσθετους δασμούς 92% τους παραγωγούς στην Ιταλία

Ο Αντόνιο Ρούμο είναι απόγονος έκτης γενιάς του ιδρυτή της Pasta Rummo, ο οποίος ξεκίνησε το 1846 να μεταφέρει σιτηρά με τα τρία άλογα της οικογένειάς του από τη γύρω περιοχή της Καμπανίας και την Απουλία και να φτιάχνει φρέσκα ζυμαρικά στο Μπενεβέντο της νότιας Ιταλίας. Το τελευταίο που περίμενε ήταν να του κηρύξει πόλεμο ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Τα τελευταία έξι χρόνια, το brand του γνώρισε μια αναπάντεχη επιτυχία στην αμερικανική αγορά. «Ήταν κάτι που μας ξάφνιασε, αλλά είμαστε πολύ υπερήφανοι γι' αυτό», λέει ο Ρούμο στον Guardian. Ομως τώρα αυτή η επιτυχία τίθεται σε κίνδυνο, καθώς ο Αμερικανός πρόεδρος κηρύσσει –όπως τα ιταλικά media έσπευσαν να τον ονομάσουν– τον «πόλεμο των μακαρονιών».

Η Ιταλία εξήγαγε ζυμαρικά αξίας άνω των 4 δισ. δολαρίων το 2024, με τις ΗΠΑ να είναι μία από τις τρεις μεγαλύτερες αγορές της. Η κυβέρνηση της Μελόνι και η Κομισιόν ασκούν πιέσεις στην Ουάσιγκτον για να υποχωρήσει.

Οι παραγωγοί τροφίμων στην Ιταλία πίστεψαν αρχικά ότι είχαν αποφύγει τα χειρότερα, όταν η Ευρωπαϊκή Ενωση πέτυχε τον Αύγουστο εμπορική συμφωνία με τις ΗΠΑ μειώνοντας τον δασμολογικό συντελεστή για τα ευρωπαϊκά προϊόντα που εξάγονται στην αμερικανική αγορά στο 15%. Οι φιλικές σχέσεις της πρωθυπουργού τους Τζόρτζια Μελόνι με τον Τραμπ θα τους προστάτευαν από άλλες αναταραχές, όπως ήλπιζαν. Ομως ο κλάδος των ζυμαρικών βρίσκεται στα πρόθυρα της απελπισίας, καθώς ο Αμερικανός πρόεδρος απειλεί τώρα να επιβάλει πρόσθετους δασμούς 92% σε μερικές από τις παλαιότερες εταιρείες της Ιταλίας.

Εάν αυτοί οι δασμοί –που πρόκειται να τεθούν σε ισχύ από τον Ιανουάριο– εφαρμοστούν, η τιμή του κάθε πακέτου Pasta Rummo που πωλείται στις ΗΠΑ θα διπλασιαστεί, από τα σημερινά επίπεδα των 4 δολαρίων, λέει ο ιδιοκτήτης της εταιρείας. Οι πρόσθετοι δασμοί είναι το αποτέλεσμα μιας έρευνας του αμερικανικού υπουργείου Εμπορίου για πρακτικές ντάμπινγκ. Πρακτικά, οι ιταλικές εταιρείες ζυμαρικών κατηγορούνται ότι πουλάνε στις ΗΠΑ σε τιμές χαμηλότερες από ό,τι στην Ιταλία, για να αποκτήσουν προβάδισμα έναντι των τοπικών ανταγωνιστών τους.

Ιταλικές εταιρείες ετοιμάζονται να κινηθούν νομικά κατά των νέων αμερικανικών δασμών.

Η έρευνα εστιάζεται στις εταιρείες La Molisana και Garofalo, που πραγματοποιούν μεγάλους όγκους πωλήσεων στις ΗΠΑ, όμως άλλα 11 από τα κορυφαία ιταλικά brands ζυμαρικών, μεταξύ των οποίων οι Barilla και Pasta Rummo, βρέθηκαν μπλεγμένα σε αυτόν τον πόλεμο.

Η Ιταλία εξήγαγε ζυμαρικά αξίας άνω των 4 δισ. δολαρίων το 2024, με τις ΗΠΑ να είναι μία από τις τρεις μεγαλύτερες αγορές της. Οι Ιταλοί παραγωγοί ετοιμάζονται να κινηθούν νομικά κατά των δασμών, με τον Τζουζέπε Φέρο, επικεφαλής της La Molisana, να λέει στον ιταλικό Τύπο ότι οι κατηγορίες για ντάμπινγκ είναι αβάσιμες.

Η εταιρεία, που παράγει ζυμαρικά από το 1912, ελπίζει ότι ο Τραμπ θα αλλάξει γνώμη, γιατί διαφορετικά θα είναι «αδύνατον» για εκείνη να δουλέψει.

Οι δασμοί πιστεύεται ότι αποσκοπούν στο να ενθαρρύνουν τους Ιταλούς παραγωγούς να δημιουργήσουν εργοστάσια στις ΗΠΑ, μια στρατηγική που φαίνεται να έφερε επενδύσεις στη χώρα από άλλους κλάδους, όπως αυτός των φαρμάκων.

Ομως, η La Molisana διέψευσε τις φήμες ότι σκοπεύει να υποχωρήσει, ενώ ο Εμίντιο Μάνσι, διευθυντής μάρκετινγκ της Garofalo, δήλωσε ότι η εταιρεία δεν έχει καμία πρόθεση να ανοίξει εργοστάσια στις ΗΠΑ. «Βρισκόμαστε στο Γκρανιάνο (μια πόλη κοντά στη Νάπολη) από το 1789 και δεν μετακομίζουμε», είπε.

Η κυβέρνηση της Μελόνι και η Κομισιόν ασκούν πιέσεις μέσω λόμπινγκ στην Ουάσιγκτον για να υποχωρήσει. Ομως ο Ετορε Πραντίνι, πρόεδρος της Coldiretti, της μεγαλύτερης ένωσης αγροτοβιομηχανίας της Ιταλίας, δήλωσε ότι οι δασμοί θα είναι ένα «θανάσιμο πλήγμα» για τα ιταλικά ζυμαρικά.

Νέα γενιά ρομπότ κατασκευάζουν οι ΗΠΑ

Την ώρα που η Κίνα κυριαρχεί στην παγκόσμια παραγωγή με έναν στρατό από δύο και πλέον εκατομμύρια βιομηχανικά ρομπότ –περισσότερα από όσα διαθέτει δηλαδή όλος ο υπόλοιπος κόσμος μαζί– μια ήσυχη επανάσταση συντελείται στα μικρά εργοστάσια της Αμερικής. Η αργή αλλά σταθερή αναγέννηση της αμερικανικής μεταποίησης, το λεγόμενο «reshoring», η τάση της επιστροφής δηλαδή των βιομηχανικών δραστηριοτήτων πιο κοντά στις εγχώριες αγορές των μεγάλων επιχειρήσεων, τροφοδοτείται από μια νέα γενιά τεχνολογίας: τα cobots, «συνεργατικά ρομπότ», σχεδιασμένα για να λειτουργούν με ασφάλεια στον ίδιο χώρο εργασίας με ανθρώπους. Αυτά τα πιο έξυπνα, πιο ευέλικτα και λιγότερο ακριβά μηχανήματα φέρνουν τον αυτοματισμό από την πολυτέλεια των μεγάλων κατασκευαστών στην καθημερινότητα των μικρότερων αμερικανικών επιχειρήσεων, επιτρέποντάς τους να παραμείνουν ανταγωνιστικές παρά την κινεζική πρωτοκαθεδρία.

Τα νέα ρομπότ διαθέτουν αισθητήρες και μπορούν να χρησιμοποιούν υπολογιστική όραση για να πλοηγούνται με ασφάλεια και να είναι πιο ευέλικτα στις διαδικασίες παραγωγής.

Την ώρα που οι ΗΠΑ παλεύουν με μια συνεχή έλλειψη εργατικού δυναμικού, καθώς οι ειδικευμένοι εργαζόμενοι γερνούν και οι νέοι δυσκολεύονται να καλύψουν το κενό, τα cobots μετατρέπονται σε αναγκαιότητα που επιτρέπει στις εταιρείες να τετραπλασιάσουν την απόδοση των εργαζομένων και να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη ζήτηση για βιομηχανικά αγαθά που θα τροφοδοτήσουν την οικονομία τεχνητής νοημοσύνης της Αμερικής, γράφει η WSJ.

Η Κίνα μπορεί να προσφέρει μεγαλύτερο όγκο σε χαμηλότερη τιμή, οι μικροί κατασκευαστές των ΗΠΑ, όμως, ανταγωνίζονται με την ευελιξία και την ικανότητα να χειρίζονται μικρότερες παρτίδες αγαθών υπό αυστηρότερες προθεσμίες. Τα cobots είναι ελαφρύτερα, λιγότερο ακριβά και, κυρίως, ασφαλή για χρήση κοντά σε ανθρώπους, χωρίς την ανάγκη περίπλοκων όρων λειτουργίας. Σε αντίθεση με τα παλαιότερα βιομηχανικά ρομπότ, ο προγραμματισμός τους έχει γίνει ριζικά ευκολότερος την τελευταία δεκαετία. Οι εργαζόμενοι μπορούν πλέον να τα καθοδηγήσουν χρησιμοποιώντας μια απλή διεπαφή tablet για την εκτέλεση μιας συγκεκριμένης ακολουθίας ενεργειών, όπως η συγκόλληση και η λείανση. Επιπλέον, αυτά τα νέα ρομπότ διαθέτουν αισθητήρες και μπορούν να χρησιμοποιούν υπολογιστική όραση για να πλοηγούνται με ασφάλεια και να είναι πιο ευέλικτα στις διαδικασίες παραγωγής, κάτι που ήταν αδύνατο για τα «τυφλά» βιομηχανικά ρομπότ προηγούμενης γενιάς.

Το επιβεβαιώνει μεταξύ άλλων ο Γκρεγκ Λεφέβρ, διευθύνων σύμβουλος της Raymath στο Οχάιο, ο οποίος πρόσθεσε 13 cobots στο εργοστάσιό του. Το αποτέλεσμα; Οι εργαζόμενοι παράγουν έως και τέσσερις φορές περισσότερο την ημέρα, γεγονός που βοήθησε την εταιρεία να τριπλασιάσει τα έσοδά της και να επεκτείνει το εργατικό της δυναμικό. Οι άνθρωποι έχουν περάσει από την εκτέλεση χειρωνακτικών εργασιών στην επίβλεψη και τη συνεργασία με τα ρομπότ. Η Caltech Manufacturing στην Πενσιλβάνια έχει προσθέσει έξι ρομπότ συγκόλλησης και άλλα συστήματα αυτοματισμού, αυξάνοντας επίσης την παραγωγικότητά της από δύο έως τέσσερις φορές. Κατασκευάζοντας τα πάντα, από εξαρτήματα για υπερυπολογιστές τεχνητής νοημοσύνης μέχρι κρίσιμα εξαρτήματα για τα μελλοντικά ναυτικά όπλα, τα συνεργατικά ρομπότ είναι η σιωπηλή δύναμη που τροφοδοτεί την αναγέννηση της αμερικανικής μεταποίησης. Ενώ τα cobots κυριαρχούν σήμερα, οι Αμερικανοί επενδυτές στοιχηματίζουν σε πιο μακροπρόθεσμες τεχνολογίες. Εταιρείες όπως η Dyna Robotics κατασκευάζουν ρομπότ που «μαθαίνουν» να εκτελούν εργασίες, αντί να προγραμματίζονται αυστηρά, μια εξέλιξη που θα μπορούσε να οδηγήσει σε ακόμη πιο αποτελεσματική ρομποτική στο μέλλον. Οι ειδικοί ωστόσο προειδοποιούν ότι υπάρχει πάντα ο κίνδυνος της υπερβολικής αυτοματοποίησης και της αντίληψης ότι τα ρομπότ μπορούν να κάνουν τα πάντα. Η επιτυχής υιοθέτηση του αυτοματισμού απαιτεί τη συνεργασία ανθρώπων που θα εργάζονται μαζί με τις μηχανές.

Οι όροι των ΗΠΑ για F-35 στην Τουρκία

Του δρος **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ**

Το σκηνικό της υποδοχής του Τούρκου προέδρου στον Λευκό Οίκο παρουσιάστηκε στην Τουρκία –και όχι μόνο– ως ένας «ρωμαϊκός θριαμβος». Ο τρόπος άλλωστε με τον οποίο ο πρόεδρος Ερντογάν ακύρωσε την προγραμματισμένη συνάντησή του με τον Ελληνα πρωθυπουργό, αναδείκνυε ένα άρωμα αλαζονείας.

Αυτή η τουρκική αίσθηση υπεροχής διευρύνθηκε από την ειδική θέση που δόθηκε στον Ερντογάν στο πλαίσιο της συνάντησης Τραμπ με τις χώρες της Μέσης Ανατολής για την κατάσταση στη Γάζα και τα συγχαρητήρια του Αμερικανού προέδρου για την «κατάκτηση» της Συρίας από τον σύμμαχο του Ερντογάν και πρώην τοπικό ηγέτη της Αλ Κάιντα, Αλ Σάρα. Η συμφωνία των Turkish Airlines για την αγορά 75+150 Boeing αξίας 70 δισ. δολ. έως το 2034 σε συνδυασμό με τις συμφωνίες εξαγοράς αμερικανικού ΥΦΑ (Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου) της Botas με την Cheniere (15 ΔΚΜ - δισ. κυβικών μέτρων μεταξύ 2026-2028), τη Mercuria (70 ΔΚΜ μεταξύ 2026-2046) και τη Woodside (5,8 ΔΚΜ/έτος μεταξύ 2030-2039) έδιναν σε πολλούς την εντύπωση ότι τα δισ. που έφερνε ο Ερντογάν στο τραπέζι θα καθιστούσαν την επιστροφή της Τουρκίας στο πρόγραμμα των F-35 λίγο έως πολύ αναπόφευκτη. Κάπου εδώ όμως τελειώνουν οι τίτλοι των ειδήσεων και αρχίζει η προσγείωση στην πραγματικότητα και αυτή είναι μάλλον απότομη, καθώς η κυβέρνηση Τραμπ έθεσε και ποσοτικά και ποιοτικά μια σειρά από πολύ αυστηρότερες προϋποθέσεις συγκριτικά με την κυβέρνηση Μπάιντεν για την αγορά των F-35 από την Αγκυρα.

Ο Τραμπ μπορεί να έψεξε τους Δημοκρατικούς προκατόχους για την άρνησή τους να πουλήσουν συστήματα Patriot στην Τουρκία (αποσιωπώντας ότι η Τουρκία ζητούσε συμπαραγωγή), αλλά είπε εμμέσως πλην σαφώς στον Ερντογάν ότι αν θέλεις F-35 θα πάρεις και τους Patriot, αφού πρώτα εγκαταλείψεις τους S-400.

Αυτό ήταν απαίτηση και του Μπάιντεν, αλλά ο ηγέτης του κινήματος MAGA απαίτησε κάτι που κανένας ηγέτης των Δημοκρατικών δεν έκανε ποτέ. Αξίωσε η Τουρκία να εγκαταλείψει την πολιτική του επιτήδειου ουδέτερου που ακολουθεί στο ουκρανικό ζήτημα (αλλά και γενικότερα έναντι ΗΠΑ και Ρωσίας) σταματώντας να εισάγει ρωσική ενέργεια και ιδίως ρωσικό πετρέλαιο.

Αυτό είναι ένα τίμημα, που ίσως αποδειχθεί πολύ υψηλό για να γίνει αποδεκτό από την τουρκική πλευρά προκειμένου να πάρει πίσω τη θέση της στο πρόγραμμα των F-35, ακόμη κι αν δεν υπήρχε η κάθετη αντίθεση του Ισραήλ σε αυτό το εφιαλτικό (και για την Ελλάδα) ενδεχόμενο. Αρκεί κάποιος να αναλογιστεί τρία βασικά δεδομένα:

1) Η Τουρκία καταναλώνει ετησίως περί τα 50-55 ΔΚΜ φυσικού αερίου, εκ των οποίων το 40%-50% από τη Ρωσία. Ο κορμός αυτών των εισαγωγών είναι ένα μακροπρόθεσμο συμβόλαιο 16 ΔΚΜ/Ε που λήγει το 2026. Το σύνολο των εισαγωγών αμερικανικού ΥΦΑ που έχει συμβολαιοποιήσει η Τουρκία μεταξύ 2026-2039 ανέρχεται περίπου στα 10 ΔΚΜ/Ε, κάτι που θα καταστήσει τις ΗΠΑ ισόποσο (αλλά ακριβότερο) εξάγωνο έναντι της Ρωσίας μειώνοντας –ίσως και κατά 50%– το ρωσικό μερίδιο στις τουρκικές εισαγωγές.

2) Η αμερικανοτουρκική συμφωνία συνεργασίας της 26ης Σεπτεμβρίου για τη μελλοντική ανάπτυξη αρθρωτών πυρηνικών σταθμών (SMR) δεν μπορεί να συγκριθεί με την επένδυση 25 δισ. δολ. της Ρωσίας στον σταθμό 4,8 GW του Ακούγιου, που θα καλύψει το 10% των ηλεκτρικών αναγκών της Τουρκίας έως το 2030.

3) Η Τουρκία εισάγει το 85% των αναγκών της σε αργό πετρέλαιο και το 41,2% σε προϊόντα, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων από τη Ρωσία. Σύμφωνα με στοιχεία του Center for Research on Energy and Clean Air, η Τουρκία αύξησε την εξάρτησή της από τις εισαγωγές αργού πετρελαίου μέσω θαλάσσης από τη Ρωσία από περίπου 34% το 2023 σε 70% το πρώτο εξάμηνο του 2024, ανερχόμενη από τη 14η στην 3η θέση του μεγαλύτερου αγοραστή ρωσικού αργού μετά το 2022.

Ο δρ Θεόδωρος Τσακίρης είναι καθηγητής Γεωπολιτικής και Ενεργειακής Πολιτικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Η Κίνα ανοίγει τις πόρτες της σε κορυφαίους ξένους επιστήμονες

Χορηγεί ειδική βίζα για όσους θέλουν να ταξιδέψουν στη χώρα για εργασία

Τη στιγμή που ο Ντόναλντ Τραμπ ανεβάζει το κόστος των αμερικανικών επιχειρήσεων που θέλουν να προσλάβουν εξειδικευμένους εργαζομένους από το εξωτερικό, η Κίνα εγκαινιάζει ένα σχέδιο θερμής υποδοχής τους.

Την 1η Οκτωβρίου, η Κίνα λάνσαρε μια βίζα που διευκολύνει τους αποφοίτους κορυφαίων πανεπιστημίων στην επιστήμη, στην τεχνολογία, στη μηχανολογία ή στα μαθηματικά να ταξιδέψουν στην Κίνα για σπουδές ή εργασία.

Το νέο μέτρο ανακοινώθηκε μερικές εβδομάδες προτού ο Τραμπ επιβάλει τέλη 100.000 δολαρίων για τις αιτήσεις της βίζας που αφορά τους εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης.

Η νέα κατηγορία βίζας είναι μέρος μιας ευρύτερης καμπάνιας της Κίνας για προσέλκυση κορυφαίων ταλέντων στις επιστήμες, καθώς ανταγωνίζεται τις ΗΠΑ για τεχνολογική και γεωπολιτική κυριαρχία, σημειώνουν οι New York Times. Η κινεζική βίζα ανακοινώθηκε μερικές εβδομάδες προτού ο Τραμπ επιβάλει τέλη 100.000 δολαρίων για τις αιτήσεις της βίζας τύπου H-1B, που αφορά τους εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης.

Οσο η κυβέρνηση Τραμπ επιτίθεται στα πανεπιστήμια, μειώνοντας τη χρηματοδότηση για ομοσπονδιακή έρευνα και αμφισβητώντας τις επιστημονικές αρχές, η Κίνα επενδύει τεράστια ποσά στην έρευνα και στην ανάπτυξη. Επίσης προσείλκυσε ορισμένους κορυφαίους επιστήμονες από τις ΗΠΑ σε θέσεις στην Κίνα.

Οι κινεζικές τεχνολογικές εταιρείες και τα πανεπιστήμια έπαιρναν κατά κύριο λόγο ντόπιους. Ωστόσο, η Κίνα εξακολουθεί να είναι πίσω από τις ΗΠΑ σε ορισμένους κρίσιμους τομείς, όπως τα τσιπ και η βιοτεχνολογία, και είναι διατεθειμένη να προσελκύσει ξένα ταλέντα για να καλύψει τη διαφορά.

Το Πεκίνο δεν έχει ακόμη ανακοινώσει ποια είναι τα κριτήρια απόκτησης της νέας βίζας, της K visa όπως την αποκαλεί, ή αν θα επιτρέπει την ανάληψη επίσημης εργασίας. Οι ξένοι με εξειδίκευση δικαιούνταν ανέκαθεν άλλες κατηγορίες βίζας για να μπουν στην Κίνα, αν και με περισσότερη γραφειοκρατία, παρ' όλα αυτά είναι δύσκολο να μεταναστεύσουν μόνιμα στην Κίνα. Η κίνηση από μόνη της μπορεί να βοηθήσει την Κίνα να «ανοίξει» περισσότερο στον κόσμο, ενώ οι ΗΠΑ φαίνεται πως κλείνουν τις πόρτες εισόδου.

«Η Σίλικον Βάλεϊ υιοθετεί όλο και περισσότερο μια κουλτούρα "America First"», είπε ο Τζορτζ Τσεν της συμβουλευτικής εταιρείας The Asia Group, αναφερόμενος στην προτεραιότητα που δίνεται στους Αμερικανούς. Για τους εργαζομένους της τεχνολογίας από το εξωτερικό, οι οποίοι ανησυχούν ότι δεν είναι πια ευπρόσδεκτοι στις ΗΠΑ, είπε πως «όταν δουν την είδηση για την K visa μπορεί να σκεφθούν: τουλάχιστον θα έχω ακόμη μία επιλογή».

Ανέκαθεν οι κινεζικές τεχνολογικές εταιρείες και τα πανεπιστήμια έπαιρναν κατά κύριο λόγο ντόπιους. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην έντονη επικέντρωση της Κίνας στους τομείς επιστημών, τεχνολογίας, μηχανολογίας και μαθηματικών τα τελευταία χρόνια, που σε συνδυασμό με τον τεράστιο πληθυσμό της οδηγεί στον υψηλότερο αριθμό πτυχιούχων του κλάδου στον κόσμο.

Ωστόσο, η Κίνα εξακολουθεί να είναι πίσω από τις ΗΠΑ σε ορισμένους κρίσιμους τομείς, όπως τα τσιπ και η βιοτεχνολογία, και είναι διατεθειμένη να προσελκύσει ξένα ταλέντα για να καλύψει τη διαφορά. Η νέα βίζα θα προσφέρει μεγαλύτερο χρόνο παραμονής και πολλές επιλογές εισόδου, ενώ δεν θα απαιτεί προσκλητήρια επιστολή από εργοδότη. Βέβαια υπάρχουν ακόμη πολλά εμπόδια στην προσέλκυση ταλέντων: η γλώσσα και οι πολιτικές και πολιτισμικές διαφορές, καθώς και οι περιορισμοί στη μόνιμη μετεγκατάσταση.

«Η Κίνα ήταν ανέκαθεν ανοιχτή στην ιδέα των ταλέντων από το εξωτερικό, αλλά επιλεκτικά και με τους δικούς της όρους», είπε ο Νταν Ουάνγκ, αναλυτής στο Stanford. «Γενικά, η Κίνα θέλει μόνο τους οικονομικά παραγωγικούς ξένους».

Τα ιστορικά ορόσημα του χρυσού

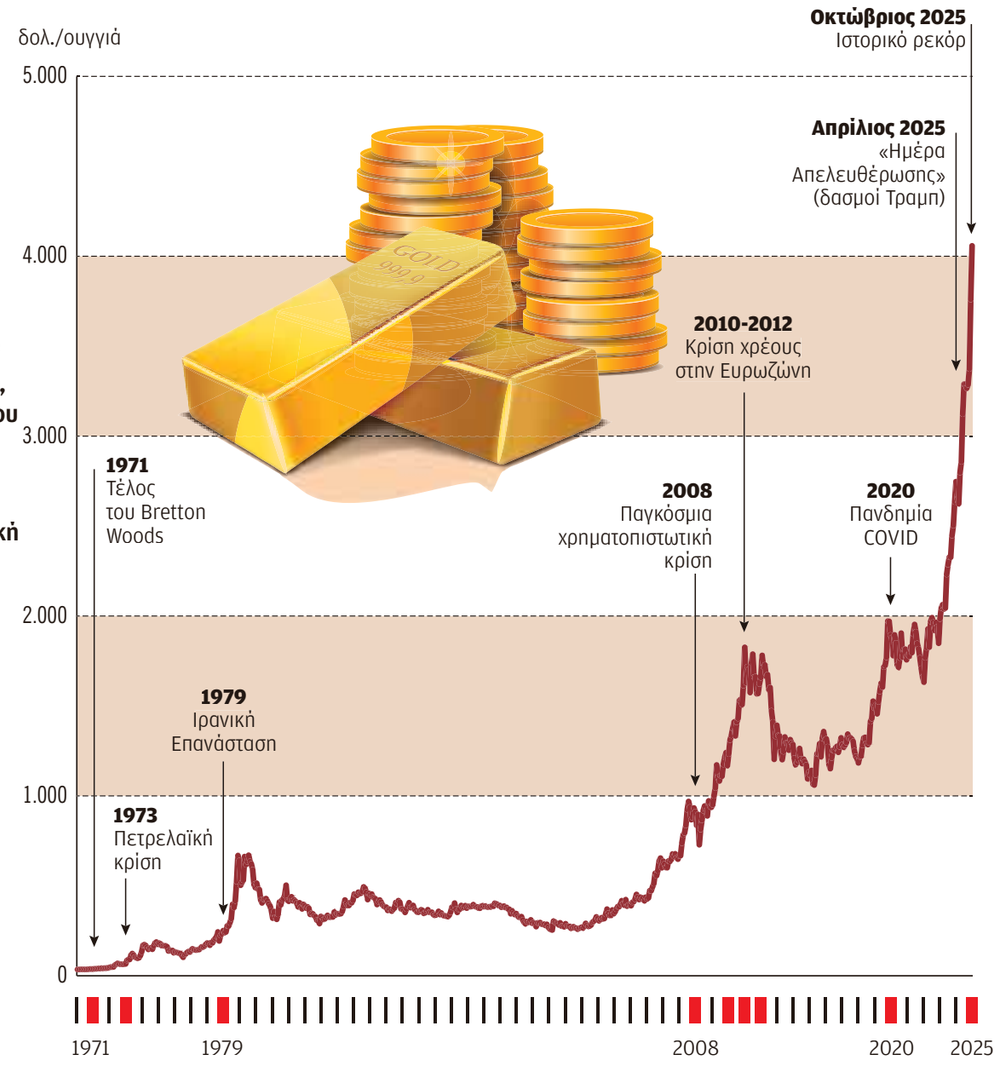

Από το sell-off του 1980-2000, στην ανάδειξή του ως ασφαλούς asset κατά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και στα ρεκόρ του 2025

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η παλιά οικονομία ξεθωριάζει, ο χρυσός λάμπει

Μαζικές αγορές από επενδυτές και κεντρικές τράπεζες καθώς το δολάριο και τα κρατικά ομόλογα δεν θεωρούνται πλέον ασφαλή καταφύγια

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η «μανία» για τον χρυσό και το ισχυρό ράλι που καταγράφει φέτος, όπως και όλα τα πολύτιμα μέταλλα, δεν έχουν να κάνουν απλά με την αντιστάθμιση έναντι του πληθωρισμού ή τις προσδοκίες για τα επιτόκια – τις παραδοσιακές επενδυτικές στρατηγικές που εξηγούν τις τοποθετήσεις σε αυτή την κατηγορία assets.

Αντικατοπτρίζουν κάτι πολύ βαθύτερο. Η πολιτική του Ντόναλντ Τραμπ, από την οικονομία έως το εμπόριο και την ανεξαρτησία της Fed, έχει διαβρώσει την εμπιστοσύνη σε παραδοσιακά ασφαλή καταφύγια, όπως το δολάριο ΗΠΑ και τα κρατικά ομόλογα. Αυτή ακριβώς η διάβρωση της εμπιστοσύνης ωθεί θεσμούς και επενδυτές να αναζητήσουν ασφάλεια εκτός του παραδοσιακού χρηματοπιστωτικού συστήματος, τροφοδοτώντας ένα πρωτοφανές κύμα αγοράς χρυσού από τις παγκόσμιες κεντρικές τράπεζες, το οποίο επιταχύνθηκε από την «Ημέρα Απελευθέρωσης» τον Απρίλιο. Οπως σχολιάζουν αναλυτές, το ράλι του χρυσού έχει γίνει «ένας καθρέφτης της μειωμένης εμπιστοσύνης στην παλιά χρηματοπιστωτική τάξη».

Την περασμένη εβδομάδα, ο χρυσός ξεπέρασε για πρώτη φορά στην ιστορία τα 4.000 δολ. η ουγγιά, έχοντας καταγράψει ράλι άνω του 50% φέτος, ενώ η τιμή του έχει διπλασιαστεί από το 2024. Αυτό έχει παρασύρει σε ένα ακόμα πιο εκρηκτικό ράλι το παλλάδιο (+60%), το ασήμι (+70%) και την πλατίνα (+85%). Αν και μετά την επίτευξη του ρεκόρ και λόγω της εκεχειρίας που επιτεύχθηκε στη Γάζα, ο χρυσός υποχώρησε ελαφρώς, ωστόσο κατέγραψε την όγδοη συνεχή εβδομάδα ανόδου, με μεγάλους επενδυτικούς οίκους να συνεχίζουν να είναι αισιόδοξοι για τις προοπτικές του κίτρινου μετάλλου (Goldman Sachs, UBS, Jefferies), επισημαίνοντας πως η όποια διόρθωση θα αποτελέσει ευκαιρία για αύξηση των τοποθετήσεων. Η επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, ο υψηλότερος πληθωρισμός, το μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό τοπίο, ο εμπορικός πόλεμος του Τραμπ και κυρίως η διαφοροποίηση από τα αμερικανικά περιουσιακά στοιχεία και το δολάριο, αναμένεται να διατηρήσουν ισχυρή τη ζήτηση για επενδύσεις σε χρυσό και για αγορές χρυσού από τις κεντρικές τράπεζες, ενώ οι μειώσεις των επιτοκίων της Fed εκτιμάται πως επίσης θα στηρίξουν το πολύτιμο μέταλλο.Ο χρυσός ωστόσο δεν ήταν πάντα το ασφαλές επενδυτικό καταφύγιο που είναι σήμερα, έχοντας βιώσει αρκετές περιόδους αστάθειας. Πριν από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, ο χρυσός ήταν απλώς ένα μέσο σταθεροποίησης των πληρωμών στο πλαίσιο του καθεστώτος σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας του 20ού αιώνα. Μόνο μετά την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2008 οι κεντρικές τράπεζες άρχισαν επίσημα να θεωρούν τον χρυσό αξιόλογο ασφαλές καταφύγιο.

Η επιβράδυνση της ανάπτυξης, ο υψηλότερος πληθωρισμός και η γεωπολιτική αβεβαιότητα εκτιμάται ότι θα διατηρήσουν ισχυρή τη ζήτηση για χρυσό.

Μεταξύ των τελών του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, πολλές κεντρικές τράπεζες διατηρούσαν επαρκή αποθεματικά για να στηρίξουν τα νομίσματά τους και να επιτρέψουν τη μετατρεψιμότητα αυτών των νομισμάτων σε χρυσό («Κανόνας του Χρυσού»). Αυτά τα αποθεματικά χρησιμοποιήθηκαν για τη σταθεροποίηση των νομισμάτων και την υποστήριξη του διεθνούς εμπορίου στο πλαίσιο συστημάτων σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1920, οι κεντρικές τράπεζες κατείχαν περίπου το 92% όλου του χρυσού.

Το Κραχ του 1929 αποδυνάμωσε σημαντικά το διεθνές σύστημα του «Κανόνα του Χρυσού» θέτοντας τις βάσεις για τη μεταπολεμική πολυεθνική συμφωνία του Bretton Woods (1944-1973), η οποία συνέδεσε το δολάριο με τον χρυσό και καθόρισε την ισοτιμία των διεθνών νομισμάτων με το δολάριο. Έτσι, το δολάριο έγινε το κύριο αποθεματικό περιουσιακό στοιχείο για πολλές χώρες. Το σύστημα ήταν αρχικά επιτυχημένο, αλλά μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960, ένας συνδυασμός ξένης βοήθειας, στρατιωτικών δαπανών και ξένων επενδύσεων προκάλεσε πλεόνασμα δολαρίων ΗΠΑ. Αυτό απείλησε το Bretton Woods λόγω της έλλειψης χρυσού για κάλυψη, και το 1971, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Νίξον ανέστειλε τη μετατρεψιμότητα του δολαρίου σε χρυσό στις ΗΠΑ, σηματοδοτώντας το τέλος του συστήματος αυτού.

Στα τέλη του 20ού αιώνα, οι κεντρικές τράπεζες κατέφυγαν σε μαζικές πωλήσεις χρυσού. Πολλές αρχές αφαίρεσαν τον χρυσό από τα αποθεματικά τους λόγω της αστάθειας απόδοσής του και της επιθυμίας τους να εκσυγχρονίσουν τις οικονομίες τους αντικαθιστώντας τον χρυσό με αποθεματικά σε fiat νόμισμα. Με την υποστήριξη των ΗΠΑ, το ΔΝΤ τερμάτισε επίσημα τον ρόλο του χρυσού στο διεθνές νομισματικό σύστημα το 1978, απαγορεύοντας στα μέλη να καθορίζουν τις συναλλαγματικές ισοτιμίες με τον χρυσό. Σε μια σειρά δημοπρασιών μεταξύ 1976 και 1980, το ΔΝΤ πούλησε χρυσό ύψους περίπου 730 τόνων. Το μαζικό sell-off προκάλεσε «βουτιά» της τιμής του χρυσού κατά περισσότερο από 60% από το 1980 έως το 2001.

Μόνο μετά την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2008 οι κεντρικές τράπεζες άρχισαν επισήμως να θεωρούν τον χρυσό αξιόλογο ασφαλές καταφύγιο.

Ανάκαμψη μετά το 2000

Λίγο μετά τα μέσα της δεκαετίας του 2000, η επιδείνωση των παγκόσμιων προοπτικών οδήγησε σε μαζική στροφή υπέρ του πολύτιμου μετάλλου. Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2008 πυροδότησε μια «φυγή προς την ασφάλεια» από τις παραδοσιακές μετοχές και επενδύσεις, ωθώντας τους θεσμούς στην αναζήτηση χρυσού, καθώς οι αρχές αναγνώριζαν όλο και περισσότερο τα οφέλη της διαφοροποίησής του. Το 2010, οι κεντρικές τράπεζες έγιναν καθαροί αγοραστές χρυσού για πρώτη φορά από το 1988, μία τάση που συνεχίστηκε με ρυθμούς-ρεκόρ, ξεπερνώντας μάλιστα τους 1.000 τόνους ετησίως από το 2022 έως και σήμερα, στα υψηλότερα επίπεδα από το 1950.

Σήμερα, τα παγκόσμια αποθέματα χρυσού των κεντρικών τραπεζών έχουν αυξηθεί σε ένα πρωτοφανές ποσό ύψους 4,8 τρισ. δολ. και τους 36.360 τόνους, με αναλυτές να εκτιμούν πως την 5ετία 2025-2030 θα αγοράζουν πάνω από 1.000 τόνους ετησίως.

«Αντίπαλος» του πολύτιμου μετάλλου η τεχνητή νοημοσύνη

Η αβεβαιότητα είναι η νέα κανονικότητα για αγορές και οικονομία, επισημαίνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Η γενική διευθύντρια του ΔΝΤ, Κρισταλίνα Γκεοργκιέβα, δήλωσε σε ομιλία της την περασμένη εβδομάδα ότι ενώ η παγκόσμια οικονομία προβλέπεται να επιβραδυνθεί «μόνο ελαφρώς» φέτος και του χρόνου, υπάρχουν «ανησυχητικά σημάδια» ότι τα σοκ στις αγορές θα μπορούσαν σύντομα να δοκιμάσουν πλήρως την ανθεκτικότητά της. «Πριν ανασάνουμε όλοι με ανακούφιση, ακούστε το εξής: η ανθεκτικότητα δεν έχει ακόμη δοκιμαστεί πλήρως. Και υπάρχουν ανησυχητικές ενδείξεις ότι η δοκιμασία αυτή πλησιάζει», όπως τόνισε, φέροντας ως σαφή απόδειξη της έντονης ανησυχίας των επενδυτών την αυξανόμενη παγκόσμια ζήτηση για χρυσό, η τιμή του οποίου «έγραφε ιστορία» την ημέρα της ομιλίας της Γκεοργκιέβα.

Οι μετοχές εταιρειών τεχνητής νοημοσύνης και οι ισχυρές αποδόσεις τους καθρεφτίζουν την εμπιστοσύνη στην οικονομία και στο ότι οι ιδιωτικές επενδύσεις θα φέρουν εταιρικά κέρδη.

Η εντυπωσιακή άνοδος του χρυσού φέτος έχει μεγάλο «αντίπαλο» τη λάμψη των μετοχών του κλάδου της τεχνητής νοημοσύνης, οι οποίες έχουν οδηγήσει τον αμερικανικό δείκτη S&P 500 να καταγράψει το 2025 πάνω από 30 νέα ιστορικά υψηλά, με τις επτά μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου (Magnificent Seven) να είναι «υπεύθυνες» για το μισό ράλι του δείκτη από τα χαμηλά του Απριλίου, το οποίο φτάνει το 35%.

Ο κλάδος της τεχνητής νοημοσύνης έχει οδηγήσει τον αμερικανικό δείκτη S&P 500 σε επίπεδα-ρεκόρ.

Σύμφωνα με αναλυτές, οι παράλληλες και εντυπωσιακές επιδόσεις των δύο «κατηγοριών» (χρυσός και AI) αποκαλύπτουν ένα τεράστιο ρήγμα στις αγορές. Οπως σχολιάζει το Barrons, οι μετοχές της τεχνητής νοημοσύνης και οι ισχυρές αποδόσεις τους καθρεφτίζουν την εμπιστοσύνη στην οικονομία και στο ότι οι ιδιωτικές επενδύσεις θα φέρουν εταιρικά κέρδη και οικονομίες κλίμακας, ενώ το άλμα του χρυσού από την άλλη πλευρά, «προειδοποιεί» για τις αδυναμίες του συστήματος και αντικατοπτρίζει την έλλειψη εμπιστοσύνης. Το ποια άποψη είναι σωστή μόνο ο χρόνος θα δείξει, αλλά προς το παρόν, αξίζει να αναφέρουμε ότι οι προειδοποιήσεις για το ράλι της AI και για μια ισχυρή διόρθωση στις αγορές προσεχώς αυξάνονται. Το ΔΝΤ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Fed και η Τράπεζα της Αγγλίας διεμήνυσαν τις τελευταίες ημέρες ότι οι «τεντωμένες» αποτιμήσεις στις αγορές, και ειδικά του κλάδου της AI, θυμίζουν μέρες της «φούσκας» του dotcom του 2000, επισημαίνοντας τον κίνδυνο διόρθωσης εάν το ευνοϊκό κλίμα αλλάξει ξαφνικά. Ο επικεφαλής της JP Morgan, Τζέιμι Ντάιμον, προειδοποίησε μάλιστα ότι υπάρχει υψηλότερος κίνδυνος σοβαρής διόρθωσης των αμερικανικών μετοχών από ό,τι δείχνει η αγορά αυτή τη στιγμή, εκτιμώντας πως θα μπορούσε να συμβεί τους επόμενους έξι μήνες έως δύο χρόνια. Από την άλλη, μικρή επιθυμία υπάρχει για να πάει κανείς... κόντρα στο ράλι του χρυσού. Ακόμα και οι αναλυτές που εκτιμούν πως τα ιστορικά υψηλά του πολύτιμου μετάλλου μπορεί να οδηγήσουν σε πιέσεις και σε κατοχύρωση θέσεων βραχυπρόθεσμα (Bank of America), θεωρούν ότι γρήγορα ο χρυσός θα επιστρέψει στον δρόμο της ανόδου «βλέποντας» ακόμα και τα 5.000 δολάρια το επόμενο έτος.

«Ο χρυσός πλέον δεν είναι απλώς ένα αμυντικό περιουσιακό στοιχείο. Σε αυτό το περιβάλλον, αποτελεί την ισχυρότερη εναλλακτική λύση έναντι του δολαρίου και ένα πραγματικό μέτρο της εμπιστοσύνης στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα», σημειώνει ο Αλεξ Εμπκαριάν, επικεφαλής του επενδυτικού fund Allegiance Gold, προσθέτοντας ότι ο χρυσός θα συνεχίσει να βρίσκεται σε bull market τα επόμενα πέντε χρόνια.

Τέλος εισόδου σε τουρίστες ζητούν 34 νησιά

Με απόφασή της η Περιφερειακή Ενωση Δήμων Νοτίου Αιγαίου διεκδικεί το δικαίωμα να επιβάλλεται «εισιτήριο» στους επισκέπτες της μιας ημέρας, λόγω των μεγάλων ροών

Η Σύμη δέχεται καθημερινά περίπου 1.000 έως και 5.000 ημερήσιους επισκέπτες, καθώς ο γραφικός οικισμός του λιμανιού και το μοναστήρι του Αρχαγγέλου στον Πάνορμο αποτελούν μαγνήτη για επισκέπτες από τη Ρόδο, τα κοντινά νησιά αλλά και την Τουρκία.

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Διευρύνεται ο αριθμός των νησιωτικών δήμων που διεκδικούν από την κυβέρνηση τη δυνατότητα επιβολής ανταποδοτικών τελών για τη διαχείριση των αυξημένων ροών ημερήσιων επισκεπτών. Λαμβάνει μάλιστα περιφερειακές διαστάσεις, καθώς η Περιφερειακή Ενωση Δήμων Νοτίου Αιγαίου (ΠΕΔ Ν. Αιγαίου) αποφάσισε ομόφωνα να ζητήσει να νομοθετηθεί η δυνατότητα στους δήμους να μπορούν να επιβάλουν τέλη, «πάντα τεκμηριωμένα και με αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων τους, όπως αυτό ισχύει σε ευρωπαϊκούς δήμους». Η απόφαση ελήφθη λίγο μετά τα μέσα του καλοκαιριού και μάλιστα η Περιφερειακή Ενωση Δήμων Νοτίου Αιγαίου ανέθεσε στον επίκουρο καθηγητή Συνταγματικού και Διοικητικού Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών, Μιχαήλ Παπαγεωργίου, που λειτουργεί ως νομικός σύμβουλός της, να συντάξει την απαραίτητη νομική τεκμηρίωση για τη νομοθετική καθιέρωση της δυνατότητας επιβολής πάγιου ανταποδοτικού τέλους υπέρ των σχετικών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με τον κ. Παπαγεωργίου, το έργο αυτό αναμένεται να ολοκληρωθεί το επόμενο διάστημα ώστε να διαβιβαστεί αρμοδίως στην κυβέρνηση. Για την απόφασή της αυτή η Περιφερειακή Ενωση των Δήμων του Νοτίου Αιγαίου, στην οποία συμμετέχουν 19 νησιά των Κυκλάδων και 15 των Δωδεκανήσων, επικαλείται τις συνθήκες του ημερήσιου μαζικού τουρισμού που επικρατούν. Με άλλα λόγια, δήμοι όπως της Σύμης αλλά και της Σαντορίνης, που δέχονται χιλιάδες ημερήσιους επισκέπτες, οι οποίοι αφού δεν διανυκτερεύουν στους προορισμούς δεν καταβάλλουν και το τέλος παρεπιδημούντων που εισπράττεται από τα ξενοδοχεία και τα καταλύματα και αποδίδεται στους δήμους, αναζητούν πόρους για να μπορούν να διαχειριστούν τις ροές αυτές, αλλά και για να τις ελέγξουν. Και αυτό διότι οι ημερήσιοι επισκέπτες, παρά το ότι δεν καταβάλλουν οποιοδήποτε τέλος, επιβαρύνουν τις υποδομές αλλά και τα δίκτυα ύδρευσης, ηλεκτροδότησης και διαχείρισης λυμάτων και απορριμμάτων ανεβάζοντας τις δαπάνες των δήμων σε επίπεδα που δεν μπορούν να διαχειριστούν. Ειδικά σε μια περίοδο που τα κόστη ηλεκτροδότησης έχουν εκτοξευτεί, όχι μόνο λόγω των ακριβότερων τιμολογίων αλλά και εξαιτίας της λειτουργίας τών από τη φύση τους ενεργοβόρων αφαλατώσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας. Τιμολόγια ηλεκτρισμού μάλιστα που σε πλήθος περιπτώσεων είναι οικιακά και όχι επαγγελματικά ή βιομηχανικά, όπως αξιώνουν οι δήμοι.

Ασφαλώς και τις θέλουμε αυτές τις ροές, αλλά δεν μπορούμε να αυξήσουμε άλλο τα δημοτικά τέλη για τους κατοίκους, λέει ο δήμαρχος Σύμης.

Η πρωτοβουλία εκδηλώθηκε στις αρχές του φετινού καλοκαιριού από τον δήμαρχο Σύμης Ελευθέριο Παπακαλοδούκα, που κατόπιν σχετικής απόφασης του δημοτικού του συμβουλίου επιδιώκει να εξασφαλίσει άδεια από τα συναρμόδια υπουργεία για την καθιέρωση ειδικού τέλους ύψους τριών ευρώ κατ' άτομο για τους ημερήσιους επισκέπτες. Το νησί δέχεται καθημερινά περίπου 1.000 έως και 5.000 τέτοιους επισκέπτες, καθώς ο γραφικός οικισμός του λιμανιού και το μοναστήρι του Αρχαγγέλου στον Πάνορμο αποτελούν μαγνήτη για επισκέπτες από τη Ρόδο, άλλα κοντινά νησιά, αλλά και την Τουρκία.

Οπως έχει δηλώσει μιλώντας στην «Καθημερινή» ο Ελ. Παπακαλοδούκας, «στόχος μας είναι να μην επιβαρύνουμε άλλο τους κατοίκους και την τοπική κοινωνία με τα έξοδα που απαιτούνται για την υποστήριξη των περισσότερων από 300.000 ετησίως ημερήσιων επισκεπτών του νησιού. Αυτή τη στιγμή όλοι οι υπάλληλοι του δήμου και ο στόλος των απορριμματοφόρων τρέχουν για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες που δημιουργούνται στο λιμάνι, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι στις γειτονιές του νησιού, που πληρώνουν δημοτικά τέλη, να μην απολαμβάνουν τις υπηρεσίες που πληρώνουν. Χρειάζεται να πάρουμε καινούργια απορριμματοφόρα, τα οποία βεβαίως καταναλώνουν καύσιμα. Και η ανάγκη αυτή προκύπτει από τις αυξημένες ροές των ημερήσιων επισκεπτών. Ασφαλώς και τις θέλουμε αυτές τις ροές, αλλά δεν μπορούμε να αυξήσουμε άλλο τα δημοτικά τέλη για τους κατοίκους». Το αίτημα του δημάρχου Σύμης και πλέον ολόκληρης της Περιφερειακής Ενωσης Δήμων Νοτίου Αιγαίου βλέπουν όμως με θετικό τρόπο και προορισμοί στην άλλη πλευρά της Ελλάδας, όπως στα νησιά του Ιονίου. Το αίτημα αξιολογούν ήδη από το καλοκαίρι ο Δήμος Παξών αλλά και ο Δήμος Ιθάκης. Ο δήμαρχος Παξών Σπυρίδων Βλαχόπουλος μιλώντας στα μέσα του καλοκαιριού στην «Καθημερινή» αφέφερε ότι είναι έτοιμος να λάβει σχετική απόφαση δημοτικού συμβουλίου εφόσον η κυβέρνηση επιτρέψει την επιβολή ενός τέτοιου τέλους.

Αλλοι δήμοι, όμως, όπως για παράδειγμα στη Νάξο, έχουν αποφασίσει αύξηση των τιμολογίων ύδρευσης και άλλοι αύξηση των δημοτικών τελών για να αντιμετωπίσουν λίγο-πολύ ανάλογα προβλήματα. Στήριξε ωστόσο την απόφαση της Περιφερειακής Ενωσης Δήμων, σημειώνοντας ότι το θέμα πρέπει να τεθεί στο πλαίσιο διεκδίκησης των οικονομικών πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης στη γραμμή της ΚΕΔΕ, ενώ επανέφερε παλαιότερη πρόταση για την εκούσια συγχώνευση των λιμενικών ταμείων με τους δήμους.

Αλλά και επαγγελματίες των νησιών εμφανίζονται επιφυλακτικοί για τις επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει ένα τέτοιο τέλος στην τοπική οικονομική δραστηριότητα. Στη Σαντορίνη, ωστόσο, το πρόβλημα έχει πολύ μεγαλύτερες διαστάσεις: πέραν των χιλιάδων επισκεπτών που αποβιβάζονται για λίγες ώρες από τα κρουαζιερόπλοια –οι οποίοι πλέον καταβάλλουν τέλη της τάξης των 20 ευρώ το άτομο κατά την υψηλή σεζόν για να αποβιβαστούν έπειτα από σχετική απόφαση της κυβέρνησης–, εκτιμάται ότι τουλάχιστον 4.000 επιπλέον ημερήσιοι επισκέπτες στην κορύφωση του καλοκαιριού περνούν «κάτω από τα ραντάρ». Οι περισσότεροι εξ αυτών έρχονται μέσω οργανωμένων εκδρομών που διενεργούν τουριστικά πρακτορεία της Κρήτης αλλά και άλλων διασυνδεδεμένων νησιών, ενώ σε μία περίπτωση ακτοπλοϊκή, που διαχειρίζεται ως επί το πλείστον ταχύπλοα, προωθεί ενεργά από την επίσημη ιστοσελίδα της τέτοιες εκδρομές. Γκρουπ που ακολουθούν τον ξεναγό που έχει σηκωμένο το ταμπελάκι με το όνομα της ακτοπλοϊκής ήταν φέτος καθημερινά σχεδόν εμφανή σε όλα τα σημεία υψηλού ενδιαφέροντος της Σαντορίνης. Ο δήμαρχος Σαντορίνης Νίκος Ζώρζος δηλώνει πως έχει επανειλημμένως ζητήσει τη διαμόρφωση του απαραίτητου πλαισίου ώστε οι ημερήσιοι αυτοί εκδρομείς να συνυπολογιστούν στο σύστημα που ισχύει για την κρουαζιέρα προκειμένου να μην ξεπερνούν τους 8.000 ημερησίως συνολικά, ημερήσιοι και επιβάτες κρουαζιέρας, όπως έχει αποφασίσει ο δήμος. Με δεδομένο όμως ότι η ακτοπλοΐα αποτελεί δραστηριότητα μεταφοράς και όχι αμιγούς τουρισμού, τίθενται θέματα αρμοδιότητας και σίγουρα απαιτείται κοινή υπουργική απόφαση και από υπουργεία όπως το Οικονομικών, το Ναυτιλίας και ενδεχομένως του Τουρισμού και Εσωτερικών αναφέρουν νομικές πηγές. Το συγκεκριμένο αίτημα παραμένει ανικανοποίητο.

Η Σαντορίνη, πέραν των χιλιάδων τουριστών που αποβιβάζονται από τα κρουαζιερόπλοια, εκτιμάται ότι δέχεται τουλάχιστον 4.000 επιπλέον ημερήσιους επισκέπτες.

Εργα 5,6 δισ. ευρώ σε νησιωτικές περιοχές για υποδομές

Το ζήτημα της οικονομικής στήριξης των δήμων τόσο για λόγους βιωσιμότητας όσο και για κοινωνικούς λόγους, όπως και για λόγους διαχείρισης των προορισμών, όχι μόνο δεν έχει διαφύγει της προσοχής της κυβέρνησης αλλά μάλιστα, σύμφωνα με όσα ανακοινώθηκαν στις αρχές Ιουλίου, έχουν εξασφαλιστεί πόροι που ανέρχονται στα 5,56 δισ. οι οποίοι προορίζονται άμεσα ή έμμεσα για την οικονομική ανάπτυξη και την ενεργειακή μετάβαση, αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος κυρίως της νησιωτικής χώρας.

Είτε πρόκειται για ηλεκτρικές διασυνδέσεις είτε για ενίσχυση των ασθενέστερων νοικοκυριών και υπαλλήλων είτε για την αναβάθμιση του ελληνικού ακτοπλοϊκού στόλου. Ετσι, στη νησιωτική χώρα κατευθύνεται το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού προϋπολογισμού άνω των 8 δισ. ευρώ, που έχει εξασφαλίσει η κυβέρνηση με την ενεργοποίηση τριών ευρωπαϊκών ταμείων: του Κοινωνικού Κλιματικού Ταμείου, του Ταμείου Εκσυγχρονισμού και του Ταμείου Απανθρακοποίησης Νήσων.

Οι δράσεις που έχουν ενταχθεί θα χρηματοδοτήσουν έργα για την περίοδο 2026-2032. Από ηλεκτρικές διασυνδέσεις, έργα ΑΠΕ και υβριδικούς σταθμούς ΑΠΕ με μονάδες αποθήκευσης σε μη διασυνδεδεμένα νησιά, έως φράγματα πολλαπλού σκοπού, υποδομές φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων σε νησιά, αλλά και μικρές και μεγάλες μονάδες αφαλάτωσης, πλωτά υπεράκτια αιολικά πάρκα και υποδομές για τροφοδοσία πλοίων με ηλεκτρική ενέργεια στα λιμάνια.

Θα χρηματοδοτηθούν από έργα ΑΠΕ, μέχρι μικρές και μεγάλες μονάδες αφαλάτωσης.

Ωστόσο, τα προβλήματα που επικαλούνται οι δήμοι είναι άμεσα και δεν μπορούν να περιμένουν, σχολιάζουν κύκλοι των τοπικών κοινωνιών που στηρίζουν το αίτημα της επιβολής ειδικού ανταποδοτικού τέλους. Δεν είναι όμως όλοι υπέρ. Μικροεπαγγελματίες και μεγαλύτερες επιχειρήσεις ανησυχούν μήπως ανακοπούν οι ροές τουριστών, που με τη σειρά τους ενισχύουν τις δικές τους ταμειακές ροές. Αλλες πλευρές θέτουν θέματα διαφάνειας και διαχείρισης. Μεταξύ αυτών και ο περιφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου Γιώργος Χατζημάρκος, ο οποίος μιλώντας στην «Καθημερινή» ισχυρίζεται ότι οι δήμοι πρώτα πρέπει να βελτιώσουν τους μηχανισμούς λογοδοσίας για τη διαχείριση των ταμείων τους και των πόρων που ήδη εισπράττουν από δημοτικά τέλη αλλά και περιφερειακά κι άλλα προγράμματα και κατόπιν να διεκδικήσουν νέους πόρους.

Ανάλογα τέλη με αυτά που προτείνει η ΠΕΔ Νοτίου Αιγαίου πάντως έχουν θεσμοθετηθεί σε αρκετούς ξένους προορισμούς, όπως στις Βαλεαρίδες Νήσους στην Ισπανία αλλά και στη Βενετία και άλλους προορισμούς στην Ιταλία.

Στη Βενετία οι επισκέπτες χωρίς κράτηση σε ξενοδοχείο πληρώνουν εισιτήριο εισόδου από το 2024, όταν ξεκίνησε πιλοτικά το πρόγραμμα. Κοστίζει πέντε ευρώ ανά άτομο την ημέρα για τουρίστες άνω των 14 ετών και καταβάλλεται κατά τις πιο πολυσύχναστες περιόδους.

Πανευρωπαϊκά, τέτοια τέλη συχνά αναφέρονται ως Sustainable Tourism Tax, ενώ και στην Ελλάδα έχει επιβληθεί τέλος κλιματικής αλλαγής στους διαμένοντες στα ξενοδοχεία και σε βραχυχρόνιες μισθώσεις. Οχι όμως στους ημερήσιους επισκέπτες που πλημμυρίζουν Σαντορίνη, Σύμη, Μύκονο, Παξούς και αρκετούς ακόμη μεμονωμένους προορισμούς.

Στην τελική ευθεία η σύμβαση με τη Chevron για τα κοιτάσματα

Αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2025, ξεκινούν οι έρευνες το 2026

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Ολοκληρώνεται ο διαγωνισμός παραχώρησης για τις τέσσερις νέες περιοχές νοτίως της Πελοποννήσου και της Κρήτης.

Τη μάχη με τον χρόνο και το στοίχημα για ολοκλήρωση του διαγωνισμού παραχώρησης για έρευνες υδρογονανθράκων των τεσσάρων νέων περιοχών σε Πελοπόννησο και Κρήτη στο τέλος του έτους φαίνεται να κερδίζουν η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και η διοίκηση της εταιρείας διαχείρισης ελληνικών υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥΕΠ).

Το ελληνικό Δημόσιο και η κοινοπραξία των Chevron - HELLENiQ ENERGY, σύμφωνα με τα όσα είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», βρίσκονται ένα βήμα πριν από την οριστικοποίηση των συμβάσεων μίσθωσης.

Η επιτροπή αξιολόγησης που συνέστησε η ΕΔΕΥΕΠ για τον έλεγχο των νομικών και τεχνικών όρων των προσφορών που κατέθεσε η κοινοπραξία για τις δύο περιοχές νοτίως της Πελοποννήσου και τις δύο νοτίως της Κρήτης, ολοκλήρωσε το έργο της και ο κύκλος των διαπραγματεύσεων που άνοιξε στη συνέχεια για τη βελτίωση των ανταγωνιστικών όρων βρίσκεται στο τελικό στάδιο.

Πιθανότατα μάλιστα τα κείμενα των συμβάσεων να είναι έτοιμα για να σταλούν στο Ελεγκτικό Συνέδριο για προσυμβατικό έλεγχο την προσεχή Δευτέρα και σε κάθε περίπτωση μέσα στην εβδομάδα. Η ΕΔΕΥΕΠ ολοκλήρωσε τη διαδικασία αξιολόγησης σε διάστημα λιγότερο από ένα μήνα έναντι του μέγιστου χρόνου των 60 ημερών που προβλέπει το νομικό πλαίσιο. Από την ολοκλήρωση της αξιολόγησης έως και την κατακύρωση των συμβάσεων μίσθωσης το νομικό πλαίσιο προβλέπει διάστημα 60 ημερών, που σημαίνει ότι το χρονοδιάγραμμα που έχει θέσει το ΥΠΕΝ για ολοκλήρωση του διαγωνισμού έως το τέλος του 2025 θα επιτευχθεί, ανοίγοντας τον δρόμο για τις έρευνες μέσα στο 2026. Τη βεβαιότητα αυτή εξέφρασε χθες με δηλώσεις του στον τηλεοπτικό σταθμό «Action24» ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σταύρος Παπασταύρου.

«Η σύμβαση με τη Chevron για τις έρευνες υδρογονανθράκων νοτίως της Κρήτης θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2025, θα ακολουθήσει η έγκριση από το Ελεγκτικό Συνέδριο και από τη Βουλή στις αρχές του 2026, ώστε την επόμενη χρονιά να ξεκινήσουν και οι γεωφυσικές έρευνες στην περιοχή». Πρόσθεσε ότι από τη στιγμή που θα ξεκινήσουν οι έρευνες χρειάζεται ένα διάστημα τριών έως πέντε ετών ώστε να ανακαλυφθεί το σημείο όπου μπορεί να υπάρχει εκμεταλλεύσιμο κοίτασμα. «Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις, όχι αποδείξεις, για κοιτάσματα τα οποία μπορούν να πάνε τη χώρα μας σε άλλο επίπεδο, σε διαφορετική ποιότητα ζωής», είπε.

Με την κύρωση των συμβάσεων η Chevron θα λάβει άδεια εξερεύνησης διάρκειας τριών ετών, προκειμένου να διενεργήσει αποκλειστικές σεισμικές έρευνες που θα της επιτρέψουν να εντοπίσει τα πιθανά σημεία με αποθέματα υδρογονανθράκων και να προχωρήσει στις ερευνητικές γεωτρήσεις.

Με την κύρωση των συμβάσεων η Chevron θα λάβει άδεια εξερεύνησης διάρκειας τριών ετών, προκειμένου να διενεργήσει αποκλειστικές σεισμικές έρευνες που θα της επιτρέψουν να εντοπίσει γεωτρητικούς στόχους και να προχωρήσει στις ερευνητικές γεωτρήσεις.

Σύμφωνα με στοιχεία που είχε παρουσιάσει το 2019 στέλεχος της HELLENiQ ENERGY σε κλειστή συνάντηση για τους υδρογονάνθρακες, η ανάλυση των σεισμικών δεδομένων της περιοχής της Κρήτης δείχνει κοίτασμα 280 δισ. κ.μ. αερίου, το οποίο εάν επιβεβαιωθεί θα μπορεί να καλύψει τις ανάγκες της εγχώριας αγοράς για σχεδόν 50 χρόνια. Έρευνες τις ΕΔΕΥΕΠ έχουν καταγράψει πάνω από 30 πιθανούς ερευνητικούς στόχους. Στην περιοχή νοτίως της Κρήτης που διεκδικεί η Chevron εκτιμάται ότι υπάρχουν τουλάχιστον εννέα σημεία με ισχυρή πιθανότητα ύπαρξης εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων.

Καλώδιο Κρήτης - Κύπρου

Σε ό,τι αφορά το μέτωπο της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κρήτης - Κύπρου, με καθυστέρηση που αγγίζει τα δύο έτη, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) προχώρησε τελικά στη μεταβίβαση των αδειών «ιδιοκτήτη» και «διαχειριστή» της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου - Ελλάδας στον ΑΔΜΗΕ. Οι σχετικές αποφάσεις της ΡΑΕΚ (302/2025 και 303/2025) μεταβιβάζουν ουσιαστικά την ευθύνη και τη νομική κατοχή της διασύνδεσης από την EuroAsia Interconnector στον ΑΔΜΗΕ, που πλέον αναλαμβάνει πλήρως τον ρόλο του φορέα υλοποίησης του έργου.

Πρόκειται για μια από τις εκρεμότητες που σχετίζονται με την πρόοδο του έργου, οι οποίες συζητήθηκαν στην προχθεσινή συνάντηση των υπουργών Ενέργειας Ελλάδας και Κύπρου και οι οποίες θα απασχολήσουν νέα τηλεδιάσκεψη την ερχόμενη εβδομάδα των εμπλεκομένων μερών υπό την Ε.Ε.

Μπλόκο σε δημόσιες συμβάσεις 363,06 εκατ.

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Το Ελεγκτικό Συνέδριο έκρινε μη νόμιμο το 18,65% της αξίας των συμβάσεων μεγάλης αξίας που ελέγχθηκαν το δίμηνο Ιουλίου - Αυγούστου.

Μη νόμιμο ήταν το 18,65% της αξίας των δημόσιων συμβάσεων μεγάλης αξίας (άνω των 300.000 ευρώ) που ελέγχθηκαν το δίμηνο Ιουλίου - Αυγούστου από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο πλαίσιο της υποχρεωτικής διαδικασίας προσυμβατικού ελέγχου. Αν και η διαδικασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα να «γλιτώσουν» το Δημόσιο και κατ' επέκτασιν οι πολίτες ποσό 363,06 εκατ. ευρώ, υπό την έννοια ότι απετράπησαν η υπογραφή και η εκτέλεση των μη νόμιμων συμβάσεων που είχαν συνολική αξία το προαναφερθέν ποσό, δεν αναιρείται η προβληματική κατάσταση που εξακολουθεί να υπάρχει στο πεδίο των δημόσιων συμβάσεων.

Είτε λόγω ανεπάρκειας είτε λόγω σκοπιμότητας, οι αναθέτουσες αρχές προχωρούν σε συμβάσεις μη νόμιμες, με αρνητικές συνέπειες και στα δημόσια έσοδα –εάν αυτές δεν σταματήσουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με τις πολλές μικρότερης αξίας συμβάσεις, ή εάν δεν υπάρξει προδικαστική προσφυγή κατά μιας διακήρυξης–, και στις επιχειρήσεις, και στην ομαλή λειτουργία του δημόσιου τομέα, καθώς έτσι τελικά καθυστερεί η εκτέλεση δημόσιων έργων αλλά και οι προμήθειες με κρίσιμα αγαθά και υπηρεσίες. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες το Ελεγκτικό Συνέδριο, το δίμηνο Ιουλίου - Αυγούστου 2025 τα Κλιμάκια Προσυμβατικού Ελέγχου (ελέγχουν συμβάσεις ποσού άνω του 1,7 εκατ. ευρώ) έλεγξαν 270 συμβάσεις, συνολικού ποσού 1,67 δισ. ευρώ περίπου, με τις 27 από αυτές, συνολικού ποσού 348.754.721,40 ευρώ, να κρίνονται μη νόμιμες.

Προβληματική παραμένει η κατάσταση στο πεδίο των δημόσιων συμβάσεων. Είτε λόγω ανεπάρκειας είτε λόγω σκοπιμότητας, οι αναθέτουσες αρχές προχωρούν σε συμβάσεις μη νόμιμες.

Το ίδιο διάστημα οι Υπηρεσίες Επιτρόπων ανά την Επικράτεια (συμβάσεις ποσού 300.000 έως 1,7 εκατ. ευρώ) έλεγξαν 858 συμβάσεις, συνολικού ποσού 269.583.211,09 ευρώ, με τις 27 από αυτές, συνολικού ποσού 15.308.320,12 ευρώ, να κρίνονται μη νόμιμες.

Συνολικά με βάση τα στοιχεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, από τις αρχές του χρόνου μέχρι και τον Αύγουστο ελέγχθηκαν 4.797 συμβάσεις αξίας άνω των 300.000 ευρώ, εκ των οποίων μη νόμιμες διαπιστώθηκε ότι ήταν οι 140, ποσοστό δηλαδή περίπου 7%. Ωστόσο, όταν ληφθεί υπόψη η συνολική αξία των εν λόγω συμβάσεων προκύπτει ότι η δυνητική ζημία ανέρχεται σε περίπου 820 εκατ. ευρώ επί συμβάσεων συνολικής αξίας 9,33 δισ. ευρώ ή το 8,7%.

Από τις συνολικά 4.797 συμβάσεις στις οποίες διενήργησε προσυμβατικό έλεγχο το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι 1.264 ήταν αξίας άνω του 1,7 εκατ. ευρώ, με 62 από αυτές να κρίνονται μη νόμιμες. Το κρίσιμο, ωστόσο, στοιχείο είναι ότι αυτές οι 62 μη νόμιμες συμβάσεις ήταν συνολικής αξίας περίπου 774 εκατ. ευρώ.

Υπενθυμίζεται ότι στη συνολική έκθεση που δημοσιοποίησε το Ελεγκτικό Συνέδριο τον περασμένο Ιούλιο, με βάση τα αποτελέσματα του προσυμβατικού ελέγχου σε δημόσιες συμβάσεις μεγάλης αξίας για το διάστημα Ιουλίου 2023 - Δεκεμβρίου 2024 διαπιστώνει 13 ουσιώδεις πλημμέλειες στη διαδικασία των διαγωνισμών των αναθετουσών αρχών. Πλημμέλειες που περιλαμβάνουν από την ελλιπή τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και του προϋπολογισμού των δημόσιων συμβάσεων μέχρι τον αδικαιολόγητο αποκλεισμό προσφορών και τους «φωτογραφικούς» όρους στις διακηρύξεις, προκειμένου να μπορούν να συμμετέχουν μόνο συγκεκριμένες επιχειρήσεις.

Θετικά τα μέτρα ΔΕΘ για το 58% του Ελληνικού Πάνελ Οικονομολόγων

Περίπου έξι στους δέκα οικονομολόγους, μέλη του Ελληνικού Πάνελ Οικονομολόγων, κρίνουν θετικά τις δημοσιονομικές εξαγγελίες του πρωθυπουργού στη φετινή Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, με αρκετούς ωστόσο να επισημαίνουν την ανάγκη για πιο τολμηρές πολιτικές υπέρ της ανάπτυξης. Ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ παρουσίασε ένα πακέτο φορολογικών ελαφρύνσεων με διακηρυκτικό στόχο την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος και τη στήριξη της μεσαίας τάξης, των νέων και άλλων στοχευμένων κοινωνικών ομάδων.

Μεταξύ άλλων εξήγγειλε μειώσεις φορολογικών συντελεστών, ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση για οικογένειες με παιδιά, μηδενική φορολόγηση για νέους έως 25 ετών και εισοδήματα έως 20.000 ευρώ και μειωμένους συντελεστές για νέους έως 30 ετών, καθώς και σταδιακή απόσβεση της προσωπικής διαφοράς για τους συνταξιούχους του Δημοσίου.

Ακόμη, ανακοίνωσε τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 50% το 2026 και την πλήρη κατάργησή του το 2027 για οικισμούς έως 1.500 κατοίκους, καθώς και επεκτάσεις στο επίδομα θέρμανσης και σε ενισχύσεις χαμηλοσυνταξιούχων.

Σύμφωνα με την κυβερνητική επιχειρηματολογία, οι παρεμβάσεις αυτές είναι εφικτές ως αποτέλεσμα της δημοσιονομικής διαχείρισης των προηγούμενων ετών και συνθέτουν μια φορολογική μεταρρύθμιση μόνιμου χαρακτήρα, που αποσκοπεί στη βελτίωση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών, στην τόνωση της κατανάλωσης και τη διατήρηση της δημοσιονομικής ισορροπίας μέσω υψηλότερης ανάπτυξης και αποτελεσματικότερης καταπολέμησης της φοροδιαφυγής.

Στην Ερώτηση του Πάνελ για τον Σεπτέμβριο, που αφορούσε ακριβώς τη συνολική αξιολόγηση των εξαγγελιών αυτών, απάντησαν 17 Ελληνίδες και Έλληνες οικονομολόγοι. Από αυτούς, το 58% τις θεωρεί στη σωστή κατεύθυνση, το 12% στη λανθασμένη, ενώ το 29% τοποθετήθηκε μεταξύ των δύο αυτών επιλογών.

Τα ποσοστά αθροίζουν 99% λόγω στρογγυλοποίησης. Στα επεξηγηματικά σχόλια των απαντησάντων, που είναι πλήρως διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΚΕΦιΜ, υπογραμμίζεται κατ' αρχάς το θετικό αποτέλεσμα που αναμένεται να έχουν οι μειώσεις της φορολογικής επιβάρυνσης στο διαθέσιμο εισόδημα και την καταναλωτική ισχύ των νοικοκυριών, εξέλιξη που θα επηρεάσει με τη σειρά της θετικά τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ.

Από την άλλη μεριά, έντονα αποτυπώνεται στα σχόλια η ανάγκη για τολμηρότερες πολιτικές υπέρ της παραγωγικότητας και της ανάπτυξης, καθώς και η κριτική ότι η απόσβεση της προσωπικής διαφοράς εις βάθος διετίας παγιώνει μια άδικη προνομιακή αντιμετώπιση των συνταξιούχων του Δημοσίου, που είναι οι κατεξοχήν συνταξιούχοι με προσωπική διαφορά.

Εντυπωσιακή πρόοδο της ελληνικής οικονομίας βλέπει ο οίκος Jefferies

Για έναν εντυπωσιακό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας από το 2020 έως σήμερα κάνει λόγο ο οίκος Jefferies, οι αναλυτές του οποίου βρέθηκαν αυτή την εβδομάδα στην Αθήνα για συναντήσεις με αξιωματούχους της κυβέρνησης και εκπροσώπους ελληνικών εισηγμένων.

Στα τέλη του 2020, όταν ο οίκος είχε ξαναβρεθεί στην Αθήνα, είχε εντοπίσει τις δυνατότητες ενός τεράστιου story ανάκαμψης της Ελλάδας χάρη και στο γεγονός ότι είχε την πιο φιλοεπιχειρηματική κυβέρνηση στην Ευρωζώνη και επίσης την πιο αποτελεσματική, όπως επισημαίνει.

Η τεράστια βελτίωση της οικονομίας από τότε, όπως σχολιάζει, αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι η χώρα κατέγραψε πέρυσι δημοσιονομικό πλεόνασμα 1,3% του ΑΕΠ.

Ο κύριος μοχλός αυτού ήταν η αύξηση των φορολογικών εσόδων που προήλθε από την ψηφιοποίηση της οικονομίας, μια διαδικασία στην οποία αναμφίβολα βοήθησε και η πανδημία της COVID. Η κυβέρνηση ουσιαστικά ψηφιοποιήθηκε με την έννοια ότι 2.200 δημόσιες υπηρεσίες τοποθετήθηκαν σε μία πύλη, τονίζει η Jefferies. Αυτό έχει μεταμορφώσει την άποψη του απλού Ελληνα για την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης σε ένα κράτος που, όπως και η Ινδία, ήταν κάποτε εξαιρετικά γραφειοκρατικό, επισημαίνει χαρακτηριστικά, παρατηρώντας παράλληλα πως 83 φόροι έχουν καταργηθεί ή μειωθεί από το 2019.

Αν οι σημαντικότερες επιτυχίες μέχρι στιγμής ήταν το δημοσιονομικό πλεόνασμα και η ψηφιοποίηση του διοικητικού κράτους, η ανάπτυξη έχει επίσης επιστρέψει, με την αύξηση του ΑΕΠ να προβλέπεται στο 2,2% φέτος και στο 2,4% το 2026, γι' αυτό και το Χρηματιστήριο Αθηνών έχει σημειώσει εντυπωσιακή άνοδο, αναφέρει ο οίκος, ο οποίος εδώ και χρόνια είναι θετικός για τις ελληνικές μετοχές (ακόμη και εν μέσω του σοκ της πανδημίας 2020). Σε ένα από τα πολλά σημάδια ότι η Ελλάδα επιστρέφει στο προσκήνιο, η Euronext ξεκίνησε δημόσια προσφορά για την εξαγορά του Χ.Α., προσθέτει χαρακτηριστικά. Ο Γενικός Δείκτης του Χ.Α. έχει καταγράψει ράλι 220% από το 2020 και ο τραπεζικός σχεδόν 400%, όπως παρατηρεί, επισημαίνοντας πως με την πιστωτική ανάπτυξη να ξεπερνάει κατά πολύ αυτήν των τραπεζών της Ευρωζώνη, στο 11,1% σε ετήσια βάση τον Αύγουστο, τρεις σύστασαν «αγοράς» στις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες, υπογραμμίζοντας τη συνεχιζόμενη θετική άποψή της για τον κλάδο. Η αισιοδοξία της για την ελληνική οικονομία και το Χ.Α. την οδηγεί να αντικαταστήσει στο χαρτοφυλάκιο με τις κορυφαίες επιλογές της διεθνώς, τον αμερικανικό τεχνολογικό κολοσσό Nvidia με την ελληνική ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ.

Οικονομικές προκλήσεις νέων ενεργειακών πόρων

Του **ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΚΙΑΣΣΟΥ**

Η ευτυχία τού να διαθέτει μια χώρα πλούσια κοιτάσματα, η «κατάρα του πετρελαίου» και η «ολλανδική ασθένεια».

Αυτή την περίοδο διαβάζουμε με μεγάλο ενδιαφέρον για τις σχεδιαζόμενες έρευνες για εξορύξεις υδρογονανθράκων, κυρίως φυσικού αερίου, νοτίως της Κρήτης, από τη Chevron. Θα μπορέσουν οι έρευνες αυτές να βοηθήσουν την Ελλάδα μέσα από την αξιοποίηση των εμπορικά εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων και των μισθώσεων οικοπέδων και να αποφέρουν σημαντικά έσοδα στα κρατικά ταμεία; Αν και είναι ακόμη πρώιμο να συζητούμε για έσοδα, θεωρείται δεδομένο ότι θα πρέπει να δίνεται ένα σημαντικό μέρος της παραγωγής της κοινοπραξίας στο ελληνικό Δημόσιο. Αυτό θα είναι σημαντική γεωπολιτική και οικονομική επιτυχία. Ας εξετάσουμε όμως τις οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει μια χώρα που αποφασίζει να μπει στο κλαμπ των χωρών που εξορύσσουν υδρογονάνθρακες, είτε πρόκειται για πετρέλαιο είτε για φυσικό αέριο.

Χωρίς να μεμψιμοιρούμε, θα αναφέρουμε εδώ μερικά ρίσκα από την έρευνα για νέους ενεργειακούς πόρους, όπως τη λεγόμενη κατάρα του πετρελαίου, η οποία μπορεί να εμφανιστεί ακόμη και όταν το κύριο εύρημα από μια έρευνα για νέους πόρους μπορεί να είναι φυσικό αέριο. Η ανεύρεση και εξόρυξη σημαντικών ποσοτήτων υδρογονανθράκων μπορεί να οδηγήσει σε πληθωρισμό, το φαινόμενο της «ολλανδικής ασθένειας» που εμφανίζεται όταν σημαντικοί νέοι πόροι σε ανάπτυξη ενισχύουν το εθνικό νόμισμα. Στην περίπτωση της Ελλάδας, ο νομισματικός έλεγχος ασκείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα· επομένως, η ισοτιμία του ευρώ δεν θα επηρεαζόταν άμεσα όπως στο σενάριο που η αύξηση του εισερχόμενου συναλλάγματος ενίσχυε το εθνικό νόμισμα. Ωστόσο, μια πιθανή έκρηξη ανάπτυξης από την εξεύρεση υδρογονανθράκων στην Κρήτη θα λειτουργήσει ανταγωνιστικά προς άλλους τομείς της οικονομίας και πιθανόν να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών. Ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της συνεργασίας της HELLENiQ Energy με τη Chevron, η κατάρα του πετρελαίου είναι ένα ρίσκο που μπορεί επίσης να εμφανιστεί όταν μια χώρα βασίζεται πάνω από το θεμιτό όριο στα έσοδα από την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, οδηγώντας σε κακοδιαχείριση των δημόσιων οικονομικών και διαφθορά και παραμέληση άλλων σημαντικών τομέων της εθνικής οικονομίας, όπως η βιομηχανία και η μεταποίηση.

Οσο ισχυρότεροι είναι οι κυβερνητικοί θεσμοί μιας χώρας στο να διαχειρίζονται με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα τα απροσδόκητα έσοδα, τα οποία μπορεί να ανέρχονται σε αρκετά δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως, και παράλληλα δεν παραμελείται η ανάπτυξη σε άλλους κρίσιμους τομείς της ελληνικής οικονομίας, τόσο ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι από την ανεύρεση νέων ενεργειακών πόρων.

Αν υπάρχει ανησυχία ότι τα έσοδα από την εμπορική εκμετάλλευση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου θα κατευθύνονται στην εξυπηρέτηση των ετήσιων τόκων του δημοσίου χρέους, η πολιτική ηγεσία θα πρέπει να καθησυχάσει τους πολίτες. Χρειάζονται ρεαλιστικές εκτιμήσεις και μια σαφής στρατηγική ανάλυση για το πώς θα γίνει η διαχείριση των εσόδων, ώστε να συνεχιστούν οι ευρύτερες μεταρρυθμίσεις για τη συνολική ανάπτυξη της οικονομίας, αντί τα έσοδα να να απορροφούνται εξ ολοκλήρου από τους πιστωτές της χώρας.

Μια σημαντική λύση θα ήταν να δημιουργηθεί ένα επενδυτικό ταμείο αντίστοιχο με αυτό της Νορβηγίας, στο οποίο θα τοποθετούνται τα έσοδα από την εξόρυξη των κοιτασμάτων και θα επενδύονται, επιστρέφοντας σημαντικά πολλαπλασιαστικά οφέλη για το κράτος και τους πολίτες. Στην παρούσα χρονική στιγμή, με το δημόσιο χρέος να βρίσκεται περίπου στο 150% του ΑΕΠ, οι ετήσιοι τόκοι εξυπηρέτησής του ισοφαρίζουν τις προβλέψεις για τα αναμενόμενα έσοδα από τα κοιτάσματα της Κρήτης. Μια σωστή στρατηγική στη διαχείριση των εσόδων θα αποφέρει πραγματική ανάπτυξη στην ελληνική οικονομία και θα ενισχύσει σημαντικούς τομείς, όπως η βιομηχανία. Οι τρέχουσες εκτιμήσεις για τα ετήσια έσοδα από φόρους, τις μισθώσεις των οικοπέδων στη Chevron, παραμένουν αισιόδοξες, χωρίς να γνωρίζουμε με ακρίβεια τα επίπεδα παραγωγής ή τις συνθήκες της αγοράς που θα επικρατούν. Συνήθως, ένα ποσοστό της τάξης του 10%-20% καταλήγει στο κράτος στις συμφωνίες παραγωγής. Η οικονομική και γεωπολιτική επιτυχία θα εξαρτηθεί τελικά από τις παγκόσμιες τιμές ενέργειας, τις υποδομές και πάνω από όλα την πολιτική βούληση για μεταρρυθμίσεις και δίκαιη κατανομή των εσόδων.

Ενα ισχυρό πολιτικό επιχείρημα είναι το γεγονός πως οι εξορύξεις και η παραγωγή φυσικού αερίου θα συμβάλουν στη μείωση της εξάρτησης της χώρας από εισαγόμενα καύσιμα. Αυτό θα μειώσει επιπλέον την επιβάρυνση για το Δημόσιο, βελτιώνοντας ταυτόχρονα το εμπορικό ισοζύγιο. Θα χρειαστούν αρκετά χρόνια για να μεταμορφωθεί η Ελλάδα σε Νορβηγία του ευρωπαϊκού Νότου, αφού θα πρέπει να φτάσουμε τους ισχυρούς κυβερνητικούς θεσμούς της, να συνεχίσουμε να μειώνουμε το δημόσιο χρέος και να διευθετήσουμε διάφορες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τους δανειστές μας. Βραχυπρόθεσμα, όμως, αυτό που μπορεί άμεσα να εξυπηρετήσει η τοποθέτηση της Chevron νοτίως της Κρήτης είναι η γεωπολιτική ισχυροποίηση της χώρας σε ένα ασταθές διεθνές περιβάλλον και απέναντι στις τουρκικές αξιώσεις στην περιοχή.

Το διακύβευμα είναι μεγάλο και μπορεί να αναδείξει την Ελλάδα όχι μόνον ως ενεργειακό παίκτη στη θάλασσα της Μεσογείου, αλλά και να αναβαθμίσει τον ρόλο της απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ενωση και στις διεθνείς αγορές. Συνοψίζοντας, η «κατάρα του πετρελαίου» ή η «ολλανδική ασθένεια» είναι ένα ρίσκο και όχι βεβαιότητα. Η απορρόφηση των προβλεπόμενων εσόδων από τους νέους ενεργειακούς πόρους θα εξαρτηθεί από την ορθολογική διαχείριση και τις προτεραιότητες της κυβέρνησης στις δαπάνες απέναντι στην εξυπηρέτηση του κρατικού χρέους.

Για να πετύχει η Ελλάδα θα χρειαστεί σταθερή διακυβέρνηση, η οποία θα δώσει σημαντική ώθηση στις επενδύσεις, στους θεσμούς και στις υποδομές ώστε να αντεπεξέλθει στους κινδύνους και να αξιοποιήσει αυτήν την ιστορική ευκαιρία.

Ο κ. Ευστάθιος Κιάσσος είναι οικονομολόγος, συγγραφέας, EU & Software Project Management.

VOGUE GREECE

19/10

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

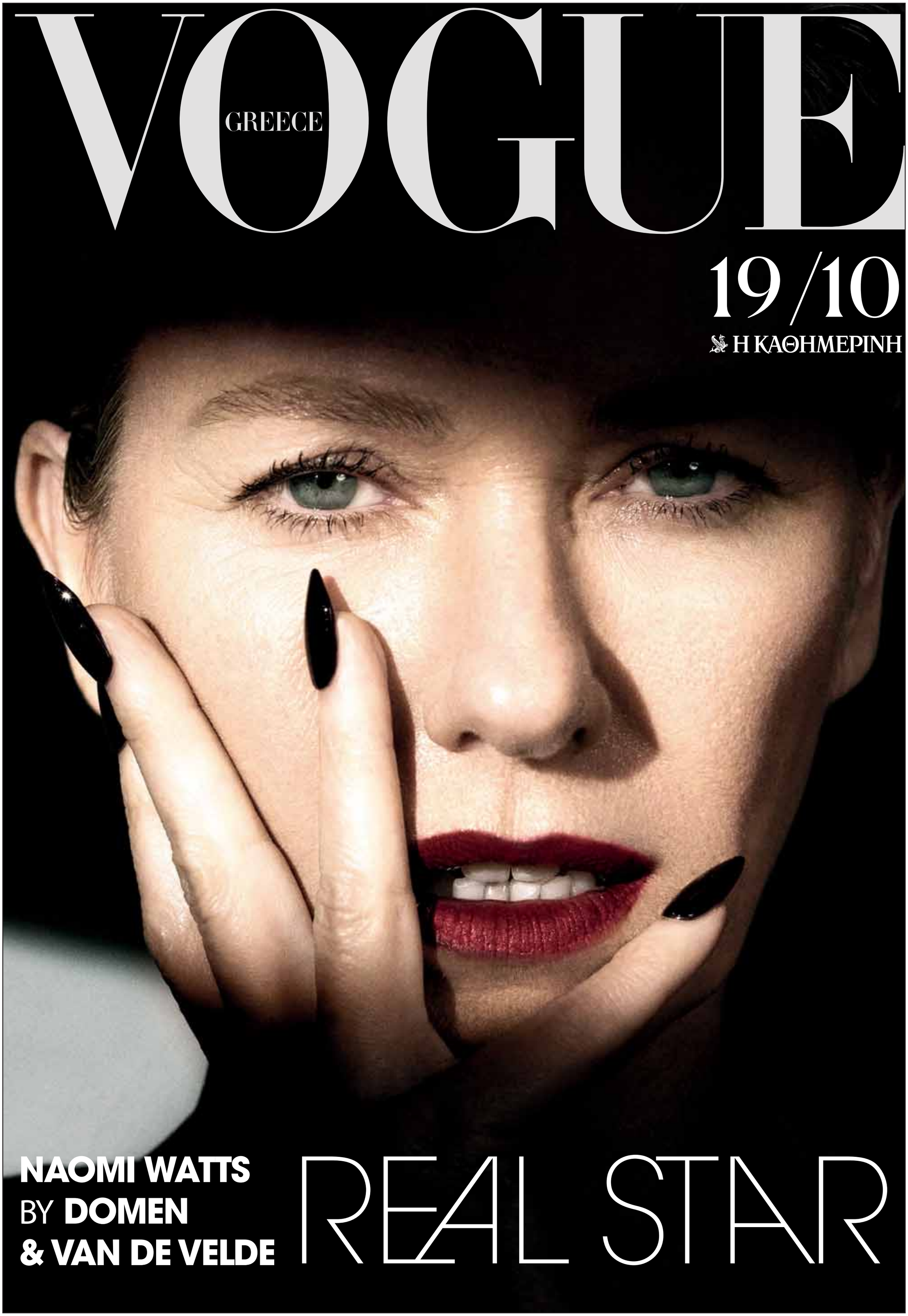

NAOMI WATTS
BY **DOMEN**
& VAN DE VELDE

REAL STAR

«Απογειώθηκαν» οι ιδιωτικές πτήσεις με τζετ και ελικόπτερα

Περισσότερες από 8.000 πραγματοποιούνται τη θερινή σεζόν, κυρίως σε Αθήνα, Ρόδο, Κέρκυρα, Μύκονο, Σαντορίνη, Ηράκλειο, Πάρο και Καλαμάτα

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Μακριά από τα γεμάτα δρομολόγια των εμπορικών αερογραμμών, ένα μικρό προνομιούχο σύμπαν ιδιωτικών πτήσεων συνεχίζει να μεγαλώνει, για όσους έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν τον δικό τους αέρα. Από το ξέσπασμα της πανδημίας και έπειτα, οι πτήσεις είτε με λίαρ τζετ είτε με ελικόπτερο καταγράφουν σταθερά ανοδική πορεία. Η αύξηση αυτή δεν έχει περάσει απαρατήρητη, ενώ έχει φέρει κατά καιρούς το θέμα στο επίκεντρο του δημόσιου διαλόγου. Στη συζήτηση κυριαρχούν ζητήματα όπως η περιβαλλοντική επιβάρυνση, η φορολογία και η προκλητική επίδειξη πλούτου. Στο τελευταίο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παίζουν τον δικό τους ρόλο, καθώς μια φωτογραφία ή ένα στιγμιότυπο με ιδιωτικό τζετ αρκεί για να θεωρηθεί σύμβολο αίγλης και να γίνει viral.

Και αν οι ιδιοκτήτες ενός ιδιωτικού αεροσκάφους εντάσσονται κυρίως στην κατηγορία των εκατομμυριούχων με προσωπική περιουσία που συχνά ξεπερνά τα 50 εκατ. ευρώ, αυτό δεν ισχύει απαραίτητα για όλους τους επιβάτες αυτών των πτήσεων, οι οποίες πλέον δεν είναι προνόμιο αποκλειστικά των υπερπλουσίων.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δεδομένα του 2024, ο παγκόσμιος στόλος ιδιωτικών τζετ αριθμεί περίπου 22.000-23.000 αεροσκάφη, με τις ΗΠΑ να κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος, περίπου 15.000, ή αλλιώς το 63%-68,7% του συνόλου. Ο ακριβής αριθμός των ιδιοκτητών είναι δύσκολο να προσδιοριστεί, καθώς πολλά τζετ ανήκουν σε εταιρείες, επενδυτικά σχήματα ή λειτουργούν με μοντέλο μερικής ιδιοκτησίας. Ωστόσο, η πλειονότητα είναι εκατομμυριούχοι, ενώ ολοένα περισσότεροι νέοι κάτω των 45 ετών εισέρχονται στη λίστα των αγοραστών, με αύξηση 28% από το 2018 έως το 2023. Στις ΗΠΑ οι ιδιωτικές πτήσεις αντιπροσωπεύουν το 7% της κίνησης στον αμερικανικό εναέριο χώρο.

23.000 αεροσκάφη παγκοσμίως

Ο παγκόσμιος στόλος ιδιωτικών τζετ αριθμεί περίπου 22.000-23.000 αεροσκάφη, με τις ΗΠΑ να κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος, περίπου 15.000, ή αλλιώς το 63%-68,7% του συνόλου. Στις ΗΠΑ οι ιδιωτικές πτήσεις αντιπροσωπεύουν το 7% της κίνησης στον αμερικανικό εναέριο χώρο και στην Ευρώπη το 8%.

Για την Ευρώπη, η έκθεση του ευρωπαϊκού οργανισμού Eurocontrol προσφέρει μια σαφή εικόνα της κατανομής των πτήσεων ανά τύπο αγοράς. Το 2024 οι ιδιωτικές και εταιρικές πτήσεις ήταν κατά μέσον όρο 2.065 ανά ημέρα, σημειώνοντας αύξηση 0,4% σε σχέση με το 2023. Συνολικά αντιπροσωπεύουν περίπου το 8% του ευρωπαϊκού εναέριου χώρου, αναδεικνύοντας τη σταθερή παρουσία και επιρροή στον αέρα της Γηραιάς Ηπείρου.

Οι επιβάτες απολαμβάνουν άνεση, ευελιξία στο ωράριο, μειωμένο κίνδυνο ακύρωσης πτήσης, προστασία της ιδιωτικότητας και αποφυγή του συνωστισμού και της αναμονής σε ουρές. Παράλληλα αποκτούν μια μοναδική αίσθηση πολυτέλειας. Αυτή η τελευταία πτυχή οδηγεί πολλούς να θεωρούν τα ιδιωτικά αεροσκάφη σύμβολο υπερβολής, υπογραμμίζοντας ότι, στην πραγματικότητα, δεν αποτελούν αναγκαιότητα για κανέναν.

Από αυτή την παγκόσμια τάση δεν θα μπορούσε να λείπει και η χώρα μας, η οποία, ιδίως κατά τη θερινή περίοδο, προσελκύει μια οικονομικά ισχυρή ελίτ επισκεπτών. Η Αθήνα, η Ρόδος, η Κέρκυρα, η Μύκονος, η Σαντορίνη, το Ηράκλειο, η Πάρος και η Καλαμάτα αποτελούν τους κυριότερους προορισμούς για ιδιωτικές πτήσεις αλλά και πτήσεις αεροταξί. Στις τελευταίες χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο μικρά αεροσκάφη ή ελικόπτερα, τα οποία λειτουργούν κατά παραγγελία, για σύντομες διαδρομές, παρέχοντας, εκτός από επιλογή της ώρας, άμεση πρόσβαση σε λιγότερο πολυσύχναστα μέρη. Το αεροδρόμιο της Αθήνας παραμένει ο βασικός κόμβος για τις ιδιωτικές πτήσεις, όπως αποτυπώνεται στα επίσημα στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας. Ειδικότερα, οι ιδιωτικές πτήσεις στο δίκτυο εξωτερικού κατά τους τρεις καλοκαιρινούς μήνες, από Ιούνιο έως Αύγουστο, ανήλθαν σε 3.324, σημειώνοντας αύξηση περίπου 12% σε σύγκριση με τις 2.968 πτήσεις του αντίστοιχου διαστήματος το 2024. Η μεγαλύτερη άνοδος καταγράφηκε στις εγχώριες πτήσεις, οι οποίες έφτασαν τις 3.249, αυξημένες κατά 30% σε σχέση με τις 2.508 του προηγούμενου έτους. Συνολικά η Αθήνα διαχειρίστηκε 6.573 πτήσεις το τρίμηνο, έναντι 5.476 το 2024, σημειώνοντας άνοδο 20%.

Αναλυτικά, ο Ιούνιος του 2025 έκλεισε με 1.037 διεθνείς και 738 εγχώριες πτήσεις, έναντι 857 και 621 το 2024 αντιστοίχως. Ο Ιούλιος παρουσίασε περαιτέρω ενίσχυση με 1.186 πτήσεις εξωτερικού και 1.189 εσωτερικού, συγκριτικά με 1.081 και 994 το 2024. Τέλος, ο Αύγουστος του 2025 κατέγραψε 1.101 πτήσεις εξωτερικού και 1.322 εσωτερικού, από 1.030 και 893 αντιστοίχως το 2024. Στη Μύκονο, η κίνηση από το εξωτερικό υποχώρησε κατά το εξεταζόμενο τρίμηνο, με 326 πτήσεις το 2025 έναντι 512 το 2024, ενώ οι εγχώριες διαδρομές ήταν 54, από 69 πέρυσι. Στην Κέρκυρα, οι ιδιωτικές αφίξεις από το εξωτερικό αυξήθηκαν ελαφρώς σε 227 φέτος, από 213 το 2024, ενώ αντιθέτως οι εσωτερικές παρουσίασαν μικρή πτώση φτάνοντας τις 31, από 40. Στο Ηράκλειο, οι διεθνείς πτήσεις σημείωσαν κάμψη, περιοριζόμενες σε 326, από 372, ενώ οι εγχώριες κινήθηκαν οριακά υψηλότερα, με 121 έναντι 123 πέρυσι. Στη Ρόδο, η ιδιωτική αεροπορική κίνηση από το εξωτερικό κατέγραψε άνοδο σε 211, από 195, ενώ οι εσωτερικές υποχώρησαν ελαφρώς, φτάνοντας τις 60, από 64. Τέλος, στη Σαντορίνη η ζήτηση από ξένους επισκέπτες ιδιωτικών αεροσκαφών περιορίστηκε σε 120 πτήσεις το τρίμηνο του φετινού καλοκαιριού, από 151 το 2024, με τις εσωτερικές να ανέρχονται σε 42, από 61 πέρυσι.

Επισημαίνεται ότι, πέραν της Αθήνας, η συγκεκριμένη δραστηριότητα πέφτει δραματικά κατά τους υπόλοιπους μήνες του έτους και τον χειμώνα είναι σχεδόν μηδενική.

Δεν είναι όλοι οι επιβάτες πλούσιοι

Η συντριπτική πλειονότητα των ιδιοκτητών ιδιωτικών αεροσκαφών είναι εκατομμυριούχοι, ενώ ολοένα και περισσότεροι πλούσιοι νέοι κάτω των 45 ετών εισέρχονται στη λίστα των αγοραστών. Αυτό δεν ισχύει απαραίτητα για όλους τους επιβάτες αυτών των πτήσεων, οι οποίες πλέον δεν είναι προνόμιο αποκλειστικά των υπερπλουσίων.

Το αεροδρόμιο της Αθήνας διαχειρίστηκε συνολικά, το τρίμηνο Ιουνίου - Αυγούστου, 6.573 ιδιωτικές πτήσεις, έναντι 5.476 το αντίστοιχο χρονικό διάστημα το 2024, σημειώνοντας άνοδο 20%.

Συνωστισμός στους αιθέρες από αεροταξί

Παράλληλα με τις ιδιωτικές πτήσεις, αυξημένη δραστηριότητα παρατηρείται και στα αεροταξί, τα οποία εξυπηρετούν κυρίως σύντομες και ευέλικτες διαδρομές με μικρά αεροσκάφη ή ελικόπτερα, παρέχοντας γρήγορη πρόσβαση σε δημοφιλείς ή πιο απομακρυσμένους προορισμούς. Στην Αθήνα, το τρίμηνο Ιουνίου - Αυγούστου 2025 καταγράφηκαν 842 τον Ιούνιο, 430 τον Ιούλιο και 601 πτήσεις τον Αύγουστο, με ελαφρές διαφοροποιήσεις σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2024, όταν είχαν πραγματοποιηθεί 630, 732 και 683 αντιστοίχως.

Στη Μύκονο, η χρήση των αεροταξί παρουσίασε σημαντική άνοδο, φτάνοντας τις 272 πτήσεις τον Ιούνιο, 542 τον Ιούλιο και 516 τον Αύγουστο του 2025, συγκριτικά με 281, 495 και 357 το 2024, με τη μεγαλύτερη αύξηση να παρατηρείται κατά τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Στην Κέρκυρα, η κίνηση ήταν σταθερή, με 139, 252 και 252 πτήσεις για Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο 2025, ενώ πέρυσι οι αντίστοιχοι αριθμοί ήταν 126, 261 και 245 για το τρίμηνο. Στην Καλαμάτα, οι πτήσεις αυξήθηκαν σε 158, 236 και 303 από Ιούνιο έως Αύγουστο, από 130, 243 και 222 το 2024, δείχνοντας σαφή ενίσχυση της ζήτησης. Τέλος, στην Πάρο, η κίνηση των αεροταξί ενισχύθηκε σε 98, 204 και 264 πτήσεις από Ιούνιο έως Αύγουστο 2025 αντιστοίχως, από 44, 202 και 232 το προηγούμενο έτος. Και σε αυτή την περίπτωση, τα αεροταξί εργάζονται με φουλ τις μηχανές κατά τη διάρκεια της θερινής σεζόν, με την κίνηση να επεκτείνεται συχνά μέχρι και τον Σεπτέμβριο. Ωστόσο, σταθερά υψηλός παραμένει ο αριθμός πτήσεων προς την Καλαμάτα, η οποία σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους διατηρεί σημαντική ζήτηση, κυρίως λόγω της παρουσίας της πολυτελούς ξενοδοχειακής μονάδας Costa Navarino.

Οι αερομετακινήσεις με ιδιωτικά αεροσκάφη και αεροταξί, αν και προσφέρουν ταχύτητα και ευελιξία, συνοδεύονται από προκλήσεις που αφορούν κυρίως την ασφάλεια και την ανάγκη για συνεχή εποπτεία. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των ελικοπτέρων, το ισχύον πλαίσιο επιτρέπει σημαντικό βαθμό ελευθερίας στους χειριστές. Σύμφωνα με προεδρικό διάταγμα που εφαρμόζεται εδώ και πάνω από μια δεκαετία και το οποίο εναρμονίζεται με το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, δεν απαιτείται οι απογειώσεις και προσγειώσεις να πραγματοποιούνται αποκλειστικά σε αδειοδοτημένα ελικοδρόμια.

Ο πιλότος μπορεί, με δική του ευθύνη και αφού επιβεβαιώσει οπτικά ότι το σημείο είναι κατάλληλο και ασφαλές, να επιλέξει τον τόπο απογείωσης ή προσγείωσης, αρκεί να προβεί σε μια απλή ενημέρωση των Αρχών. Η συγκεκριμένη ρύθμιση θεσπίστηκε για να διευκολύνει τη χρήση ελικοπτέρων, λαμβάνοντας υπόψη τον περιορισμένο αριθμό πιστοποιημένων ελικοδρομίων στη χώρα, ιδίως σε νησιωτικές ή δυσπρόσιτες περιοχές.

«Οι επιβάτες ελικοπτέρων είναι συνήθως οικονομικά εύρωστα άτομα, με υψηλές απαιτήσεις και ανάγκη για ταχεία, ευέλικτη μετακίνηση προς προορισμούς όπου συχνά απουσιάζουν οργανωμένες υποδομές», αναφέρουν στην «Κ» αρμόδιες πηγές. Ωστόσο, το ισχύον προεδρικό διάταγμα, που επιτρέπει στους χειριστές να επιλέγουν τα σημεία, έχει κατά καιρούς προκαλέσει αντιδράσεις. «Παρατηρείται συχνά κατάχρηση της συγκεκριμένης δυνατότητας», σημειώνουν, «καθώς δεν είναι λίγα τα περιστατικά που ελικόπτερα έχουν προσγειωθεί σε ακατάλληλα ή επικίνδυνα σημεία, ακόμη και σε παραλίες της Μυκόνου, σε μικρή απόσταση από λουομένους». Πάντως, οι εταιρείες που προσφέρουν τέτοιου είδους υπηρεσίες είναι πλήρως αδειοδοτημένες από την Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας, με τη διαδικασία να είναι αντίστοιχη με εκείνη που ισχύει για τις μεγάλες αεροπορικές εταιρείες, αν και σε μικρότερη κλίμακα, ενώ περιλαμβάνει αυστηρές προδιαγραφές.

Συγκεκριμένα, το ελικόπτερο πρέπει να διαθέτει πιστοποίηση, να υφίσταται τακτικούς ελέγχους και να συντηρείται βάσει συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων. Παράλληλα, ο χειριστής του οφείλει να διαθέτει έγκυρη άδεια πιλότου ελικοπτέρου, ενώ η εταιρεία είναι υποχρεωμένη, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο, να διατηρεί σύστημα συντήρησης του αεροσκάφους και να διασφαλίζει την περιοδική εκπαίδευση και αξιολόγηση των πιλότων της.

Εβδομη στην Ευρώπη η Ελλάδα σε αριθμό πτήσεων

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Στην έβδομη θέση ανάμεσα στις δέκα πιο πολυσύχναστες χώρες της Ευρώπης, με μέσο όρο 2.089 πτήσεις ημερησίως, βρέθηκε η Ελλάδα για την εβδομάδα 29 Σεπτεμβρίου - 5 Οκτωβρίου 2025, σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση του ευρωπαϊκού οργανισμού Eurocontrol. Σε σύγκριση με την προηγούμενη εβδομάδα η εναέρια κυκλοφορία στη χώρα μας παρουσίασε μείωση κατά 8%, ωστόσο παραμένει αυξημένη κατά 7% σε σχέση με το 2024 και κατά 26% πάνω από τα επίπεδα του 2019. Η πτώση που καταγράφεται αυτή την εβδομάδα αποδίδεται κυρίως στη μετάβαση από το καλοκαιρινό στο φθινοπωρινό πρόγραμμα πτήσεων και στην εποχική κάμψη του τουρισμού που επηρεάζει κυρίως τις εταιρείες με έντονη παρουσία σε δρομολόγια προς νησιωτικούς και παραθεριστικούς προορισμούς.

Για την εβδομάδα 29 Σεπτεμβρίου - 5 Οκτωβρίου 2025 ο ημερήσιος μέσος όρος αεροσκαφών που χρησιμοποίησαν τον ελληνικό εναέριο χώρο ήταν 2.089.

Συγκεκριμένα, οι TUI, Smartwings και Ryanair, που εξυπηρετούν κυρίως τουριστικές ροές από το Ηνωμένο Βασίλειο προς ελληνικούς προορισμούς, περιόρισαν τη δραστηριότητά τους μετά τη λήξη της θερινής περιόδου και τη μείωση στις αφίξεις Βρετανών ταξιδιωτών. Αντίστοιχα, εποχική υποχώρηση σημειώθηκε και σε κάποια εσωτερικά δρομολόγια, τα οποία εξυπηρετούνται από τους δύο εγχώριους αερομεταφορείς, την Aegean και τη SKY Express. Η Ελλάδα εξακολουθεί να καταγράφει υψηλό ποσοστό καθυστερήσεων στο ευρωπαϊκό δίκτυο, καθώς κατά το εξεταζόμενο διάστημα ευθύνεται για περίπου 11% του συνόλου. Από αυτές, το Κέντρο Ελέγχου της Εναέριας Κυκλοφορίας της Αθήνας αποτελεί τον βασικό συντελεστή επιβάρυνσης, αντιπροσωπεύοντας το 7% των συνολικών καθυστερήσεων, γεγονός που το κατατάσσει ανάμεσα στα πιο επιβαρυμένα κέντρα ελέγχου της Ευρώπης. Το υπόλοιπο 4% αποδίδεται στις κακές καιρικές συνθήκες που επικράτησαν κυρίως τη Δευτέρα, την Πέμπτη και την Παρασκευή.

Από την Πέμπτη 25 Σεπτεμβρίου οι ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας προχώρησαν σε μείωση του αριθμού των πτήσεων που διαχειρίζονται στο αεροδρόμιο της Αθήνας.

Σε ό,τι αφορά τις καθυστερήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο εναέριας κυκλοφορίας, δεν προκαλούν εντύπωση καθώς θυμίζουμε ότι από την Πέμπτη 25 Σεπτεμβρίου οι ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας προχώρησαν σε μείωση του αριθμού των πτήσεων που διαχειρίζονται στο αεροδρόμιο της Αθήνας, επηρεάζοντας το πτητικό πρόγραμμα του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος». Αυτό έχει συμβάλει περαιτέρω στη διατάραξη της ομαλής ροής της εναέριας κυκλοφορίας, όπως επισημαίνεται στην έκθεση.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο καταγράφηκαν 33.560 πτήσεις ημερησίως κατά μέσον όρο κατά την εξεταζόμενη εβδομάδα, αριθμός αυξημένος κατά 4,8% σε σχέση με το 2024 και 2% πάνω από τα επίπεδα του 2019. Συνολικά, η εναέρια κυκλοφορία μειώθηκε κατά 2,1% σε σύγκριση με την προηγούμενη εβδομάδα. Οι δέκα μεγαλύτεροι αερομεταφορείς μείωσαν τη χωρητικότητά τους κατά 1%, ενώ οι δέκα πιο πολυσύχναστες χώρες κατέγραψαν μείωση πτήσεων 1,8%. Η ακρίβεια αφίξεων και αναχωρήσεων ανήλθε σε 70,1% και 64,4% αντίστοιχα, περίπου 3 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από το 2024 και 9 μονάδες χαμηλότερα από το 2019. Οι καθυστερήσεις (en-route ATFM) μειώθηκαν κατά 22% σε σχέση με την προηγούμενη εβδομάδα, αλλά παρέμειναν 33% υψηλότερες σε σύγκριση με το 2024, με μέσο όρο 3,2 λεπτά καθυστέρησης ανά πτήση. Κύρια αιτία των καθυστερήσεων αποτέλεσαν τα ζητήματα χωρητικότητας ή στελέχωσης του ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας (66%), ακολουθούμενα από τα καιρικά φαινόμενα (13%) και λοιπούς παράγοντες (12%).

Μια πρωτότυπη έκδοση
για έναν αμερικανικό θρύλο,
που έγραψε ιστορία με τους
δικούς του κανόνες.

1936-2025

Ρόμπερτ Ρέντφορντ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

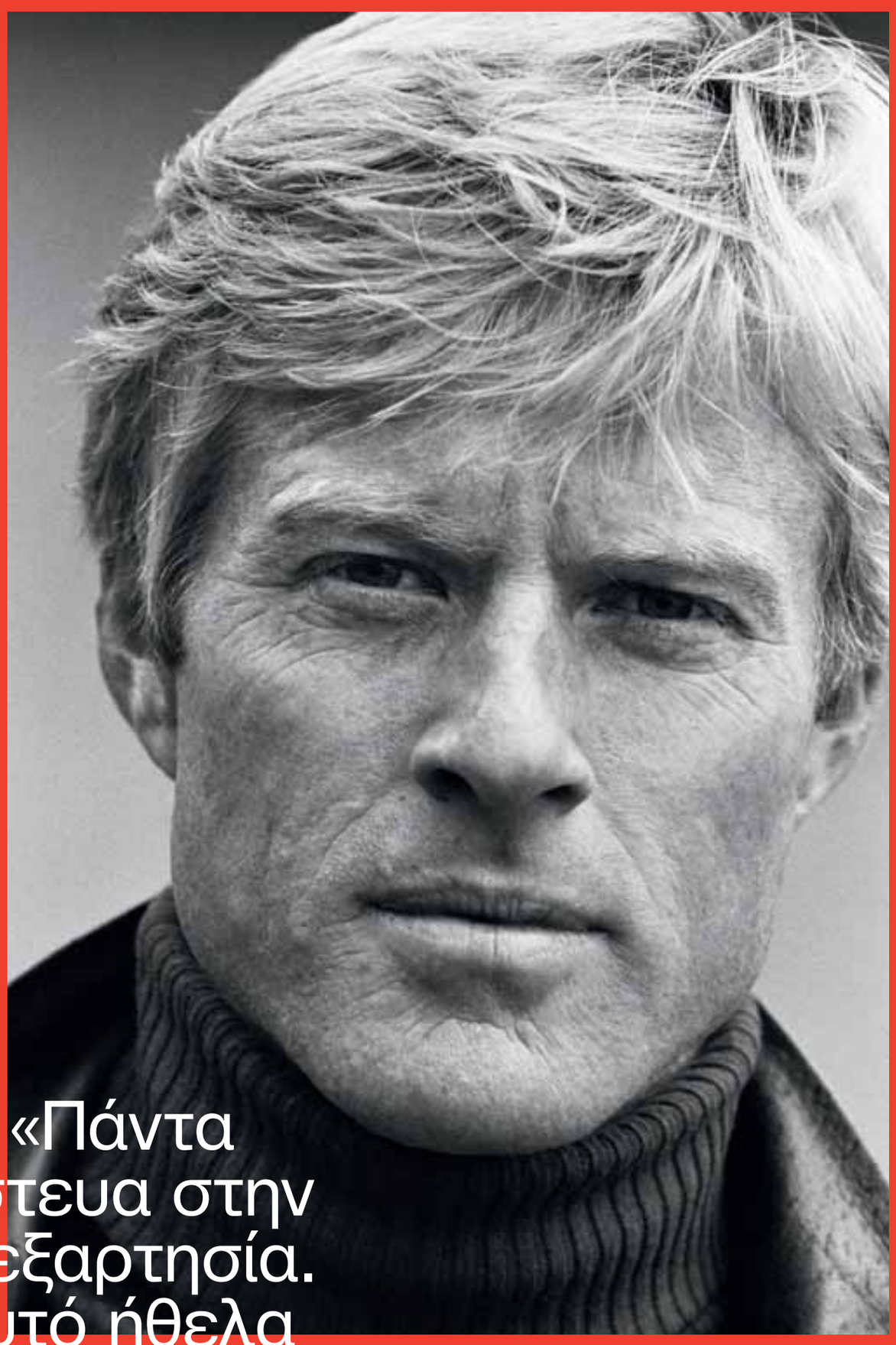

«Πάντα
πίστευα στην
ανεξαρτησία.
Αυτό ήθελα
να είμαι»

ΚΥΡΙΑΚΗ
19/10

Ομιλος Ορθοδόξου

Κτίζοντας το μέλλον με θεμέλιο το παρελθόν

Ο Managing Director Αντώνης Ορθοδόξου, με αφορμή τα 30χρονα του ομίλου, μιλά στην «Κ» για την πορεία, την ποικιλομορφία των εταιρειών και το επιχειρηματικό τοπίο της Κύπρου

Συνέντευξη στην **ΑΝΝΑ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

«Επενδύουμε συστηματικά σε ένα ανθρωποκεντρικό σύστημα, που βάζει στο επίκεντρο τον άνθρωπο, όχι μόνο ως εργαζόμενο, αλλά ως προσωπικότητα με δυνατότητες και φιλοδοξίες», αναφέρει ο κ. Ορθοδόξου.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 30 χρόνων από την ίδρυση του Ομίλου Ορθοδόξου, ο Managing Director, Αντώνης Ορθοδόξου, μιλά στην «Κ» για τα σημαντικότερα ορόσημα αυτής της πορείας, τον συντονισμό και την εξέλιξη ενός ομίλου με πολλαπλές δραστηριότητες, την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, το επιχειρηματικό περιβάλλον στην Κύπρο, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τα σχέδια για περαιτέρω ανάπτυξη.

- Φέτος ο Όμιλος Orthodoxou συμπληρώνει 30 χρόνια παρουσίας. Ποια θεωρείτε ως τα σημαντικότερα ορόσημα στην πορεία του Ομίλου μέχρι σήμερα;

- Σε μια διαδρομή 30 χρόνων, ο Όμιλος κατέγραψε σημαντικά ορόσημα και αντιμετώπισε κρίσιμες στιγμές που διαμόρφωσαν τη σημερινή του ταυτότητα. Μερικοί από τους πιο καθοριστικούς σταθμούς είναι:

2005 – Η ίδρυση του Ομίλου Ορθοδόξου αποτέλεσε καθοριστικό βήμα στρατηγικής οργάνωσης και εξέλιξης. Για πρώτη φορά, οι θυγατρικές εταιρείες και οι επιμέρους επιχειρηματικές δραστηριότητες συγκεντρώθηκαν κάτω από μια ενιαία ομπρέλα, δημιουργώντας έναν ολοκληρωμένο και δυναμικό επιχειρηματικό οργανισμό.

2006 – Μεταφερθήκαμε στα κεντρικά μας γραφεία, στο ιδιόκτητο επταώροφο κτίριό μας στη Λάρνακα, επενδύοντας σε σταθερή υποδομή και ένα σύγχρονο περιβάλλον εργασίας. Την ίδια χρονιά επεκταθήκαμε εκτός Κύπρου με την ίδρυση εταιρείας στη Βουλγαρία, ενισχύοντας τη διεθνή μας παρουσία και τις επιχειρηματικές μας δυνατότητες.

2008 & 2010 – Το 2008 αναλάβαμε την αντιπροσώπευση της Blue Air, μίας εκ των πρώτων αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους στην Κύπρο, εδραιώνοντας τη θέση μας στον τομέα του τουρισμού και των αερομεταφορών. Το 2010, η Blue Air ενίσχυσε την παρουσία της στη χώρα με τη δημιουργία επιχειρησιακής βάσης στη Λάρνακα.

2013 – Παρά τις δυσκολίες της οικονομικής κρίσης, καταφέραμε να σταθούμε δυνατοί, να διατηρήσουμε τις θέσεις εργασίας και να συνεχίσουμε με σταθερότητα την πορεία μας.

2020 – Μέσα στην αβεβαιότητα της πανδημίας Covid-19, επιδείξαμε ευελιξία και ανθεκτικότητα, εξασφαλίζοντας τη βιωσιμότητα και τη συνέχεια των δραστηριοτήτων μας.

- Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά ο εορτασμός των 30 χρόνων;

- Ο εορτασμός των 30 χρόνων για εμένα προσωπικά δεν είναι απλώς μια επέτειος ή μια ημερομηνία. Είναι η επιβεβαίωση μιας διαδρομής γεμάτης σκληρή δουλειά, επιμονή και πίστη σε ένα όραμα. Σήμερα βλέπω τον Όμιλο να έχει μεγαλώσει, να έχει καθιερωθεί και να αγκαλιάζει τόσους ανθρώπους.

Νιώθω περηφάνια αλλά πάνω απ' όλα ευγνωμοσύνη προς τους συνεργάτες μου, τους πελάτες και την οικογένεια του Ομίλου, που στάθηκαν δίπλα μου σε αυτή τη διαδρομή, που πίστεψαν σε αυτό το όραμα, συνέβαλαν με το πάθος και τις ικανότητές τους, και έκαναν την επιτυχία κοινό μας επίτευγμα.

Για εμένα σημαίνει επίσης ευθύνη: να τιμήσω το παρελθόν, να αναγνωρίσω όσους έβαλαν το λιθαράκι τους, και να εξασφαλίσω ότι το μέλλον θα είναι ακόμη πιο δυναμικό και βιώσιμο.

Νιώθω πως τα 30 χρόνια δεν είναι το τέλος ενός κύκλου, αλλά η αρχή ενός καινούργιου, μια υπόσχεση πως ό,τι πετύχαμε ώς τώρα μπορεί να γίνει το θεμέλιο για κάτι ακόμη μεγαλύτερο, πως θα συνεχίσουμε να καινοτομούμε, να επενδύουμε στους ανθρώπους μας και να χτίζουμε μακροχρόνιες σχέσεις εμπιστοσύνης με τους πελάτες και τους συνεργάτες μας.

- Ο Όμιλος αποτελείται από 12 εταιρείες με διαφορετικές δραστηριότητες, με παρουσία σε Κύπρο και εξωτερικό. Πώς διαχειρίζεστε αυτή την ποικιλομορφία;

- Η διαχείριση ενός Ομίλου με ποικιλομορφία εταιρειών, είναι πλεονέκτημα. Δίνει ευελιξία και αντοχή σε αλλαγές της αγοράς και μειώνει τον κίνδυνο, αφού δεν εξαρτάται μόνο από έναν κλάδο.

Αυτή απαιτεί στρατηγική, ευελιξία και αποτελεσματικό συντονισμό. Ο δικός μου ρόλος είναι να θέτω ένα ενιαίο όραμα και κοινές αξίες που ενώνουν όλες τις εταιρείες, διασφαλίζοντας συνοχή και κοινή κατεύθυνση, ανεξαρτήτως αντικειμένου.

Ταυτόχρονα, αναγνωρίζουμε ότι κάθε δραστηριότητα έχει τη δική της κουλτούρα και ιδιαιτερότητες. Γι' αυτό δίνουμε αυτονομία στις επιμέρους διοικητικές ομάδες, μέσα όμως σε ένα πλαίσιο κοινών στόχων, προτύπων και δεικτών απόδοσης. Έτσι ενισχύουμε τις συνέργειες, αξιοποιούμε βέλτιστες πρακτικές, μειώνουμε κόστος και αυξάνουμε την αποδοτικότητα.

> **Ο εορτασμός των 30 χρόνων για εμένα προσωπικά δεν είναι απλώς μια επέτειος ή μια ημερομηνία. Είναι η επιβεβαίωση μιας διαδρομής γεμάτης σκληρή δουλειά, επιμονή και πίστη σε ένα όραμα.**

Σε ό,τι αφορά τη γεωγραφική μας παρουσία σε Κύπρο, Ελλάδα, Ρουμανία και Βουλγαρία, βασιζόμαστε σε ισχυρές τοπικές ομάδες με βαθιά γνώση των αγορών, ενώ αξιοποιούμε την τεχνολογία και τη συνεχή επικοινωνία για να διατηρούμε κοινή στρατηγική και ποιοτικά πρότυπα. Με αυτό τον τρόπο, μετατρέπουμε την πολυμορφία του Ομίλου από πρόκληση σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

- Πώς επενδύει ο Όμιλος Orthodoxou στην ανάπτυξη και εξέλιξη των ανθρώπων του;

- Για εμάς στον Όμιλο Ορθοδόξου ο πυρήνας μας είναι οι άνθρωποι μας. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η ανάπτυξη και η επιτυχία μας χτίζονται πάνω στη δική τους εξέλιξη. Γι' αυτό επενδύουμε συστηματικά σε ένα ανθρωποκεντρικό σύστημα, που βάζει στο επίκεντρο τον άνθρωπο, όχι μόνο ως εργαζόμενο, αλλά ως προσωπικότητα με δυνατότητες και φιλοδοξίες.

Αυτό μεταφράζεται σε συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση, προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων, ευκαιρίες ανέλιξης εντός του Ομίλου, αλλά και σε περιβάλλον που προάγει τη συνεργασία, τη διαφορετικότητα και τη δημιουργικότητα. Παράλληλα, φροντίζουμε για την ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και για συνθήκες εργασίας που ενθαρρύνουν την καινοτομία και την αφοσίωση.

Με αυτόν τον τρόπο, καλλιεργούμε μια κουλτούρα, όπου οι άνθρωποί μας νιώθουν ότι αναπτύσσονται μαζί με τον Όμιλο, συμβάλλουν ενεργά στο όραμα και απολαμβάνουν τα οφέλη μιας μακροχρόνιας, ουσιαστικής συνεργασίας.

- Πώς αξιολογείτε το επιχειρηματικό περιβάλλον στην Κύπρο σήμερα; Υπάρχουν ευκαιρίες ή προκλήσεις που επηρεάζουν τη στρατηγική σας;

- Το επιχειρηματικό περιβάλλον στην Κύπρο είναι δυναμικό και εξελισσόμενο, με σημαντικές ευκαιρίες αλλά και προκλήσεις που επηρεάζουν τη στρατηγική μας σε επίπεδο Ομίλου. Υπάρχει αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον στον τουρισμό και την αγορά εργασίας, ενώ η χώρα διατηρεί πλεονεκτήματα, όπως η στρατηγική της θέση και η σταθερή επιχειρηματική υποδομή.

Από την άλλη, καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε προκλήσεις όπως η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, οι πολύπλοκες διαδικασίες εργοδότησης υπηκόων τρίτων χωρών και οι επιπτώσεις γεωπολιτικών εξελίξεων, που επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων.

Γι' αυτό επενδύουμε στην ψηφιοποίηση, στη διασφάλιση ποιότητας και στη συνεργασία με στρατηγικούς εταίρους, τοπικά και διεθνώς. Η στρατηγική μας παραμένει ευέλικτη και προσαρμοστική, με στόχο την ανταγωνιστικότητα, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη συνεχή παροχή λύσεων με προστιθέμενη αξία.

- Είναι γεγονός πως η τεχνολογία και η ψηφιοποίηση μετασχηματίζουν τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων. Πώς ανταποκρίνεται ο Όμιλος Orthodoxou σε αυτή τη νέα πραγματικότητα;

- Η τεχνολογία και η ψηφιοποίηση αλλάζουν ριζικά τον τρόπο που λειτουργούν οι επιχειρήσεις και εμείς στον Όμιλο Ορθοδόξου το βλέπουμε ως ευκαιρία. Έχουμε ήδη θέσει σε εφαρμογή ένα ολοκληρωμένο πλάνο ψηφιακού μετασχηματισμού, επενδύοντας σε σύγχρονες τεχνολογίες, πλατφόρμες και συστήματα που βελτιώνουν τόσο τις εσωτερικές μας διαδικασίες όσο και την εμπειρία των πελατών μας.

Παράλληλα, εκπαιδεύουμε και υποστηρίζουμε τους ανθρώπους μας ώστε να αξιοποιούν στο μέγιστο τις νέες δυνατότητες. Αυτό σημαίνει εκπαίδευση σε ψηφιακά εργαλεία, αναβάθμιση υποδομών, αυτοματοποίηση καθημερινών εργασιών και υιοθέτηση λύσεων που αυξάνουν την αποδοτικότητα και τη διαφάνεια.

Στόχος μας είναι όχι μόνο να παραμένουμε ανταγωνιστικοί, αλλά και να είμαστε πρωτοπόροι, αξιοποιώντας την τεχνολογία για να προσφέρουμε καινοτόμες υπηρεσίες, να μειώνουμε το κόστος και να αυξάνουμε την ευελιξία μας στις αγορές που δραστηριοποιούμαστε. Με αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζουμε ότι ο Όμιλος Ορθοδόξου προσαρμόζεται δυναμικά στη νέα πραγματικότητα και συνεχίζει να αναπτύσσεται βιώσιμα στο μέλλον.

- Ποια είναι τα μελλοντικά σχέδια για τον Όμιλο; Υπάρχουν νέες αγορές ή τομείς που εξετάζετε;

- Ο Όμιλος Ορθοδόξου έχει θέσει φιλόδοξους, αλλά ρεαλιστικούς στόχους για το μέλλον. Πρώτα απ' όλα, θα συνεχίσουμε να ενισχύουμε την ηγετική μας θέση στον τομέα της αεροπορίας, όπου ήδη κατέχουμε σημαντικό μερίδιο αγοράς. Παράλληλα, θα επενδύσουμε στην ανάπτυξη και άλλων τομέων του Ομίλου, με νέα έργα και στρατηγικές συνεργασίες που θα ανακοινώνονται σταδιακά.

Σκοπός μας παραμένει η διαρκής επέκταση και διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων μας, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζουμε συνεχώς νέες αγορές και επενδυτικές τοποθετήσεις, με πιο πρόσφατο παράδειγμα την ίδρυση νέας εταιρείας που θα λειτουργήσει ως κόμβος για περαιτέρω ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Με αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζουμε ότι ο Όμιλος Ορθοδόξου θα παραμείνει πρωτοπόρος, καινοτόμος και εξωστρεφής, ενισχύοντας την παρουσία του και δημιουργώντας νέες ευκαιρίες για τους ανθρώπους, τους συνεργάτες και τους πελάτες μας.

ΑΡΘΡΟ / *Του δρος* **ΑΝΔΡΕΑ ΠΟΥΛΛΙΚΚΑ**

Η μετάβαση στην ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού

Η Κύπρος βρίσκεται στην αρχή μιας νέας ενεργειακής εποχής με την εφαρμογή της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού από την 1η Οκτωβρίου 2025. Η συζήτηση γύρω από τα οφέλη των καταναλωτών παραμένει έντονη και δικαστική, ενώ αρκετοί τοποθετούνται είτε θετικά είτε αρνητικά για τα άμεσα οφέλη που θα προκύψουν. Είναι όμως σημαντικό να κατανοήσουμε ότι, όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές αγορές, χρειάζεται χρόνος για την ωρίμανση του συστήματος προτού τα πραγματικά οφέλη γίνουν ορατά για τους καταναλωτές.

Η εμπειρία από τις ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρισμού παρέχει πολύτιμα διδάγματα για την περίπτωση της Κύπρου. Η διαδικασία απελευθέρωσης των ευρωπαϊκών αγορών ηλεκτρισμού ξεκίνησε το 1996 με την πρώτη ευρωπαϊκή οδηγία και πέρασε μέσα από τέσσερα διαδοχικά ενεργειακά πακέτα, με το τελευταίο να εφαρμόζεται το 2019. Αυτή η σταδιακή μετάβαση επέτρεψε στα κράτη μέλη να προσαρμόσουν τα συστήματά τους στα νέα δεδομένα και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της ανταγωνιστικής αγοράς.

Οι πρώτες αγορές που άνοιξαν στη Νορβηγία και τη Μεγάλη Βρετανία στη δεκαετία του 1990 έδειξαν ότι η ωρίμανση της αγοράς είναι μια διαδικασία που απαιτεί χρόνο και υπομονή. Η Μεγάλη Βρετανία, παραδείγματος χάρη, παρουσίασε σημαντικές διακυμάνσεις στην απόδοση της αγοράς κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας. Στην περίοδο 1999-2001, περίπου το 32% των καταναλωτών (8,5 εκατομμύρια) επέλεξαν να αλλάξουν προμηθευτή. Ωστόσο, μετά το 2002, παρατηρήθηκε μια υποχώρηση της δραστηριότητας αλλαγής προμηθευτή, καθώς πολλοί ανεξάρτητοι προμηθευτές αντιμετώπισαν δυσκολίες να διατηρήσουν τη βιωσιμότητά τους.

Η Γερμανία παρουσιάζει ένα από τα πιο ώριμα μοντέλα ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρισμού. Η απελευθέρωση της γερμανικής αγοράς ηλεκτρισμού ξεκίνησε το 1998, καθώς ο στόχος της είναι να καλύψει το 80% των αναγκών της σε ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέχρι το 2030. Η χώρα έχει εφαρμόσει μέτρα, όπως την απαίτηση από τους φορείς εκμετάλλευσης νέων αιολικών και ηλιακών σταθμών να πωλούν ανεξάρτητα την ενέργειά τους στην ελεύθερη αγορά. Η γερμανική εμπειρία επιδεικνύει πώς μια ώριμη αγορά μπορεί να ενσωματώσει αποτελεσματικά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μέχρι το 2016, οι ανανεώσιμες πηγές αντιπροσώπευαν περίπου το 30% της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία, ενώ σήμερα έχουν καταστεί η σημαντικότερη πηγή ηλεκτρικής ενέργειας στη γερμανική ενεργειακή βιομηχανία. Η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρισμού συμβάλλει στην ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών, καθώς οι φορείς εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών έχουν πλέον μεγαλύτερο κίνητρο να παρέχουν προβλέψεις για την παραγωγή τους και να συμμετέχουν ενεργά στην αγορά.

Η αγορά Nord Pool αποτελεί τη μεγαλύτερη και πιο ώριμη ενιαία αγορά ηλεκτρισμού στην Ευρώπη. Λειτουργεί από το 1996 και καλύπτει τις σκανδιναβικές χώρες, τις Βαλτικές και πολλές χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης. Το μοντέλο αυτό ξεκίνησε όταν η Νορβηγία απελευθέρωσε την αγορά ηλεκτρισμού της το 1991, καθιστώντας την πρώτη χώρα που παρείχε καθολική πρόσβαση στην αγορά. Η επιτυχία της νορβηγικής πρωτοβουλίας προσέλκυσε την προσοχή της γειτονικής Σουηδίας, η οποία αντιμετώπιζε τις δικές της προκλήσεις με τη συγκέντρωση της αγοράς. Μετά από εκτεταμένη πολιτική διαβούλευση, η Σουηδία αποφάσισε να συνεργαστεί,

> **Διδάγματα από την ευρωπαϊκή εμπειρία και προοπτικές ωρίμανσης.**

οδηγώντας στην ενσωμάτωση της σουηδικής αγοράς το 1996. Η διαδικασία ενσωμάτωσης συνεχίστηκε καθώς η Φινλανδία εντάχθηκε το 1998, ακολουθούμενη από τη Δανία το 1999-2000, κορυφώνοντας σε μια πλήρως ενσωματωμένη σκανδιναβική αγορά. Το μοντέλο αποδείχθηκε τόσο επιτυχημένο που το 2010, το Ηνωμένο Βασίλειο επιδίωξε να το αναπαράγει, αναθέτοντας τη λειτουργία της αγοράς του στη Nord Pool.

Η ισπανική εμπειρία απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρισμού, που ξεκίνησε το 1998, παρέχει σημαντικά διδάγματα για την Κύπρο. Οι μεταρρυθμίσεις στην Ισπανία που έγιναν μεταξύ 2013-2014 έχουν βοηθήσει να αντιμετωπιστούν ορισμένα από τα λειτουργικά προβλήματα του ηλεκτρικού τομέα. Συγκεκριμένα, δύο σημαντικές αλλαγές εισήχθησαν: (α) το νέο σύστημα υπολογισμού του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για τον τελικό καταναλωτή και (β) το νέο σύστημα κινήτρων για την παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας. Αυτά τα μέτρα έλυσαν ορισμένα από τα λειτουργικά προβλήματα που σχετίζονταν με το σύστημα καθορισμού των τιμών για τους καταναλωτές στο λιανικό τμήμα.

Η σύζευξη των αγορών (market coupling) αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες της ενεργειακής πολιτικής της Ε.Ε. Η ολοκλήρωση της σύζευξης των αγορών σε όλη την Ευρώπη είχε προγραμματιστεί για το 2014. Σήμερα, το 98,6% της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας της Ε.Ε. είναι συζευγμένη. Η σύζευξη των αγορών οδηγεί σε σύγκλιση τιμών, αυξημένο ανταγωνισμό, αποδοτικότητα της αγοράς, κίνητρα για επενδύσεις και καινοτομία. Μια ολοκληρωμένη πανευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρισμού επιτρέπει την αποτελεσματική διαχείριση των διακυμάνσεων της προσφοράς και της ζήτησης σε όλη την ήπειρο, μετριάζοντας τους κινδύνους λόγω απρόσμενων διαταραχών στην αλυσίδα εφοδιασμού πρωτογενούς ενέργειας.

Η μετάβαση της Κύπρου στην ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα βήματα για την εναρμόνιση της Κύπρου με το ευρωπαϊκό μοντέλο ενέργειας. Η αναγκαιότητα απεξάρτησης των τιμών των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας από τη μεταβλητότητα των ορυκτών καυσίμων αποτελεί βασικό στοιχείο για την αποφυγή συστημικών αδυναμιών και την προώθηση της διαφάνειας και σταθερότητας των τιμών. Τα οφέλη και οι θετικές επιδράσεις από την ανταγωνιστική αγορά δεν θα είναι άμεσα εμφανείς, θα υπάρξουν όμως οφέλη στη μείωση του κόστους ηλεκτρικού ρεύματος εξ ορισμού μέσα από τον ανταγωνισμό. Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) έχει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση και την ωρίμανση της κυπριακής αγοράς ηλεκτρισμού. Οι στόχοι και οι αρμοδιότητές της περιλαμβάνουν τη διασφάλιση του ουσιαστικού ανταγωνισμού, την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, την προαγωγή της ανάπτυξης μιας οικονομικά βιώσιμης αγοράς και τη διασφάλιση της επάρκειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Η αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου αντιμετωπίζει μοναδικές προκλήσεις λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ως μικρή και μη διασυνδεδεμένη αγορά. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν την ενεργειακή απομόνωση, την έλλειψη διασύνδεσης με το ευρωπαϊκό δίκτυο και την εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα. Η δημιουργία της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού προετοιμάζει την Κύπρο για τη μελλοντική συμμετοχή της στην εσωτερική αγορά ηλεκτρισμού της Ε.Ε. μέσω της προγραμματισμένης ηλεκτρικής διασύνδεσης όπου θα επιτρέψει στην Κύπρο να διαπραγματεύεται ηλεκτρισμό όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε ευρωπαϊκό, δημιουργώντας μεγαλύτερες ευκαιρίες για οικονομικά οφέλη και ενεργειακή ασφάλεια.

Η εμπειρία από τις σκανδιναβικές χώρες, που αποτελούν παράδειγμα ώριμων αγορών με υψηλά ποσοστά αλλαγής προμηθευτή, δείχνει ότι η επιτυχία απαιτεί χρόνο για την ανάπτυξη πραγματικού ανταγωνισμού και την εκπαίδευση των καταναλωτών στις νέες δυνατότητες που τους παρέχονται. Η ωρίμανση είναι μια διαδικασία που απαιτεί χρόνο, υπομονή και συνεχείς προσαρμογές. Τα πραγματικά οφέλη για τους καταναλωτές έρχονται με την ωρίμανση της αγοράς, την ανάπτυξη πραγματικού ανταγωνισμού και την ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών. Όταν οι διαδικασίες διαπραγμάτευσης ωριμάσουν και γίνουν πιο αποδοτικές, τότε θα αρχίσουν να φαίνονται τα πραγματικά οφέλη για τους καταναλωτές.

Η Κύπρος βρίσκεται σε ένα κρίσιμο σημείο μετάβασης. Η διαδικασία της μάθησης και βελτιστοποίησης είναι βασική για την επιτυχία του συστήματος και απαιτεί υπομονή και συνεχείς προσαρμογές από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού τώρα αρχίζουν να διαμορφώνονται, διασφαλίζοντας ότι η ωρίμανση θα αποκτήσει ευρωπαϊκή διάσταση, επιτρέποντας στους Κυπρίους καταναλωτές να επωφεληθούν από τα οφέλη που προσφέρουν οι ώριμες και διαφανείς αγορές.

Ο δρ Ανδρέας Πουλλικκάς είναι καθηγητής Ενεργειακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Frederick.

Στα «μυστικά» της ανάπτυξης το Νομπέλ Οικονομίας

Τρεις ακαδημαϊκοί από τις δύο πλευρές του Ατλαντικού μοιράζονται το βραβείο

Ο Τζοέλ Μοκίρ του Northwestern University, ο Φιλίπ Αγκιόν του London School of Economics και του INSEAD στο Παρίσι και ο Πίτερ Χόβιτ του Brown University τιμώνται «για την εξήγηση της οικονομικής ανάπτυξης που βασίζεται στην καινοτομία».

Τρεις ακαδημαϊκοί από τις δύο πλευρές του Ατλαντικού θα μοιραστούν το Νομπέλ Οικονομικών Επιστημών του 2025 για το έργο τους σχετικά με τον ρόλο της καινοτομίας στη δημιουργία οικονομικής ανάπτυξης. Ο Τζοέλ Μοκίρ του Northwestern University, ο Φιλίπ Αγκιόν του London School of Economics και του INSEAD στο Παρίσι και ο Πίτερ Χόβιτ του Brown University τιμώνται «για την εξήγηση της οικονομικής ανάπτυξης που βασίζεται στην καινοτομία», με το μισό βραβείο να απονέμεται στον Μοκίρ «για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων για βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της τεχνολογικής προόδου» και το άλλο μισό από κοινού στους Αγκιόν και Χόβιτ «για τη θεωρία της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της δημιουργικής καταστροφής».

Το μοντέλο των Αγκιόν και Χόβιτ δείχνει ότι υπάρχουν ισχυρές δυνάμεις που τραβούν σε διαφορετικές κατευθύνσεις όσον αφορά τις επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη.

Ο διακεκριμένος ιστορικός της οικονομίας Τζοέλ Μοκίρ λαμβάνει το μισό βραβείο «για την αναγνώριση των προϋποθέσεων για βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της τεχνολογικής προόδου».

Η πρώτη αντίδραση

«Είμαι ακόμη άφωνος», δήλωσε ο Αγκιόν σε τηλεφωνική συνέντευξη Τύπου, σε μια πρώτη αντίδραση μετά την ανακοίνωση της βράβευσής του. Ο Μοκίρ θα λάβει το μισό βραβείο των 11 εκατ. κορονών (1,2 εκατ. δολάρια), ενώ ο Αγκιόν και ο Χόβιτ θα μοιραστούν το υπόλοιπο.

Η συλλογική έρευνα των Τζοέλ Μοκίρ, Φιλίπ Αγκιόν και Πίτερ Χόβιτ γεφυρώνει την ιστορία, τη θεωρία και την πολιτική, φωτίζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι ιδέες και η τεχνολογική πρόοδος διαμορφώνουν την ευημερία ανά τους αιώνες. Ο Τζοέλ Μοκίρ, διακεκριμένος ιστορικός της οικονομίας, λαμβάνει το μισό βραβείο «για την αναγνώριση των προϋποθέσεων για βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της τεχνολογικής προόδου». Οι σημαντικές μελέτες του έχουν δείξει πώς ο πολιτισμός, η γνώση και οι θεσμοί δημιουργούν γόνιμο έδαφος για την καινοτομία. Το έργο του Μοκίρ συνδέει τη Βιομηχανική Επανάσταση με την ευρύτερη εξέλιξη των ιδεών, τονίζοντας ότι οι κοινωνίες ευημερούν όταν η περιέργεια και ο πειραματισμός ανταμείβονται.

Η ροή γνώσεων

Οπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Βασιλικής Ακαδημίας, μέσα από την έρευνά του στην οικονομική ιστορία ο Τζοέλ Μοκίρ έχει αποδείξει ότι είναι απαραίτητη η συνεχής ροή χρήσιμων γνώσεων. Αυτή η χρήσιμη γνώση έχει δύο μέρη: το πρώτο είναι αυτό που ο Μοκίρ αποκαλεί προτασιακή γνώση, μια συστηματική περιγραφή των κανονικοτήτων στον φυσικό κόσμο που αποδεικνύουν γιατί κάτι λειτουργεί. Το δεύτερο είναι η κανονιστική γνώση, όπως πρακτικές οδηγίες που περιγράφουν τι είναι απαραίτητο για να λειτουργήσει κάτι.

Ο Μοκίρ χρησιμοποίησε ιστορικές πηγές ως ένα μέσο για να αποκαλύψει τις αιτίες της βιώσιμης ανάπτυξης, που γίνεται η νέα κανονικότητα. Απέδειξε ότι για να ακολουθούν οι καινοτομίες η μία την άλλη σε μια αυτογενή διαδικασία, δεν πρέπει μόνο να γνωρίζουμε ότι κάτι λειτουργεί, αλλά πρέπει επίσης να έχουμε επιστημονικές εξηγήσεις για το γιατί. Αυτό το τελευταίο στοιχείο συχνά απουσίαζε πριν από τη Βιομηχανική Επανάσταση, γεγονός που δυσχέραινε την αξιοποίηση νέων ανακαλύψεων και εφευρέσεων. Τόνισε, επίσης, τη σημασία της ανοιχτής στάσης της κοινωνίας απέναντι σε νέες ιδέες και της αποδοχής της αλλαγής.

Από την άλλη, οι Φιλίπ Αγκιόν και Πίτερ Χόβιτ μελέτησαν τους μηχανισμούς που κρύβονται πίσω από τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σε ένα άρθρο του 1992 κατασκεύασαν ένα μαθηματικό μοντέλο γι' αυτό που ονομάζεται δημιουργική καταστροφή: όταν ένα νέο και καλύτερο προϊόν εισέρχεται στην αγορά, οι εταιρείες που πωλούν τα παλαιότερα προϊόντα χάνουν. Η καινοτομία αντιπροσωπεύει κάτι νέο και είναι επομένως δημιουργική. Ωστόσο είναι επίσης καταστροφική, καθώς η εταιρεία της οποίας η τεχνολογία καθίσταται ξεπερασμένη χάνει την ανταγωνιστικότητά της.

Το μοντέλο των Αγκιόν και Χόβιτ δείχνει ότι υπάρχουν ισχυρές δυνάμεις που τραβούν σε διαφορετικές κατευθύνσεις όσον αφορά τις επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη (R&D) και, ως εκ τούτου, στην οικονομική ανάπτυξη. Ανάλογα με παράγοντες όπως η αγορά και η χρονική περίοδος, η ανάγκη για επιχορήγηση της έρευνας και ανάπτυξης Ε&Α μπορεί να ποικίλλει.

Οι απειλές

Οι βραβευθέντες του 2025 στις οικονομικές επιστήμες μας έχουν διδάξει ότι η βιώσιμη ανάπτυξη δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη, επισημαίνει η Ακαδημία. Εξάλλου, η οικονομική στασιμότητα, και όχι η ανάπτυξη, ήταν ο κανόνας για το μεγαλύτερο μέρος της ανθρώπινης ιστορίας. Το έργο τους δείχνει ότι πρέπει να είμαστε ενήμεροι για τις απειλές που θέτουν σε κίνδυνο τη συνεχή ανάπτυξη και να τις αντιμετωπίζουμε. Αυτές οι απειλές μπορεί να προέρχονται από την κυριαρχία λίγων εταιρειών στην αγορά, τους περιορισμούς στην ακαδημαϊκή ελευθερία, την επέκταση της γνώσης σε περιφερειακό και όχι σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και από τα εμπόδια που θέτουν οι δυνητικά μειονεκτούσες ομάδες. Εάν δεν ανταποκριθούμε σε αυτές τις απειλές, η μηχανή που μας έχει προσφέρει βιώσιμη ανάπτυξη, η δημιουργική καταστροφή, ενδέχεται να σταματήσει να λειτουργεί – και θα χρειαστεί να συνηθίσουμε ξανά τη στασιμότητα. Μπορούμε να το αποφύγουμε αυτό εάν λάβουμε υπόψη τις ζωτικές ιδέες των βραβευθέντων.

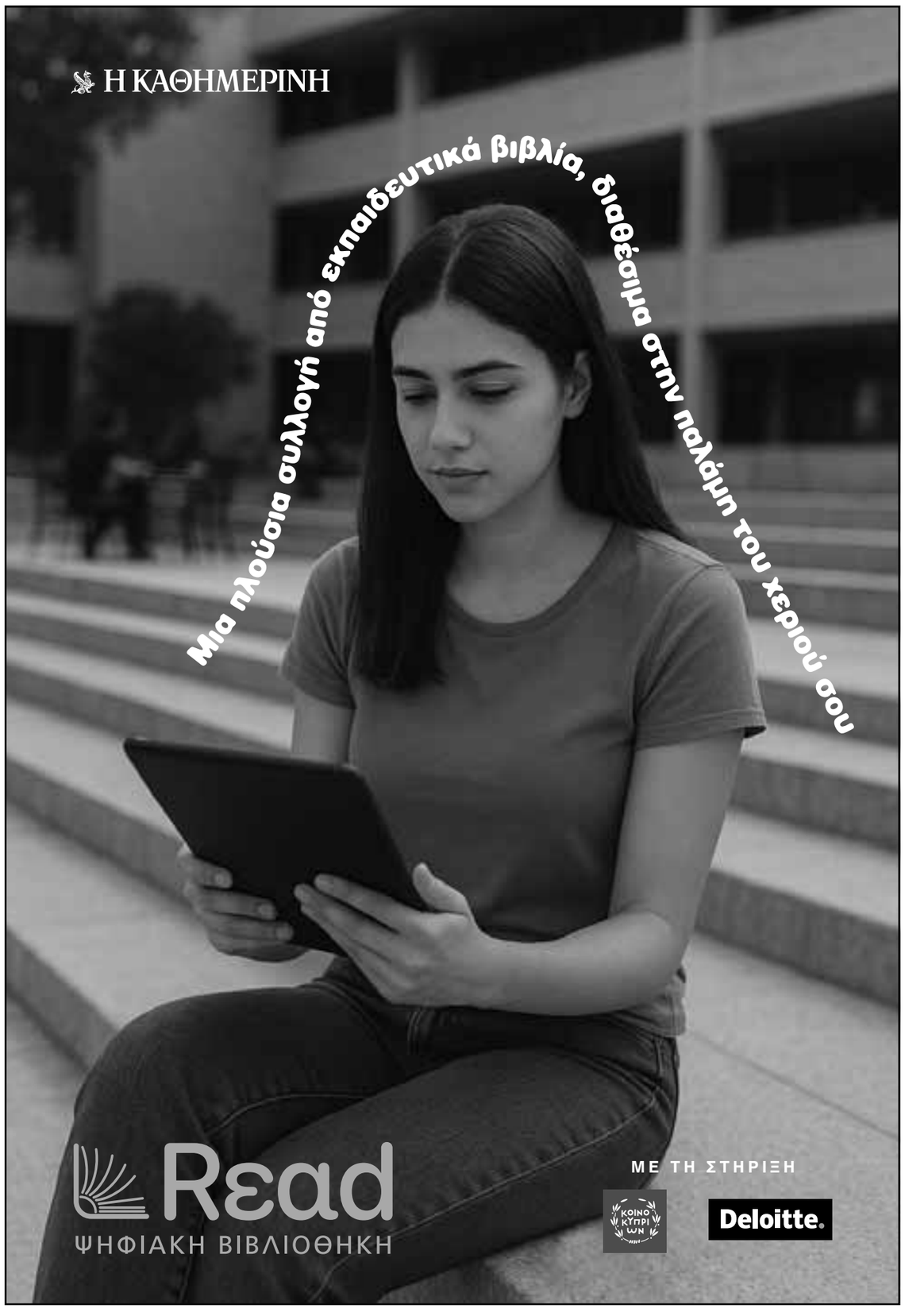

Παλαιά και μικρά διαμερίσματα προτιμούν πλέον οι ενοικιαστές

Το 50% έως 50 τ.μ. και το 74% άνω των 20 ετών, σύμφωνα με τη RE/MAX

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Μετατόπιση περισσότερων ενοικιαστών σε μικρότερα ακίνητα, ιδίως στην Αττική και τη Θεσσαλονίκη, καταγράφεται στη διάρκεια του 2025, καθώς με βάση την τελευταία ετήσια έρευνα του δικτύου μεσιτικών γραφείων RE/MAX Ελλάς, ένας στους δύο ενοικιαστές επέλεξε διαμέρισμα επιφανείας έως 50 τ.μ. Επίσης, τρεις στους δέκα μίσθωσαν κατοικίες από 75 έως 100 τ.μ., ενώ το 74,1% των ακινήτων που ενοικιάστηκαν είναι ηλικίας άνω των 20 ετών και μόλις το 6,4% ήταν έως πέντε ετών. Οι υψηλότερες τιμές ενοικίασης και η έλλειψη ακινήτων φαίνεται πως ωθούν όλο και περισσότερους ενοικιαστές σε κατοικίες μικρότερης επιφάνειας, που είναι και πιο προσιτές σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες επιφάνειες. Συνολικά, στο σύνολο της χώρας, το 66% των ενοικιαστών διάλεξε κατοικίες έως 75 τ.μ.

Η μετατόπιση σε κατοικίες μικρότερης επιφάνειας είναι πιο έντονη σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, λόγω των ακριβότερων ενοικίων.

Οι διαφορές

Παρατηρούνται ωστόσο σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ της Αττικής και της Θεσσαλονίκης στις προτιμήσεις των ενοικιαστών. Στην πρώτη περίπτωση το 53,7% μίσθωσε διαμέρισμα έως 75 τ.μ., έναντι 81% που ήταν το αντίστοιχο ποσοστό στη Θεσσαλονίκη. Αυτό εξηγείται από το ότι στη μεν Αττική, το 29% μίσθωσε ακίνητο έως 50 τ.μ., ενώ στη Θεσσαλονίκη, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 63%. Μάλιστα και στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, τα ποσοστά είναι αρκετά αυξημένα σε σχέση με την αντίστοιχη ετήσια έρευνα της RE/MAX για τις μισθώσεις που είχαν γίνει το 2024. Σύμφωνα με αυτήν, στην Αττική, το 11,9% είχε επιλέξει ακίνητα έως 50 τ.μ. (και μόλις 26% έως 75 τ.μ.), με την πλειονότητα να προτιμά κατοικίες μεγαλύτερων επιφανειών. Για παράδειγμα, το 28,4% είχε επιλέξει σπίτια 76-100 τ.μ. και ένα αντίστοιχο ποσοστό ακόμη μεγαλύτερα ακίνητα 101-150 τ.μ. Αντίστοιχα, στη Θεσσαλονίκη, το 32% είχε επιλέξει σπίτια έως 50 τ.μ. και συνολικά 65% κατοικίες έως 75 τ.μ.

Η διαφοροποίηση αυτή με το 2025 καταδεικνύει την αλλαγή στάσης πολλών ενοικιαστών, που πλέον κινούνται σε πιο μικρές επιφάνειες, για να περιορίσουν τις δαπάνες που σχετίζονται με τη στέγη. Ειδικά στην Αττική, βέβαια, δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός μικρών διαμερισμάτων, κάτι που υποχρεώνει αρκετούς ενδιαφερομένους να κινούνται και σε μεγαλύτερες επιφάνειες, υψηλότερου κόστους.

Συνολικά, στο σύνολο της χώρας, μέσω του δικτύου των 88 μεσιτικών γραφείων της RE/MAX Ελλάς, παρατηρείται ότι εκτός από το σχεδόν 45% που επέλεξε κατοικίες έως 50 τ.μ., το 21,9% προτίμησε ακίνητα από 51 έως 75 τ.μ. και το 30,1% κατοικίες από 76 έως 150 τ.μ. Επίσης, σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά, προτιμώνται κατοικίες φωτεινές και διαμπερείς, να είναι κοντά σε στάσεις μέσων μαζικής μεταφοράς (ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα), να διαθέτουν θέσεις στάθμευσης, αλλά και να διευκολύνεται η φιλοξενία των κατοικιδίων τους. Για παροχές τεχνολογίας, οι περισσότεροι ενοικιαστές εμφανίζονται αδιάφοροι για τους λεγόμενους «έξυπνους» αυτοματισμούς, παρότι αυξάνεται η ζήτηση για ανακαινισμένα ακίνητα. Επιπλέον, η θέρμανση με φυσικό αέριο είναι κυρίαρχη σε Αττική και Θεσσαλονίκη, ενώ στην περιφέρεια εξακολουθούν να χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό το πετρέλαιο, αλλά και τα κλιματιστικά.

Στην Αττική, το 53,7% των μισθώσεων αφορούσε κατοικίες έως 75 τ.μ. και το 45,2% κατοικίες από 76 έως 150 τ.μ., ενώ μόλις το 1,1% αφορούσε ακίνητα άνω των 151 τ.μ. Ο μεγαλύτερος αριθμός μισθώσεων μικρότερων ακινήτων παρατηρήθηκε στο κέντρο της Αθήνας και στα δυτικά προάστια, ενώ στα βόρεια και νότια προάστια ενοικιάστηκαν κυρίως κατοικίες από 75 έως 150 τ.μ. Στον Πειραιά, οι περισσότερες μισθώσεις αφορούσαν διαμερίσματα 50-75 τ.μ.

Οσον αφορά την ηλικία των ακινήτων, στην πλειονότητά τους οι μισθώσεις (84,9%) αφορούν κατοικίες άνω των 20 ετών, ενώ για νεόδμητα ακίνητα ηλικίας έως 5 ετών οι μισθώσεις ανέρχονται σε μόλις 4,3% επί του συνόλου, γεγονός που αντανακλά το απόθεμα παλαιότερων ακινήτων που υπάρχει στην κτηματαγορά, αλλά και τις οικονομικές επιλογές των ενοικιαστών.

Στη Θεσσαλονίκη, σύμφωνα με τη RE/MAX Ελλάς, η ζήτηση εστιάζεται κυρίως σε κατοικίες μικρής επιφανείας. Το 63,1% των μισθώσεων αφορά ακίνητα έως 50 τ.μ., ενώ ένα επιπλέον 17,9% κατοικίες από 51 έως 75 τ.μ. Στην ανατολική Θεσσαλονίκη, σε περιοχές όπως η Καλαμαριά και η Θέρμη, ξεχωρίζουν οι μισθώσεις μεγαλύτερων κατοικιών, από 75 έως 150 τ.μ. Στο κέντρο της πόλης κυριαρχούν οριακά τα ακίνητα από 50 έως 100 τ.μ., ενώ στη δυτική Θεσσαλονίκη η πλειονότητα των μισθώσεων αφορά κατοικίες έως 50 τετραγωνικών μέτρων.

Ελάχιστα νεόδμητα

Αναφορικά με την ηλικία, παλαιότερα ακίνητα παραμένουν κυρίαρχα και στη Θεσσαλονίκη, καθώς το 83,7% των μισθώσεων αφορά ακίνητα άνω των 20 ετών. Τα νεόδμητα ακίνητα αφορούν μόλις το 3,4% των ενοικιάσεων, ποσοστό μικρότερο από το αντίστοιχο της Αττικής.

Στην υπόλοιπη Ελλάδα, σύμφωνα με τη RE/MAX Ελλάς, οι μισθώσεις αφορούν κυρίως μικρά και μεσαία ακίνητα, με το 39,6% των ενοικιάσεων να αφορά κατοικίες έως 50 τ.μ. και το 23,2% ακίνητα από 51 έως 75 τετραγωνικά μέτρα. Οι μισθώσεις σε κατοικίες από 76 έως 150 τ.μ. φτάνουν αθροιστικά το 33,1%, ενώ το ποσοστό των ακινήτων άνω των 151 τ.μ. είναι περιορισμένο (4,1%).

Η παλαιότητα των ακινήτων στην περιφέρεια είναι γενικά μικρότερη σε σύγκριση με την Αττική και τη Θεσσαλονίκη. Παρότι το 66,8% των μισθώσεων αφορά κατοικίες άνω των 20 ετών, υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό νεότερων ακινήτων. Συγκεκριμένα, το 17,6% των μισθώσεων αφορά κατοικίες ηλικίας 16 έως 20 ετών, ενώ ένα επιπλέον 15,6% αφορά ακίνητα έως 15 ετών.

Τι ακίνητα νοίκιασαν οι Ελληνες το 2025

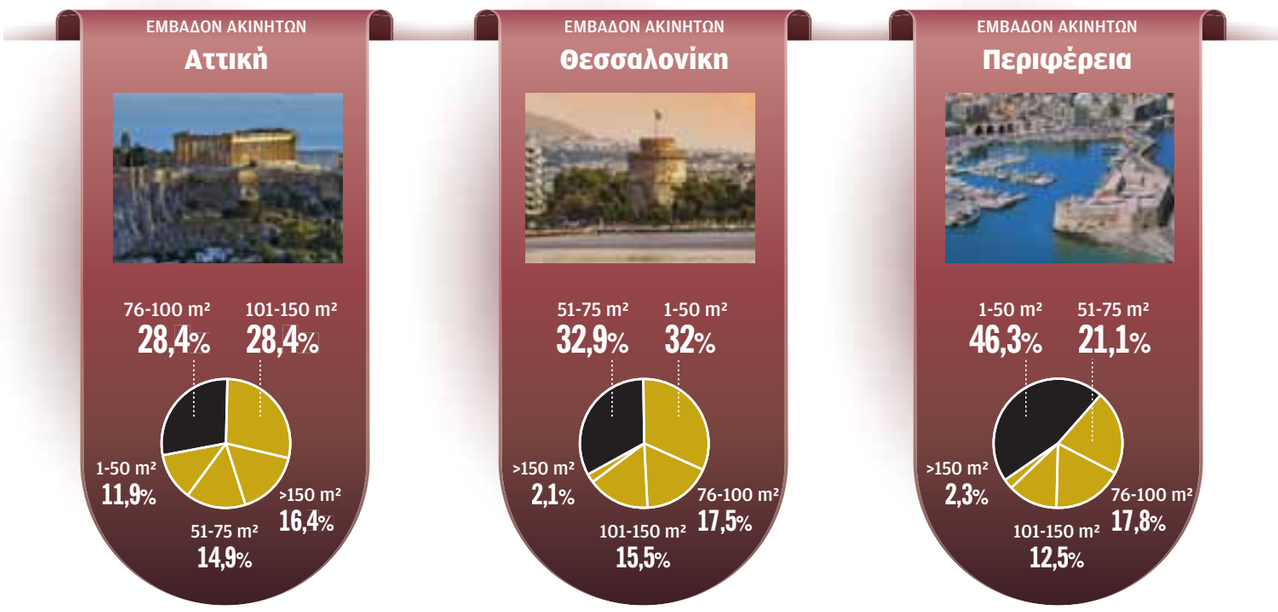

ΠΗΓΗ: RE/MAX Ελλάς

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δυναμική ανάπτυξη της Hilton Worldwide στην Ελλάδα

Τα ελληνικά ξενοδοχεία της αλυσίδας ανήλθαν σε 60 από 30 πέρυσι

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Μέσα σε λιγότερο από ενάμιση χρόνο ο διεθνής όμιλος διαχείρισης ξενοδοχείων Hilton Worldwide διπλασίασε το αποτύπωμά του στην ελληνική ξενοδοχειακή αγορά, από περίπου 30 σε 60 μονάδες. Η υψηλή ζήτηση για ταξίδια στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τη χαμηλή διείσδυση των μεγάλων πολυεθνικών αλυσίδων διαχείρισης στην εγχώρια αγορά, οδηγεί τόσο τη Hilton Worldwide όσο και άλλους μεγάλους ομίλους, όπως η Marriott International, στην επιθετική τους ανάπτυξη εδώ. Τελευταίο παράδειγμα, η προσθήκη του ξενοδοχείου πέντε αστέρων του ομίλου Τσιλεδάκη στα Χανιά στο χαρτοφυλάκιο της πολυεθνικής υπό το εμπορικό σήμα Hilton Resorts & Spa. Πρόκειται για το Hilton Chania Old Town Resort & Spa που βρίσκεται στην είσοδο της ιστορικής Παλιάς Πόλης των Χανίων και αναμένεται να ανοίξει τον Μάιο του 2026. Το ξενοδοχείο είναι το πρώτο της αλυσίδας «Hilton Hotels & Resorts» που θα ανοίξει στην Ελλάδα και διαθέτει 85 δωμάτια και σουίτες και πισίνα με θέα στη θάλασσα, ενώ θα λειτουργεί 365 ημέρες τον χρόνο.

«Η Hilton διαθέτει περισσότερα από 60 ξενοδοχεία σε λειτουργία ή υπό ανάπτυξη στην Ελλάδα, κάτω από οκτώ διαφορετικά brands και μέσω της συνεργασίας της με τη Small Luxury Hotels», απαντά η πολυεθνική σε σχετική ερώτηση της «Καθημερινής». Μεταξύ αυτών θα είναι βέβαια και το «Conrad Athens The Ilisian», στο ιστορικό κτίριο του παλαιού Hilton της Αθήνας.

Πρόκειται για μία πραγματικά πολύ μεγάλη αύξηση καθώς πέρυσι τον Ιούλιο η GBR Consulting, συμβουλευτική εταιρεία που ειδικεύεται στην ανάλυση της ξενοδοχειακής αγοράς, είχε μετρήσει 34 ξενοδοχεία στο χαρτοφυλάκιο της Hilton Worldwide με πάνω από 2.200 δωμάτια, συμπεριλαμβανομένων 25 μονάδων με το σήμα Small Luxury Hotels of the World (SLH), διαθέσιμα όλα μέσω των καναλιών κρατήσεων της Hilton. Από τότε προστέθηκαν και συνεχίζουν να προστίθενται μονάδες.

Το Hilton Chania Old Town Resort & Spa, στην είσοδο της ιστορικής Παλιάς Πόλης, θα διαθέτει 85 δωμάτια και σουίτες και πισίνα με θέα στη θάλασσα, ενώ θα λειτουργεί 365 ημέρες τον χρόνο.

Οπως εξηγεί μιλώντας στην «Καθημερινή» ο Ανδρέας Κουκάς, Senior Director, Development Greece & Cyprus της Hilton, «έχουμε δει εντυπωσιακή ανάπτυξη στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, η οποία ενθαρρύνεται από ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον, αυξανόμενη ζήτηση τόσο για ταξίδια αναψυχής όσο και για επαγγελματικά ταξίδια, καθώς και από ευκαιρίες ανάπτυξης για αστικά ξενοδοχεία αλλά και resorts, οι οποίες αξιοποιούνται μέσω συνεργασιών με τοπικούς και διεθνείς επενδυτές». Θυμίζει δε πως «για τη Hilton, η Ελλάδα αποτελεί βασική στρατηγική αγορά, καθώς έχουμε παρουσία εδώ από το 1963 με το Hilton Athens, το οποίο ήταν το πρώτο μεγάλο διεθνές ξενοδοχείο της χώρας. Σήμερα, η Ελλάδα παρουσιάζει όλα τα χαρακτηριστικά ενός στρατηγικού προορισμού, συμπεριλαμβανομένης της πλούσιας ιστορίας της, των υπέροχων τοπίων και της μοναδικής φιλοξενίας», προσθέτει.

Για τον Ανδρέα Κουκά, ο ακμάζων τουριστικός τομέας, υποστηριζόμενος από τις προσπάθειες της κυβέρνησης να προσελκύσει διεθνείς επενδύσεις, καθιστά τη χώρα μας ελκυστικό προορισμό. Οπως βέβαια και «η ποικιλομορφία του τόπου και η φυσική ομορφιά του, που προσφέρουν μια σειρά από ταξιδιωτικές εμπειρίες».

Προς σταθεροποίηση τιμών οδεύει η αγορά κατοικίας

Ολοένα και λιγότεροι μπορούν να αγοράσουν μετά τις μεγάλες αυξήσεις τιμών

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Προβληματισμός έχει αρχίσει να παρατηρείται σε μερίδα ειδικών της αγοράς ακινήτων αναφορικά με το ενδεχόμενο μιας επικείμενης διόρθωσης των τιμών πώλησης κατοικιών, κυρίως λόγω της διαμόρφωσης συνθηκών μειωμένης ζήτησης. Παρότι, μέχρι σήμερα, το ισοζύγιο προσφοράς και ζήτησης παραμένει ελλειμματικό, κάτι που άλλωστε εξηγεί και τις συνεχείς αυξήσεις των αξιών, φαίνεται πως η αγορά οδεύει ολοταχώς προς μια σταθεροποίηση.

Αυτό έχει αρχίσει να αποκαλύπτεται ήδη από την πορεία των μεταβιβάσεων, καθώς τα έσοδα του φόρου μεταβίβασης από μεταβιβάσεις ακινήτων σημείωσαν πτώση κατά 4,1% σε 303,5 εκατ. ευρώ το φετινό επτάμηνο (Ιανουάριος - Ιούλιος), σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Μάλιστα, κατά το πρώτο τετράμηνο του 2025 η πτώση είχε φθάσει στο 17%, αλλά το επόμενο τρίμηνο σημειώθηκε ανάκαμψη των συναλλαγών, ως αποτέλεσμα και της σημαντικής συνεισφοράς του προγράμματος «Σπίτι μου». Μάλιστα, στην αγορά αναφέρουν ότι χωρίς την επίδραση του προγράμματος στη ζήτηση, το πιθανότερο είναι σήμερα οι τιμές ήδη να είχαν σταθεροποιηθεί και ενδεχομένως να καταγράφονταν και κάποιες ήπιες διορθώσεις σε περιοχές χαμηλότερης ζήτησης.

Ακόμη κι έτσι, βέβαια, το γεγονός ότι η φετινή τάση των φορολογικών εσόδων από τις μεταβιβάσεις είναι πτωτική είναι μια σημαντική εξέλιξη, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τις αυξήσεις τιμών που έχουν μεσολαβήσει. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το φετινό δεύτερο τρίμηνο ολοκληρώθηκε με ετήσια αύξηση των τιμών πώλησης κατοικιών κατά 7,3% πανελλαδικά (από 7% το πρώτο τρίμηνο), ενώ στην Αττική η άνοδος των τιμών ανήλθε σε 5,9% (από 5,2% το πρώτο τρίμηνο) και στη Θεσσαλονίκη σε 9,9%. Παρότι λοιπόν οι αξίες είναι υψηλότερες (και οι ζητούμενες τιμές ακόμη πιο υψηλές), τα έσοδα από τις μεταβιβάσεις κινούνται πτωτικά, κάτι που σημαίνει ότι οι πράξεις αγοραπωλησίας είναι λιγότερες σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αυτή η «κόπωση» αφορά τόσο τους εγχώριους αγοραστές όσο κι εκείνους από το εξωτερικό. Συγκεκριμένα, στο 4ο Βαρόμετρο της Αγοράς Ακινήτων, που παρουσιάστηκε τον Ιούνιο από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, προέκυψε το συμπέρασμα ότι έχει μειωθεί ο αριθμός των πραγματικών αγοραστών, ενώ και αυτοί έχουν πλέον λιγότερα διαθέσιμα χρήματα για την απόκτηση κατοικίας. Ειδικότερα, μεταξύ εκείνων που δηλώνουν ότι ενδιαφέρονται να αγοράσουν ακίνητο (23% του συνόλου του δείγματος της μελέτης), μόλις το 22% σχεδιάζει να προβεί σε μια τέτοια κίνηση άμεσα ή εντός του επόμενου 12μήνου. Το αντίστοιχο ποσοστό πριν από έξι μήνες (στο τέλος του 2024) ήταν 34%. Επομένως παρατηρείται μείωση στον αριθμό των πραγματικών αγοραστών, κάτι που εξηγείται, εν πολλοίς, από τις υψηλές τιμές και τη μειωμένη αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών. Την ίδια στιγμή, ενώ πριν από έξι μήνες το 30% ανέφερε ότι το διαθέσιμο ποσό που έχει για αγορά ακινήτου είναι από 100.000 έως 150.000 ευρώ, τώρα το ίδιο ποσό διαθέτει το 24% των ενδιαφερόμενων αγοραστών. Ταυτόχρονα, ενώ πριν από έξι μήνες το 27% διέθετε 50.000 έως 100.000 ευρώ προς αγορά, τώρα το ποσοστό αυτής της κατηγορίας ανέβηκε στο 36%.

Η περιορισμένη προσφορά σε σχέση με τη ζήτηση διατηρεί ψηλά τις αξίες.

Εν τω μεταξύ, οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης εξακολουθούν να «βαραίνουν» την οικονομία και φυσικά και την αγορά ακινήτων. Για παράδειγμα υπολογίζεται ότι πάνω από το 50% των ενεργών ΑΦΜ της χώρας, ή 2,7 εκατ. επί συνόλου 5 εκατ. αριθμών, έχουν οφειλές προς τις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων (servicers).

Αυτό σημαίνει ότι ένα πολύ σημαντικό ποσοστό νοικοκυριών είναι επί της ουσίας μη χρηματοδοτήσιμο, δηλαδή δεν μπορεί να λάβει τραπεζική χρηματοδότηση για την απόκτηση κατοικίας, παρότι τα πιστοληπτικά κριτήρια έχουν υποχωρήσει και οι τράπεζες επιθυμούν να αυξήσουν τις νέες χορηγήσεις τους. Την ίδια στιγμή, η ζήτηση από το εξωτερικό, παρότι εξακολουθεί να είναι υψηλή, έχει επίσης αρχίσει να αποκλιμακώνεται, κυρίως λόγω των αλλαγών στο πρόγραμμα «χρυσή βίζα» και της απαγόρευσης λειτουργίας νέων καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης στο κέντρο της Αθήνας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, οι εισροές κεφαλαίων κατά το φετινό πρώτο εξάμηνο ανήλθαν σε 938,3 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας ετήσια πτώση κατά 17,6%. Επομένως περιορίζεται η διαθέσιμη ρευστότητα στην αγορά ακινήτων, καθώς πολλοί από τους πωλητές κατοικιών σε ξένους συνήθιζαν να επανεπενδύουν αυτά τα κεφάλαια στην αγορά κατοικίας.

Photos Photiades Breweries

Πρωτιά στη βιώσιμη ανάπτυξη

Με εντυπωσιακά αποτελέσματα και πρωτοποριακές δράσεις, η Photos Photiades Breweries παρουσίασε σε ειδική εκδήλωση τα σημαντικά επιτεύγματά της στο πλαίσιο του πράσινου προγράμματος «Επιλογή». Η εταιρεία πέτυχε μείωση 87% στο ανθρακικό αποτύπωμα της σε σύγκριση με το 2023, ενώ το ζυθοποιείο της κατατάσσεται πλέον ανάμεσα στα ελάχιστα παγκοσμίως που καλύπτουν το σύνολο των ενεργειακών τους αναγκών –ηλεκτρικών και θερμικών– αποκλειστικά από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Επίσης, στο πλαίσιο του προγράμματος «Επιλογής», η εταιρεία εφαρμόζει ολοκληρωμένες πρακτικές κυκλικής οικονομίας, διαχειρίζεται 100% τα στερεά και υγρά απόβλητά της, αξιοποιεί ανακυκλώσιμες συσκευασίες και φιάλες που επαναχρησιμοποιούνται πάνω από 30 φορές, ενώ το 70% της βύνης που χρησιμοποιεί, προέρχεται από βιώσιμες πρακτικές καλλιέργειας. Η πιστοποίηση ISO50001 και οι κατακτήσεις βραβείων όπως «Χρυσός Προστάτης του Περιβάλλοντος» και το Green Keg Champion Award, επιβεβαιώνουν την υπόσχεση της Photos Photiades

Breweries στον δρόμο προς μια πράσινη και υπεύθυνη ζυθοποιία. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Νίκος Χριστοδουλίδης, στον χαιρετισμό του, εξήρε το έργο του Ομίλου Φώτος Φωτιάδης, τονίζοντας ότι η πρωτοβουλία «Επιλογή» αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για την κυπριακή βιομηχανία, αποδεικνύοντας πως «η πράσινη μετάβαση δεν είναι τροχοπέδη στην ανάπτυξη, αλλά εργαλείο ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας». Από την πλευρά του, ο γενικός διευθυντής της Photos Photiades Breweries, κ. Γιώργος Ιεροδιακόνου, παρουσίασε με περηφάνια τα αποτελέσματα των δεσμεύσεων της εταιρείας και της Ομάδας στη βιωσιμότητα, αναφέροντας μεταξύ άλλων ότι το ζυθοποιείο έχει πλέον καταφέρει να καλύπτει το 100% των συνολικών ενεργειακών της αναγκών –ηλεκτρικών και θερμικών– αποκλειστικά από καθαρές, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας και του Ομίλου Φώτος Φωτιάδης, κ. Παύλος Φωτιάδης, ανακοίνωσε τους νέους φιλόδοξους στόχους της Photos Photiades Breweries: Μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 και αρνητικό ισοζύγιο άνθρακα έως το 2040, καθώς και μείωση της κατανάλωσης νερού κατά 40% έως το 2040. Ο CEO της Carlsberg Group, κ. Jacob Aarup-Andersen, στο πρώτο του ταξίδι στην Κύπρο ως επικεφαλής του Δανέζικου Ομίλου, υπογράμμισε τη στρατηγική σημασία της συνεργασίας με την Photos Photiades Breweries, σημειώνοντας ότι «Στο ταξίδι προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, η Photos Photiades Breweries και η Κύπρος αποτελούν πηγή έμπνευσης». Συνεχίζοντας ο κ. Andersen εξήρε τις επιδόσεις της εταιρείας, σημειώνοντας ότι «Η Photos Photiades Breweries έχει κατακτήσει ορόσημα που ελάχιστες ζυθοποιίες στον κόσμο μπορούν να φτάσουν, λειτουργώντας αποκλειστικά με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μειώνοντας τις εκπομπές άνθρακα στο ζυθοποιείο κατά 87% μέσα σε μόλις δύο χρόνια – ένα πραγματικά εντυπωσιακό επίτευγμα». Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε μ' ένα συμβολικό και ουσιαστικό μήνυμα συμμετοχής. Κατά την αποχώρησή τους, οι προσκεκλημένοι είχαν την ευκαιρία να «υιοθετήσουν» ένα δεντράκι, το οποίο η Photos Photiades Breweries θα αναλάβει να φυτέψει. Με αυτόν τον τρόπο, η εταιρεία συμβάλλει έμπρακτα στην ενίσχυση του πρασίνου και προάγει μια κουλτούρα περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

Πανεπιστήμιο Frederick

Το Career Discovery Program επιστρέφει

Το επιτυχημένο Career Discovery Program του Πανεπιστημίου Frederick επανέρχεται, δίνοντας και φέτος την ευκαιρία σε μαθητές και μαθήτριες Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, 15-18 ετών, να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές τους και να γνωρίσουν το επάγγελμα που τους ταιριάζει μέσα από δωρεάν συναρπαστικά εργαστήρια.

Day 1 – Discover Yourself: Λευκωσία: 1 Νοεμβρίου 2025 | Λεμεσός: 15 Νοεμβρίου 2025

Για όσους/ες δεν έχουν αποφασίσει ακόμη τι θέλουν να σπουδάσουν. Μέσα από παιχνίδια ρόλων, διαδραστικές δραστηριότητες, και εργαστήρια επαγγελματικού προσανατολισμού, οι συμμετέχοντες/ουσες θα γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους και θα ανακαλύψουν ποια επαγγέλματα τους ταιριάζουν. Την ίδια μέρα θα πραγματοποιηθεί και ειδικό εργαστήριο για γονείς, με στόχο την υποστήριξη των παιδιών στη μετάβαση από το σχολείο στο πανεπιστήμιο.

Day 2 – Test-Drive Your Studies: Λευκωσία: 22 Νοεμβρίου 2025 / Λεμεσός: 29 Νοεμβρίου 2025

Για όσους/ες έχουν ήδη μια κατεύθυνση στο μυαλό τους. Οι μαθητές/τριες μπορούν να επιλέξουν μέχρι δύο διαδραστικά εργαστήρια που οργανώνουν τα Τμήματα του Πανεπιστημίου και να ζήσουν από κοντά την εμπειρία των σπουδών που τους ενδιαφέρουν. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, τα οποία είναι ειδικά σχεδιασμένα από μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Frederick, θα εξερευνήσουν, θα δημιουργήσουν και θα πειραματιστούν στα εργαστήρια, τα στούντιο και τους άλλους χώρους του Πανεπιστημίου. Θα έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν τον κόσμο του Digital Marketing, να φορέσουν τη ρόμπα του/της Φαρμακοποιού, να γίνουν μέρος μιας εικονικής δίκης, να μάθουν τα πάντα για την ομάδα Formula του Πανεπιστημίου Frederick, να γίνουν για μια μέρα Νοσηλευτές/τριες, να φτιάξουν το δικό τους κινηματογραφικό βίντεο, να παίξουν Maritime Monopoly, να πειραματιστούν στα εργαστήρια των Πολιτικών Μηχανικών, να πάρουν το μικρόφωνο του δημοσιογράφου, να μπουν στη θέση του/της εκπαιδευτικού, να γνωρίσουν τον λαμπερό χώρο της μόδας, να γίνουν προγραμματιστές, να γνωρίσουν το επάγγελμα του Αρχιτέκτονα Μηχανικού, και άλλα πολλά! Τον περασμένο Μάρτιο, συμμετείχαν στο πρόγραμμα περισσότερα από 200 άτομα. Όσοι/ες συμμετέχοντες/ουσες απάντησαν σε σχετικό ερωτηματολόγιο, δήλωσαν ότι τα εργαστήρια τους/τις βοήθησαν να εξοικειωθούν με τα επαγγέλματα και ότι θα πρότειναν το Career Discovery Program σε φίλους/ες τους, αφήνοντας ενθουσιώδη σχόλια: «όλα ήταν τέλεια», «ήταν όλα απίστευτα», «μου έδωσε την ευκαιρία να μάθω περισσότερα για τον κλάδο που με ενδιαφέρει», «με βοήθησαν να αποφασίσω τι θέλω να σπουδάσω». Το Career Discovery Program στηρίζει η Παγκύπρια Συνομοσπονδία Γονέων Μέσης Εκπαίδευσης.

Mastercard

«Around the table»

Η Mastercard φέρνει για πρώτη φορά στην Κύπρο το «Around the table», το γαστρονομικό event που έχει ήδη ξεχωρίσει στην Ελλάδα. Από τις 13 Οκτωβρίου έως τις 2 Νοεμβρίου, επιλεγμένα εστιατόρια δημιουργούν ειδικά menu των 25€, 45€ ή 60€/άτομο, αλλά και ανεκτίμητες εμπειρίες, με γνώμονα τα τοπικά υλικά, αποκλειστικά για κατόχους καρτών Mastercard. Το πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στο κοινό να ανακαλύψει νέες γεύσεις μέσα από ανεκτίμητες γαστρονομικές εμπειρίες, ενώ παράλληλα προβάλλει τη γαστρονομική κουλτούρα του νησιού μέσα από αυθεντικές συνταγές. Οι συμμετέχοντες σεφ εμπνέονται από την κυπριακή γαστρονομική παράδοση και τη συνδυάζουν με σύγχρονες τεχνικές, δημιουργώντας εμπειρίες που ξεπερνούν ένα απλό γεύμα σε ένα εστιατόριο. Μέσα από αυθεντικές συνταγές, επιλεγμένα κρασιά, δημιουργικά cocktails και συνεργασίες με ταλαντούχους σεφ, το «Around the table» αναδεικνύει τη σύγχρονη κυπριακή κουζίνα, προσφέροντας στο κοινό μια μοναδική ευκαιρία να γνωρίσει τη γαστρονομική κουλτούρα του νησιού. Οι κρατήσεις πραγματοποιούνται μέσω της πλατφόρμας aroundthetable.cy. Η Ματίνα Τζώρτζη, Head of Consumer Marketing & Communications της Mastercard για την Ελλάδα, την Κύπρο και τη Μάλτα δήλωσε: «Είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι που το 'Around the table' έρχεται για πρώτη φορά στην Κύπρο, μια πρωτοβουλία που έλειπε από την αγορά. Στόχος μας είναι να στηρίξουμε τα τοπικά εστιατόρια και να γιορτάσουμε την κυπριακή κουζίνα, προσφέροντας στους κατόχους Mastercard priceless εμπειρίες. Γιατί γύρω από το τραπέζι δεν μοιραζόμαστε μόνο φαγητό – μοιραζόμαστε στιγμές που μας ενώνουν και μένουν αξέχαστες».

TELIA & PAVLA BBDO X cablenet

Telia & Pavla BBDO

Καλωσορίζει την Cablenet

Η TELIA & PAVLA BBDO ανακοινώνει με ιδιαίτερη χαρά την έναρξη της συνεργασίας της με την CABLENET, έναν από τους μεγαλύτερους και πιο δυναμικά αναπτυσσόμενους οργανισμούς Telco στην Κύπρο. Η συνεργασία προκύπτει μετά από διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα και καλύπτει την υλοποίηση στρατηγικής επικοινωνίας, ολοκληρωμένο σχεδιασμό στα ΜΜΕ, αποδοτική διαχείριση μέσων καθώς και υπηρεσίες media management, media planning & buying, με στόχο την ενίσχυση της παρουσίας της CABLENET στην κυπριακή αγορά και όχι μόνο. Πρόκειται για μια στρατηγικής σημασίας προσθήκη στο portfolio της TELIA & PAVLA BBDO και μια σαφή ένδειξη της εμπιστοσύνης που απολαμβάνει από ισχυρά διεθνή και τοπικά brands με ψηλές απαιτήσεις και ξεκάθαρο όραμα. Η ομάδα της TELIA & PAVLA BBDO καλωσορίζει την CABLENET.

Πτώση 1,45% με υψηλό τζίρο στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Στις 2.056,86 μονάδες ο Γ.Δ., στο «κόκκινο» η πλειονότητα των blue chips

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 1,50% στις 5.200,99 μονάδες, ενώ με πτώση 1,24% έκλεισε ο τραπεζικός δείκτης στις 2.400,51 μονάδες.

Στη δίνη των διεθνών πιέσεων βρέθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών συνεχίζοντας τη διόρθωση που ξεκίνησε τη Δευτέρα, καθώς οι επενδυτές τήρησαν risk-off στάση έπειτα από τους ανανεωμένους φόβους γύρω από τις εμπορικές εντάσεις μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, προκαλώντας σημαντικές ρευστοποιήσεις στα διεθνή ταμπλό. Αν και έγινε μια προσπάθεια «μαζέματος» των απωλειών στις πρώτες ώρες της συνεδρίασης, το Χ.Α. δεν κατάφερε να «αμυνθεί» και τελικά ο Γενικός Δείκτης υπέκυψε διολισθαίνοντας κάτω από τις 2.060 μονάδες, με την πλειονότητα των blue chips να κλείνει στο «κόκκινο».

Η πλαγιοανοδική κίνηση, χαμηλής κλίσης, του Γενικού Δείκτη δεν έχει αλλοιωθεί, αλλά ακόμη βρισκόμαστε σε περιοχή σημαντικής αντίστασης, όπως σημειώνει πάντως η Depolas Investment Services. Ζήτημα βραχυπρόθεσμης κατεύθυνσης θα τεθεί στις επόμενες συνεδριάσεις, αν και όπως εκτιμά η εμπορική διαμάχη ΗΠΑ - Κίνας δεν βρίσκεται κοντά στην ολοκλήρωσή της. Έτσι, πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.056,86 μονάδες με πτώση 1,45%, ενώ ο τζίρος κινήθηκε σε υψηλά επίπεδα και διαμορφώθηκε στα 320,18 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 1,50% στις 5.200,99 μονάδες, ενώ με πτώση 1,20% έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση στις 2.812,24 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, βουτιά 6,98% σημείωσε ο ΟΠΑΠ, απώλειες 3,08% κατέγραψε η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ, άνω του 2% ήταν η πτώση σε Metlen και Cenergy, ενώ πτώση άνω του 1% κατέγραψαν Motor Oil και HELLENiQ ENERGY. Με κέρδη 1,70% έκλεισε ο ΔΑΑ, ενώ 0,27% υψηλότερα έκλεισαν Lamda Development και Titan. Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε πτώση 1,24% κλείνοντας στις 2.400,51 μονάδες, με την Alpha Bank να υποχωρεί κατά 2,70%, την Τράπεζα Πειραιώς να ακολουθεί με πτώση 2,02%, την Τράπεζα Κύπρου να κλείνει με απώλειες 1,97% και τη Eurobank με πτώση 1,01%, ενώ κέρδη 0,82% σημείωσε Optima Bank και αμετάβλητη έκλεισε η Εθνική Τράπεζα. Παρά την αναγγελία της έναρξης της δύσκολης πορείας προς την ειρήνη στη Μέση Ανατολή, οι διεθνείς αγορές βιώνουν σκηνικό υψηλής αβεβαιότητας, αποτέλεσμα σε μεγάλο βαθμό των πολιτικών του Ντόναλντ Τραμπ που οδηγούν σε μια αντιδικούσα Αμερική με το μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη, με τους αυξημένους δασμούς να υπονομεύουν την ανάπτυξη και να μειώνουν την εμπιστοσύνη στο δολάριο και στα αμερικανικά ομόλογα, προκαλώντας αυξημένη ζήτηση για το παραδοσιακό επενδυτικό καταφύγιο, τον χρυσό, σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ.

Η νέα φάση του εμπορικού πολέμου δεν αφήνει αλώβητο το Χ.Α., προσθέτει ο αναλυτής. Με τον τραπεζικό κλάδο να καταγράφει αποδόσεις ύψους 91% φέτος και έως τις 10/10, η κατοχύρωση μέρους των κερδών θεωρείται εύλογη. Παράλληλα, επισημαίνει, το deal Allwyn - ΟΠΑΠ προκαλεί σκεπτικισμό καθώς η συμμετοχή των μετόχων μειοψηφίας θα περιοριστεί στο 21,5% στο υπό διαμόρφωση νέο σχήμα, από 48,2% σήμερα στον ΟΠΑΠ. Εξέλιξη που είναι πιθανό να διαφοροποιήσει την πολιτική σταθερά γενναιόδωρων χρηματικών διανομών των τελευταίων ετών λόγω πιθανής αναδιάταξης των προτεραιοτήτων της διοίκησης. Με αυτά τα δεδομένα, το Χ.Α. επανέρχεται στη φάση συσσώρευσης με τις 2.065 μονάδες να συνιστούν το εγγύτερο σημείο στήριξής του και με άμεσο στόχο την επαναφορά του στην περιοχή των 2.100 μονάδων.

Απώλειες στις περισσότερες ευρωπαϊκές αγορές

Τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια υποχώρησαν χθες, Τρίτη, με φόντο τις ανανεωμένες ανησυχίες για τις εμπορικές εντάσεις μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας. Ουδείγκτον και Πεκίνο επέβαλαν νέες χρεώσεις στις θαλάσσιες μεταφορές εμπορευμάτων, αυξάνοντας το κόστος για τις επιχειρήσεις και προκαλώντας αναταραχή στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού. Η Κίνα επέβαλε επιπλέον κυρώσεις σε θυγατρικές αμερικανικών και νο-τιοκορεατικών ναυτιλιακών εταιρειών, εντείνοντας περαιτέρω την εμπορική διαμάχη. Ο ευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 υποχώρησε 0,37% στις 564 μονάδες, ο FTSE 100 στο Λονδίνο σημείωσε άνοδο μόλις 0,10% στις 9.452 μονάδες, ο DAX 30 στη Φρανκφούρτη κινήθηκε χαμηλότερα 0,62% στις 24.236 μονάδες και ο CAC 40 στο Παρίσι κατέγραψε απώλειες 0,18% στις 7.919 μονάδες.

Οι μετοχές της Michelin υποχώρησαν κατά 9%, αφού η γαλλική εταιρεία κατασκευής ελαστικών μείωσε τις προβλέψεις της για ολόκληρο το έτος, επικαλούμενη χειρότερες από τις αναμενόμενες επιχειρηματικές συνθήκες στην αγορά της Βόρειας Αμερικής. Οι ευαίσθητες στην οικονομία μεταλλευτικές εταιρείες σημείωσαν τη μεγαλύτερη πτώση μεταξύ των ευρωπαϊκών τομέων, με πτώση 2%. Η γερμανική εταιρεία κατασκευής ανταλλακτικών αυτοκινήτων Continental υποχώρησε κατά 3,9%, ενώ η ιταλική εταιρεία κατασκευής ελαστικών Pirelli κατά 2,2%. «Ο τομέας της αυτοκινητοβιομηχανίας μας δίνει πολλές πληροφορίες πέρα από αυτά που βιώνει η εταιρεία. Μας δίνει πληροφορίες για το πώς οι δασμοί επηρεάζουν τον τομέα, τη ζήτηση των καταναλωτών για μεγάλες αγορές, καθώς και ενδείξεις για το πώς είναι η ζήτηση σε άλλες περιοχές. Θα είναι ένας πολύ βασικός τομέας που πρέπει να παρακολουθήσουμε», δήλωσε η Φιόνα Σινσότα του City Index. Από την άλλη πλευρά, η σουηδική εταιρεία κατασκευής τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού Ericsson σημείωσε άνοδο 14,7% μετά την ανακοίνωση καλύτερης από την αναμενόμενη αύξησης των τριμηνιαίων κερδών και την υποβάθμιση του αντικτύπου των αμερικανικών δασμών. Οι μετοχές σε παγκόσμιο επίπεδο σημείωσαν απότομη πτώση την Παρασκευή, αφού ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ απείλησε να επιβάλει πρόσθετους δασμούς 100% σε κινεζικά προϊόντα λόγω των ελέγχων εξαγωγών σπάνιων γαιών του Πεκίνου. Ενώ ο Τραμπ υιοθέτησε πιο συμφιλιωτικό τόνο το Σαββατοκύριακο, και οι δύο χώρες άρχισαν την Τρίτη να χρεώνουν πρόσθετα τέλη στις ναυτιλιακές εταιρείες που μεταφέρουν τα πάντα, από παιχνίδια μέχρι αργό πετρέλαιο. «Οι φόβοι για ανανεωμένες εμπορικές τριβές μεταξύ των δύο μεγαλύτερων οικονομιών σίγουρα πλήττουν το κλίμα. Αυτό που βλέπουμε σήμερα είναι η αγορά να ανησυχεί για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας», πρόσθεσε η Σινσότα.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	152,25	0,7611
ALCOA CORP	35,79	-1,269
ALTRIA GROUP	65,18	0,3541
AMAZON COM	217,54	-1,1496
AMER EXPRESS C	332,21	2,8132
AMER INTL GROU	82,21	0,4767
AMGEN	293,9857	0,5406
APPLE INC	247,1258	-0,2157
BANK OF AMERIC	50,06	2,456
BAXTER INTL IN	22,245	0,6106
BOEING CO	216,4436	0,4099
BRISTOL MYERS	43,345	-0,4479
CATERPILLAR IN	520,92	3,2015
THE CIGNA GP O	299,425	1,3591
CHEVRON	151,91	-0,0197
CISCO SYSTEMS	68,61	1,7047
CITIGROUP	98,14	2,1228
CERVECERIAS	11,75	0,1705
COCA-COLA CO	66,8	0
COLGATE PALMOL	77,67	0,8963
DANAOS CORP	84,1505	-0,5431
DIANA SHIPPING	1,625	0,3086
DOW INC	21,67	1,1671
DUPONT DE NMOU	76,35	0,5267
GLBL X EM MR E	30,78	-1,0608
ENTERGY CP	96,4	0,7104
EXXON MOBIL	112,005	-0,2094
FEDEX CORP	230,485	0,3636
FORD MOTOR CO	11,62	0,6932
INTL BUS MACHI	276,05	-0,422
GENERAL DYNAMI	335,91	0,4546
GE AEROSPACE O	300,3614	0,9516
GOLDM SACHS GR	771,8	-1,904
HALLIBURTON CO	22,5	0
THE HTFD INS O	130,23	1,1574
HP INC	28,32	3,5466
HOME DEPOT INC	384,45	1,3391
INTEL CORP	35,245	-5,3063
JOHNSON JOHNSO	187,51	-1,7758
JPMORGAN CHASE	301,97	-1,9482
LAZARD INC ORD	49,2	0
MCDONALD'S COR	303,74	1,2096
MERCK & CO	84,32	-1,6103
MICROSOFT CP	511,38	-0,5194
3M COMPANY	152,26	0,7677
MORGAN STANLEY	154,83	-0,1934
NIKE INC CL B	66,94	-0,653
NORFOLK SOUTHE	290,25	0,2348
PFIZER INC	24,5893	-0,5689
PROCTER & GAMB	147,25	-0,1627
ROCKWELL AUTOM	346,625	2,189
SLB LMTD ORD	32,538	0,8305
SOUTHERN	99,27	1,2133
STEALTHGAS	6,46	2,5397
UNISYS CORP	3,635	-1,2228
UNITEDHEALTH G	359,64	0,2732
US BANCORP	46,7151	1,2026
VERIZON COMMS	40,135	0,9686
WALT DISNEY CO	111,03	0,6892
WELLS FARGO &	84,92	7,6026
WALMART INC	105	2,8202

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2915	-2,801
A.B.FOOD	2143	-0,186
ADMIRAL GRP	3370	0,597
ASHTEAD GRP.	5123,4072	-1,076
ANTOFAGASTA	2758	-2,441
AVIVA	682	0,858
ASTRAZENECA	12738	0,11
BABCOCK INTL	1209	-0,165
BAE SYS.	1944,707	0,154
BARCLAYS	381	1,681
BR.AMER.TOB.	3829	1,082
BERKELEY GP.HL	4034	2,386
BR.LAND	362,6	0,89
BUNZL	2398	-1,154
BP	417,35	-1,339
BURBERRY GRP	1161	-1,818
BT GROUP	183,3	0
COCACOLA HBC A	3410	0,828
CARNIVAL	1965,5	2,104
CENTRICA	172,2517	1,855
COMPASS GROUP	2557	0
CAPITA GROUP	318	-4,505
CRH	8948	1,085
DCC	4770	-1,609
DIAGEO	1770,5	-1,502
EXPERIAN	3537	0,397
EASYJET	501,2	8,017
FRESNILLO	2604	0,463
GLENCORE	353,4	-1,078
GSK	1637,5	0,614
HIKMA	1802	-0,167
HAMMERSON	295,4	0,819
HSBC HLDGS.UK	996,2	0,413
INTL CONSOL AI	408	-0,049
INTERCON. HOTE	9030	-0,943
3I GRP.	4352	0,951
IMP.BRANDS	3074	-0,77
INTERTEK GROUP	4784	-0,582
ITV	75,65	-0,591
JOHNSON MATTHE	2110,08862	0,858
KINGFISHER	298,9	0,674
LAND SECS.	611,762	1,329
LEGAL&GEN.	241	1,131
LLOYDS GRP.	84,18	0,598
MARKS & SP.	250000	0,555
MONDI	838,4	-0,758
NATIONAL GRID	1101,5	0,548
NEXT	12635	2,019
PRUDENTIAL	1026	1,333
PERSIMMON	1199	2,566
PEARSON	1065	0,662
RELX	3415,02	0,441
RIO TINTO	5082	0
ROLLS-ROYCE HL	1101	-0,399
SAINSBURY(J)	334,6	0
SCHRODERS	396	-1,148
SAGE GRP.	1152,5	0,655
ST.JAMES'S PLA	1352,98	0,742
SMITHS GROUP	2372	-0,252
SMITH&NEPHEW	1311	-0,982
SSE	1803	-0,578
STAND.CHART.	1441,5	-0,586
SEVERN TRENT	2678	0,677
TRAVIS PERKINS	628,5	-1,334
TESCO	448,5	0,606
TAYLOR WIMPEY	105,05	1,204
UNILEVER	4558	1,832
UTD. UTILITIES	1186	0,936
VODAFONE GRP.	85,16	0,924
WPP	340	-0,088
WHITBREAD	3252	0

Zurich/Zupixn

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	58,56	-0,27
RICHEMONT N	151	-1,11
GEBERIT N1	604,6	0,87
NOVARTIS N	104,04	-0,44
ROCHE HOLDING	286,2	-1,34
SGS N	86,2	0,44
SWATCH GROUP I	159,2	0,86
ADECCO N	23,96	-2,44
JULIUS BAER N	53,5	-4,09
GIVAUDAN N	3380	0,39
NESTLE SA	74,99	-0,41
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	581,5	0,95
SWISS RE N	150,25	0,33
UBS GROUP N	31,8	-2,09
ZURICH INSURAN	577,6	1,55

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	187	-1,75
ALLIANZ SE	369,7	1,1
BASF SE	41,59	-1,09
BAY MOT WERKE	78,6	-0,54
BEIERSDORF	90,66	0,42
BAYER N AG	27,33	-0,425
COMMERZBANK	31,19	0,12
CONTINENTAL AG	54,26	-2,44
DEUTSCHE BANK	30,435	-0,065
DT BOERSE N	229,3	0,9
DT LUFTHANSA A	7,412	0,038
DT TELEKOM N	29,45	0,01
E.ON SE NA	16,29	0,02
FRESENIUS MEDI	47	-0,51
FRESENIUS SE	48,56	0,5
HEIDELBERG MAT	198,1	4,15
HENKEL AG&CO V	69,58	-0,62
INFINEON TECH	32,125	-0,46
K S NA	11,47	-0,19
MERCK KGAA	115,35	-2,4
MUENCH RUECK N	569,4	6
RWE AG	40,63	-0,37
THYSSENKRUPP A	12,68	-0,21
VOLKSWAGEN VZ	90,08	1,04
VONOVIA SE	27,61	0,13
SIEMENS N	238,35	-7,75
SAP SE	232,7	1,3

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	27,26	-1,59
AEGON	6,73	-0,15
ABN AMRO BANK	26,27	-1,39
AKZO NOBEL	59,62	-0,33
ARCELORMITTAL	32,81	-1,53
ASML HOLDING	846,6	0,31
GALAPAGOS	28,74	-2,77
HEINEKEN	66,9	0,21
ING GROEP	21,08	0,05
KPN KON	4,049	0,6
NN GROUP	61,28	0,72
IMCD	87,9	-1,66
RANDSTAD	37,27	-1,71
RELX	39,24	0,2
VOPAK	39,22	0,15
WOLTERS KLUWER	109,95	-0,18

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ENI	14,70	14,97
#N/A Invalid field.	5,471	-0,16
MEDIOBANCA	16,40	16,40
RCS MEDIAGROUP	1,04	1,04
SNAM	5,17	5,14
TELECOM ITALIA	0,48	0,48
TENARIS	14,77	14,76
TERNA	8,91	8,83
UNICREDIT	62,93	0,61

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	4197	0,5
ASAHI GROUP HL	1740	-1,08
ASTELLAS PHARM	1586	-2,16
BRIDGESTONE CO	6582	-3,55
CANON INC	4355	-1,52
CASIO COMPUTER	1193,5	-2,49
CITIZEN WATCH	1038	-2,81
CREDIT SAISON	3750	-3,52
DAIWA SEC GROU	1119,5	-4,07
SUBARU	3025	-1,05
FUJIFILM HOLDI	3524	-0,48
FUJITSU	3738	-3,06
HINO MOTORS	363,5	-2,7
HITACHI	4262	-3,44
HONDA MOTOR	1540,5	-1
IHI	2744	-2,63
ISUZU MOTORS	1843,5	-2,79
KAWASAKI HVY I	9467	-2,63
KAJIMA CORP	4434	-0,36
KEIO	3803	-0,31
KOBE STEEL	1711,5	-0,2
KONICA MINOLTA	512,5	-2,84
JTEKT	1403	-3,01
MITSUB UFJ FG	2241	-1,93
MITSUBISHI COR	3518	-1,65
MITSUBISHI ELE	3793	-3,41
MITSUBISHI MOT	379,8	-3,28
NEC CORPORATIO	4636	-3,6
NIKKON HLDG	3362	-1,7
NIKON CORP	1776	-2,31
NISSUI CORP	1740	-1,63
NISSAN MOTOR C	345,3	-3,57
NOMURA HOLDING	1039	-1,98
NISSAN CHEMICA	5204	-2,57
NIPPON PAPER I	1127	
OBAYASHI CORP	2384	0,36
ODAKYU ELEC RA	1605	-0,59
OJI HOLDINGS	774,3	-0,62
OSAKA GAS	4116	-0,94
RICOH CO LTD	1307,5	-3,08
SECOM	5203	-2,13
SEVEN & I HLDG	1961,5	2,64
SHARP CORP	819,5	-5,18
SHIMIZU CORP	1973	-0,98
SHISEIDO	2483,5	-4,86
SONY GROUP COR	4310	-3,38
SMFG	3885	-2,66
SUMITOMO CHEM	451,5	-2,15
SUZUKI	2098	-1,96
TAISEI CORP	10260	-1,91
TDK CORPORATIO	2140	-3,23
TOBU RAILWAY	2515	-0,55
TOKIO MARINE H	6177	-2,39
TORAY INDUSTRI	925,8	-2,02
TREND MICRO	7700	-1,02
TOPY INDS LTD	2770	-0,75
TORAY INDUSTRI	925,8	-2,02
TOYOBO	1100	-0,45
TOYOTA MOTOR C	2871,5	-0,93
YAMAHA CORP	971,9	-4,06

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	40,61	0,22
AIR LIQUIDE	171,42	0,09
ALSTOM	22,32	0,63
AXA	40,18	1,7
BNP PARIBAS	75,75	0,41
BOUYGUES	38,72	1,41
CAPGEMINI	118,90	-1,16
CARREFOUR	13,00	0,31
CASINO GUICHAR	0,42	-4,98
CREDIT AGRICOL	16,59	0,67
DANONE	75,28	0,75
DASSAULT SYSTE	28,35	-1,6
L'OREAL	368,50	-0,41
L.V.M.H.	532,80	-1,41
LAGARDERE	18,60	-0,64
MICHELIN	26,11	-8,93
PERNOD RICARD	82,10	-1,23
KERING	298,90	-1,6
PUBLICIS GROUP	82,04	-1,75
RENAULT	33,63	-2,15
SAINT-GOBAIN	88,56	-0,83
SANOFI	83,94	-0,26
SCHNEIDER ELEC	245,15	-0,71
SOCIETE GENERA	55,02	2,42
SODEXO	53,60	0,47
TF1	8,38	-1,64
THALES	257,60	1,02
VEOLIA ENVIRON	29,23	1,07

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	72,1	0
AENA SME	22,96	1,2346
ACERINOX	11,75	-1,4262
ACCIONA	182	-1,0332
AMADEUS	67,54	-0,3541
BBVA	15,985	0,7246
BANKINTER	13,47	0,8989
CAIXABANK	9,102	1,336
DSTR INT ALIME	26,1	-2,4299
ENDESA	28,84	1,8721
ENAGAS	13,73	1,2164
FERROVIAL	52,26	0,7713
FOMENTO DE CON	11,34	0,7105
GRIFOLS	12,055	-0,8227
IBERDROLA	16,75	1,2085
INT AIRLINES G	4,683	-0,531
INDRA SISTEMAS	40,52	0,1483
INDITEX	47,42	-0,1474
MAPFRE	4,086	0,6404
MERLIN PROP	13,35	-0,0749
ARCELORMITTAL	32,81	-1,5306
REPSOL	14,545	-0,479
BCO DE SABADEL	3,256	1,0866
BANCO SANTANDE	8,522	-1,1484
SACYR	3,85	1,0499
TELEFONICA	4,39	1,1754
TECNICAS REUN	31,86	1,0787

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1553	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	6,3536
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	175,72	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,6249
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	8,2488
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,324	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,9823
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4684	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	19.212,35
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,87120	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,8409
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	393,00	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	102,5828
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,2625	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.657,52
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	5,0903	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	21,4926
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0380	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,8869
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9296	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	2,0309
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	141,40	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	67,288
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,7725	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,5037
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	48,3242	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,905
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,7906	PANT ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	20,1751

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2025	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1837
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8675
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4643
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,9635

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	808,00	945,30
ΜΙΣΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	424,20	496,30
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 Kg)	109.000	127.500
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 gr)	109,00	127,50

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	807,62	946,25
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	807,62	946,25
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	807,62	937,49

Orthodoxou Employment
Ideal staff from third countries for your needs!
+357 24 841 111
orthodoxouemployment.com
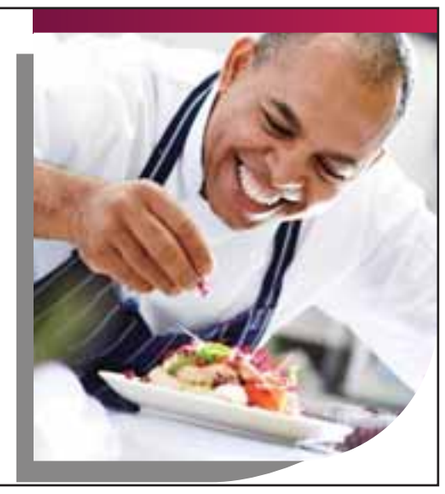

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.056,86	2.087,17	-30,31	-1,45%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	5.200,99	5.280,13	-79,14	-1,50%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	18.738,84	18.965,63	-226,79	-1,20%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.846,66	4.920,64	-73,98	-1,50%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.372,45	2.384,05	-11,60	-0,49%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.812,24	2.846,28	-34,04	-1,20%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.228,26	1.245,34	-17,08	-1,37%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	2.428,56	2.462,93	-34,37	-1,40%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.640,24	2.664,22	-23,98	-0,90%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	4.024,54	4.083,84	-59,30	-1,45%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.400,51	2.430,60	-30,09	-1,24%
FTSE/ATHEX ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	6.452,12	6.506,78	-54,66	-0,84%
FTSE/ATHEX ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11.223,68	11.363,11	-139,43	-1,23%
FTSE/ATHEX ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.522,88	5.537,04	-14,16	-0,26%
FTSE/ATHEX ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.808,74	6.006,59	-197,85	-3,29%
FTSE/ATHEX ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	8.082,50	8.086,73	-4,23	-0,05%
FTSE/ATHEX ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	8.553,45	8.565,68	-12,23	-0,14%
FTSE/ATHEX ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.092,22	7.219,86	-127,64	-1,77%
FTSE/ATHEX ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.140,11	6.238,30	-98,19	-1,57%

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	157.015.922,60
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	87.083.032,42
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	25.261.492,06
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	6.221.201,88
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	5.485.832,34
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.037.355,49
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.828.391,94
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.469.223,99
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2.757.691,53
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	2.744.208,85
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.203.135,84
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	2.202.435,27
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	2.150.202,09
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.326.275,58
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.252.721,48
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.110.961,89
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.056.002,78
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	995.937,73
ΤΡΟΦΙΜΑ	573.125,21
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	453.982,06
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	438.248,14
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	423.355,11
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	412.433,95
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	396.634,56
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	369.197,35
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	350.164,42
ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	344.969,68

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΛΒΕ (ΚΟ)	6,250	6,84%	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	18,660	-6,98%
ΙΝΤΕΡΛΑΪΦ Α.Α.Ε.Γ.Α. (ΚΟ)	5,720	2,88%	ΑΤΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ (ΚΟ)	1,600	-6,98%
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛ. ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	10,160	1,70%	ΠΑΪΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ)	0,956	-4,40%
PRODEA INVESTMENTS (ΚΟ)	6,100	1,67%	MIG (ΚΟ)	3,540	-4,32%
ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ (ΚΟ)	2,050	1,49%	FRIGOGLASS (ΚΟ)	0,471	-4,27%
AUTOHELLAS (ΚΟ)	11,400	1,42%	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	7,180	-4,27%
ΟΛΠ (ΚΟ)	45,000	1,24%	ΔΑΙΟΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ (ΚΟ)	7,050	-4,08%
ΚΑΡΕΛΙΑ (ΚΟ)	336,000	1,20%	ΟΝΥΞ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ (ΚΟ)	2,360	-4,07%
ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ (ΚΟ)	3,040	1,00%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,770	-3,82%
ΚΡΙ - ΚΡΙ (ΚΟ)	17,920	0,90%	ΚΕΚΡΟΨ (ΚΟ)	2,040	-3,32%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	77.017.799,02	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)	8,97%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	37.966.140,45	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1,08%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	35.677.255,48	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	0,67%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	34.531.034,49	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,56%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	31.153.336,26	ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	0,47%
METLEN PLC (ΚΟ)	25.261.492,06	PROFILE (ΚΟ)	0,46%
BANK OF CYPRUS HOLDINGS PLC (ΚΟ)	15.266.136,22	BANK OF CYPRUS HOLDINGS PLC (ΚΟ)	0,44%
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	10.054.645,72	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,41%
JUMBO (ΚΟ)	5.485.832,34	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	0,41%
ΟΤΕ (ΚΟ)	4.828.391,94	ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	0,41%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΕΥΡΩΒ	3,618	-1,01%
ΠΕΙΡ	7,28	-2,02%
ΕΤΕ	13,68	0,00%
ΑΛΦΑ	3,6	-2,70%
MTLN	44,8	-2,61%
ΕΕΕ	38,78	-0,67%
ΟΠΑΠ	18,66	-6,98%
ΜΠΕΛΑ	28,08	-0,71%
ΔΕΗ	14,46	-0,28%
ΟΤΕ	15,79	-0,44%
BOCHGR	7,96	-1,97%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	23,4	0,17%
ΜΟΗ	25,18	-1,95%
OPTIMA	8,56	0,82%
TITC	36,8	0,27%
CENER	13,02	-2,25%
ΕΛΠΕ	8,18	-1,21%
ΛΑΜΔΑ	7,56	0,27%
ΔΑΑ	10,16	1,70%
ΑΡΑΙΓ	13,3	-0,75%
AKTR	8,65	-0,23%
ΒΙΟ	7,94	-0,63%
ΣΑΡ	13,48	0,15%
ΕΥΔΑΠ	6,36	0,16%
ΕΛΧΑ	2,99	-3,08%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**399**	2.792	10.035
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	**3**	81	2.343
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**396**	2.711	7.692
MSCI GREECE REBASED	**0**	0	0
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**2.259**	41.115	1.003.115
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**15**	112	12.595
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	**31**	135	4.488
AKTOR Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	**16**	117	86.294
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**410**	6.880	64.160
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	**9**	19	202
ATTICA BANK A.T.E. (ΚΟ)	**0**	0	469
AUTOHELLAS (ΚΟ)	**5**	17	1.786
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	**20**	80	2.436
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	**29**	80	641
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**7**	39	6.647
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**61**	461	9.020
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**51**	599	4.223
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	**31**	151	3.140
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	**153**	2.624	32.931
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**13**	38	9.890
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**38**	159	1.636
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**25**	93	9.179
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	**11**	70	3.429
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	**63**	508	4.535
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**39**	295	13.907
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	**142**	22.663	623.574
JUMBO (ΚΟ)	**8**	16	663
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**46**	305	12.090
METLEN PLC (ΚΟ)	**230**	660	5.525
MIG (ΚΟ)	**0**	0	212
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	**12**	35	2.436
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**123**	654	14.112
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**214**	940	2.345
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK (ΚΟ)	**7**	46	230
ΟΤΕ (ΚΟ)	**11**	40	2.057
ΟΛΠ (ΚΟ)	**1**	1	70
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**293**	2.534	38.912
ΔΕΗ (ΚΟ)	**76**	439	23.948
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**2**	10	299
TITAN (ΚΑ)	**9**	18	1.609
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**58**	277	3.425
Δικαιώματα σε Δείκτες	**30**	648	5.996
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**30**	648	5.996
Δικαιώματα σε Μετοχές	**18**	481	1.837
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	60
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**1**	3	480
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**17**	478	524
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	225
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**0**	0	330
ΔΕΗ (ΚΟ)	**0**	0	218
Συνολική Δραστηριότητα	**2.706**	45.036	1.020.983

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 14 Οκτωβρίου 2025

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	7.9600	8.1000	8.0215	1.0150	"24,629"	7.9400	7.9800	7.9600	-1.73
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	1.6600	1.6850	1.6725	-0.2250	"26,292"	1.6650	1.6800	1.6650	-0.60
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD	0.1330	0.1380	0.1365	0.1000	"28,202"	0.1350	0.1380	0.1370	0.00
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC (AN)						0.0000	0.1290		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	3.9000	3.9400	3.9036	-1.8420	"1,100"	3.9000	3.9400	3.9000	-2.01
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2.2200	2.2800	2.2255	-0.5460	"1,100"	2.2200	2.2800	2.2800	2.70
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.3100	0.3240		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0395	0.0435		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)	0.0740	0.0740	0.0740	0.3540	"3,000"	0.0660	0.0740	0.0740	-9.76
ΑΚΕΠ	"ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0120	0.0000		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0530	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD	0.4200	0.4300	0.4256	-2.4410	"1,790"	0.4200	0.4480	0.4300	-4.44
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)	0.0300	0.0320	0.0317	-0.1020	"12,000"	0.0305	0.0340	0.0320	0.00
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)"						0.0260	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0195		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0040	0.0090		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0045	0.0070		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0175		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΑΓΡΟ	""ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						2.5000	2.7400		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.2000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.1700	0.1700	0.1700	0.0000	"1,900"	0.1700	0.1800	0.1700	0.00
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						1.0800	1.2000		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD						0.0000	0.2700		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0280	0.0000		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0070	0.0000		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						1.2700	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	1.3800	1.3800	1.3800	0.5000	"6,300"	1.3700	1.3800	1.3800	0.73
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD	0.3840	0.3920	0.3902	-1.9830	"8,065"	0.3880	0.4480	0.3900	-4.88
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	4.2400	4.3000	4.2488	-2.0960	"10,690"	4.2400	4.4200	4.2400	-0.47
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0740		
ΚΕΟ	KEO PLC						2.7000	2.7600		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.6950		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	1.5000	1.5000	1.5000	-5.0000	400	1.5000	1.5500	1.5000	-3.23
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.3680	0.4400		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	1.2600		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0000	0.1890		
Ακίνητη Περιουσία										
KKOM	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.4500	0.4700		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.1770	0.1810	0.1783	-0.1750	"30,514"	0.1780	0.1810	0.1780	-1.11
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.1160	0.0000		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1300	1.1300	1.1300	-0.0380	350	1.1400	1.1500	1.1300	0.00
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.2080		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN)						0.0000	0.0195		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	"DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (AN)						0.0000	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)"						0.2700	0.2860		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.

NBG Securities

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ανησυχία για τα νέα κινεζικά μέτρα στις σπάνιες γαίες

Του **ΚΙΘ ΜΠΡΑΝΤΣΕΡ / THE NEW YORK TIMES**

Οι νέοι σκληροί περιορισμοί που έχει επιβάλει η Κίνα στις εξαγωγές αποτελούν μια εντατική προσπάθεια να ελέγξει το παγκόσμιο εμπόριο, αλλά παράλληλα εγκαινιάζει μια εμπορική μάχη που θέτει το Πεκίνο αντιμέτωπο όχι μόνο με τις ΗΠΑ αλλά και με την Ευρώπη. Οι νέοι κανονισμοί τίθενται σε ισχύ στις 8 Νοεμβρίου και την 1η Δεκεμβρίου και ισχύουν για όλες τις χώρες. Πηγαίνουν πολύ πέραν των αρχικών περιορισμών που έθεσε από τον Απρίλιο στις εξαγωγές σπάνιων γαιών και των μαγνητών από σπάνιες γαίες. Οπως ανακοίνωσε την Πέμπτη το Πεκίνο επεκτείνει τους περιορισμούς σε όλες τις εξαγωγές ηλεκτρικών κινητήρων, μικροεπεξεργαστών για κομπιούτερ και πολλών άλλων ειδών αναγκαίων για τον σύγχρονο τρόπο ζωής, που όμως κατασκευάζονται κυρίως στην Κίνα.

Πρακτικά απαγορεύει τις εξαγωγές προς οποιαδήποτε χώρα αν πρόκειται για υλικό ή εξαρτήματα που χρησιμοποιούνται σε στρατιωτικό εξοπλισμό. Ανάμεσά τους οι ηλεκτρικοί κινητήρες που χρησιμοποιούνται στους πυραύλους και στα πολεμικά αεροσκάφη, όπως και υλικό για τα τεθωρακισμένα. Οι νέοι περιορισμοί έχουν προκαλέσει μεγάλη ανησυχία στον δυτικό κόσμο, καθώς ενδέχεται να τορπιλίσουν τις προσπάθειες της Ευρώπης να ενισχύσει τις αμυντικές δυνάμεις της. «Εχουμε εισέλθει σε μια νέα φάση του εμπορικού πολέμου», επισημαίνει ο Τζέι Τρουσντέιλ, άλλοτε στέλεχος της κυβέρνησης Ομπάμα και σήμερα διευθυντικό στέλεχος της συμβουλευτικής TD International. Η απόφαση του Πεκίνου για πλήρη απαγόρευση στις εξαγωγές στρατιωτικού υλικού έχει γεωπολιτικές επιπτώσεις για την Ευρώπη.

Πολλών ειδών οπλικά συστήματα χρειάζονται σπάνιες γαίες για να παραχθούν, όπως και άλλα εμπορεύματα που παράγει η Κίνα. Το Πεκίνο και πολλοί Κινέζοι αξιωματούχοι έχουν τοποθετηθεί κατηγορηματικά κατά των δασμών που επέβαλε η Ε.Ε. στα ηλεκτρικά οχήματα κινεζικής παραγωγής και πολλοί παρατηρητές θεωρούν πως οι τελευταίοι σκληροί περιορισμοί αποτελούν εκδήλωση της οργής του Πεκίνου. Εφεξής όσες εταιρείες κατασκευάζουν οπλικά συστήματα πρέπει να έχουν την ειδική άδεια εξαγωγών από το κινεζικό υπουργείο Εμπορίου, ανεξάρτητα από το ποια χώρα είναι ο προορισμός των εξαγωγών τους. Ο κατεξοχήν κλάδος που θα πληγεί θα είναι οι βιομηχανίες όπλων, αλλά εξίσου ευάλωτος είναι και ο κλάδος των αυτοκινητοβιομηχανιών που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις σπάνιες γαίες. Οι χιλιάδες εταιρείες που παράγουν εξαρτήματα αυτοκινήτων έχουν ήδη πληγεί από όσους περιορισμούς προϋπήρχαν από τον Απρίλιο.

Μόνον όχημα κινούμενο με βενζίνη κατασκευάζεται με τουλάχιστον 40 διαφορετικούς μαγνήτες σπάνιων γαιών μέσα στους ηλεκτρικούς κινητήρες που τροφοδοτούν τα φρένα με ενέργεια, στα καθίσματα, στην κίνηση του πηδαλίου, στα παράθυρα και σε πολλά άλλα συστήματα. Τα ηλεκτροκίνητα οχήματα έχουν πολύ περισσότερους μαγνήτες που χρησιμοποιούνται για να κινούν τους τροχούς τους. Οι ευρωπαϊκές και οι αμερικανικές βιομηχανίες εξαρτημάτων αυτοκινήτων έχουν αντιμετωπίσει μεγάλες καθυστερήσεις στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες άδειες. Η Κίνα έχει αρχίσει να εκδίδει αυτές τις άδειες, αλλά η διαδικασία είναι αργή και περίπλοκη. Αυτή τη φορά οι κανόνες της Κίνας έχουν θεσπιστεί με πρότυπο τους περιορισμούς που έχει επιβάλει η Ουάσιγκτον στο εμπόριο μαζί της και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τους σημαντικότερους μικροεπεξεργαστές ηλεκτρονικών υπολογιστών. Το πρόβλημα είναι, όμως, πως οι σπάνιες γαίες έχουν πολύ ευρύτερες χρήσεις.

Τελευταία πολλές εταιρείες έχουν προσπαθήσει να περιορίσουν την εξάρτησή τους από την Κίνα αγοράζοντας σπάνιες γαίες και μαγνήτες σπάνιων γαιών από άλλους παραγωγούς εκτός Κίνας. Οι τελευταίοι περιορισμοί όμως κατορθώνουν να επεκτείνουν την εξουσία της Κίνας σε μεγάλο μέρος και σε αυτή την παραγωγή, καθώς τονίζουν σαφώς πως όσα προϊόντα σχετικά με τις σπάνιες γαίες έχουν παραχθεί εκτός Κίνας, αλλά με τη χρήση κινεζικής τεχνολογίας, υπόκεινται στους ίδιους κανονισμούς.

Σε κρίση βυθίζεται η βιομηχανία κρασιού της Καλιφόρνιας

Πτώση της ζήτησης, απούλητο το 30% των σταφυλιών, εκριζώσεις αμπελώνων

Μία από τις πιο δύσκολες περιόδους στην ιστορία της από την εποχή της ποτοαπαγόρευσης βιώνει η αμερικανική βιομηχανία κρασιού. Στην πλιόλουστη Καλιφόρνια, που παράγει ορισμένες από τις πιο εκλεκτές ετικέτες κρασιού στον κόσμο, τα προβλήματα είναι πολλά και πολυδιάστατα. Τα αμπέλια παράγουν υπερβολικές ποσότητες σταφυλιών. Οι άνθρωποι πίνουν λιγότερο, ειδικά οι νεότεροι σε πλικία καταναλωτές, ενώ οι δασμοί έχουν οδηγήσει τη μεγαλύτερη ξένη αγορά για αμερικανικό κρασί –τον Καναδά– να στερέψει από τη μια μέρα στην άλλη. Με τη φετινή συγκομιδή σταφυλιών σε πλήρη εξέλιξη, μεγάλες ποσότητες κρασιού παραμένουν απούλητες. Ο ασυνήθιστα καλός καιρός, εν τω μεταξύ, προσθέτει στην υπερπροσφορά. Μεγάλοι αγοραστές όπως η Constellation Brands, γνωστή για την μπίρα Modelo, η οποία όμως έχει και μια επιχείρηση οίνου αξίας περίπου 900 εκατ. δολαρίων, αγοράζουν λιγότερα σταφύλια τα τελευταία χρόνια, καθώς μειώνουν τις οινικές φιλοδοξίες τους – μια τάση που έχει επιταχυνθεί φέτος. Περίπου το 30% των σταφυλιών που καλλιεργούνται αυτή τη σεζόν δεν θα πωληθεί, εκτιμά η Sonoma County Winegrowers, μια εμπορική ομάδα που επικεντρώνεται στο κρασί και στη γεωργία. Η Jackson Family Wines, ο ένατος μεγαλύτερος παραγωγός κρασιού στις ΗΠΑ και ιδιοκτήτρια της γνωστής μάρκας κρασιού Kendall-Jackson, δεν μειώνει μόνο τον αριθμό των σταφυλιών που αγοράζει από εξωτερικούς καλλιεργητές, δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος Μιτς Ντέιβις. Εξετάζει επίσης το ενδεχόμενο να ξεριζώσει μερικά από τα περίπου 14.000 στρέμματα αμπελώνων της σε όλο τον κόσμο. Η εταιρεία έχει βάλει στοίχημα να επιζήσει από αυτή τη δύσκολη περίοδο για τη βιομηχανία οίνου, αντικαθιστώντας ορισμένα σταφύλια που έχει σε υπερβολική ποσότητα με πιο δημοφιλείς ποικιλίες όπως το Sauvignon Blanc, που αναμένεται να πάει καλά τα επόμενα χρόνια.

> **Οι εξαγωγές προς τον Καναδά μειώθηκαν κατά 96% σε ένα τρίμηνο, λόγω των δασμών.**

Ο ασυνήθιστα δροσερός καιρός φέτος, χωρίς ακραίο παγετό ή καύσωνα, επέτρεψε στα αμπέλια της Καλιφόρνιας να αναπτυχθούν σε αφθονία, ενισχύοντας την ήδη κορεσμένη αγορά. Μέσα στο κλίμα αυτό, οι οινοποιοί αναγκάζονται να μειώσουν τις τιμές για να προσελκύσουν τους καταναλωτές που πιέζονται από τον πληθωρισμό.

Η τρέχουσα κρίση δεν οφείλεται σε μία μόνο αιτία, αλλά σε ένα σύνολο παραγόντων. Μια δημοσκόπηση της Gallup έδειξε ότι το ποσοστό των ενηλίκων στις ΗΠΑ που πίνουν αλκοόλ έχει μειωθεί στο 54%, το χαμηλότερο ποσοστό των τελευταίων 90 ετών. Οι καταναλωτές στρέφονται προς τα «μοκτέιλ», τα κοκτέιλ δηλαδή χωρίς αλκοόλ, ενώ τα δημοφιλή φάρμακα για την απώλεια βάρους όπως το Ozempic φαίνεται να περιορίζουν την όρεξη για ποτό. Η πτώση της ζήτησης έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την υπερπροσφορά σταφυλιών. Μέχρι και το 30% των σταφυλιών που καλλιεργούνται φέτος στην Κομητεία Σονόμα εκτιμάται ότι δεν θα πωληθεί. Ο ασυνήθιστα δροσερός καιρός του τρέχοντος έτους, χωρίς ακραίο παγετό ή καύσωνα, επέτρεψε στα αμπέλια να αναπτυχθούν σε αφθονία, ενισχύοντας την ήδη κορεσμένη αγορά. Μέσα στο κλίμα αυτό οι οινοποιοί αναγκάζονται να μειώσουν τις τιμές, προκειμένου να προσελκύσουν τους καταναλωτές που πιέζονται από τον πληθωρισμό. Η Jackson Family Wines μείωσε τις τιμές σε δημοφιλείς ετικέτες της, επισημαίνοντας το «μαγικό όριο των 19,99 δολαρίων» ως μια σκληρή γραμμή που δυσκολεύονται να ξεπεράσουν οι καταναλωτές στα παντοπωλεία.

Ο Καναδάς, τέλος, η μεγαλύτερη ξένη αγορά αμερικανικού κρασιού, απέσυρε τα κρασιά της Καλιφόρνιας από τα ράφια αντιδρώντας στους δασμούς από τις ΗΠΑ. Οι εξαγωγές προς τον Καναδά μειώθηκαν κατά 96% σε ένα τρίμηνο, από περίπου 111 εκατ. δολάρια σε λιγότερο από 4 εκατ. δολάρια. Η κρίση λοιπόν ωθεί τους καλλιεργητές σε δραστικές αποφάσεις. Ο Τζον Μπαλέτο, οινοποιός τρίτης γενιάς στη Σονόμα, εκτιμά πως η επιχείρησή του θα χάσει περίπου 3 εκατ. δολάρια σε πωλήσεις φέτος. Για να ελαχιστοποιήσει τις απώλειες, στρέφεται στην παραγωγή χύμα κρασιού για λιανοπωλητές όπως οι Trader Joe's και Aldi, μια κίνηση που φέρει μικρά περιθώρια κέρδους. Η πιο δραματική κίνηση είναι η εκρίζωση των αμπελώνων και η στροφή σε άλλες καλλιέργειες, όπως τα μήλα. Η κρίση στην Καλιφόρνια δεν είναι μεμονωμένο φαινόμενο. Η έκταση των αμπελώνων παγκοσμίως περιορίζεται τα τελευταία τέσσερα χρόνια, με χώρες όπως η Γαλλία, η Ισπανία, η Χιλή και η Νότια Αφρική να βιώνουν επίσης μειώσεις.

Απώλειες κατέγραψε το ΧΑΚ την Τρίτη

Απώλειες κατέγραψε το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου κατά τη χρηματιστηριακή συνάντηση την Τρίτη.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 282,91 μονάδες, σημειώνοντας ζημιές 0,91%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις €317.508.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 171,64 μονάδες, καταγράφοντας μείωση της τάξης του 0,92%.

Απώλειες κατέγραψαν και όλοι οι επιμέρους δείκτες εκτός από τα Ξενοδοχεία, που δεν σημείωσαν μεταβολή. Η Κύρια Αγορά κατέγραψε ζημιές 1,44%, η Εναλλακτική Αγορά 0,08%, και οι Επενδυτικές Εταιρείες 0,72%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €197.561 (τιμή κλεισίματος €7,96 - πτώση 1,73%), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €45.420 (τιμή κλεισίματος €4,24 - πτώση 0,47%), της Demetra Holdings με €43.974 (τιμή κλεισίματος €1,66 - πτώση 0,60%), της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων Δημόσια Λτδ με €8.694 (τιμή κλεισίματος €1,38 - άνοδος 0,73%) και της Πανδώρα Επενδύσεις με €5.439 (τιμή κλεισίματος €0,178 - πτώση 1,11%).

> **Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 282,91 μονάδες, σημειώνοντας ζημιές 0,91%.**

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 2 κινήθηκαν ανοδικά, 9 καθοδικά και 4 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 154.

Κλιμακώνεται ο εμπορικός πόλεμος ΗΠΑ - Κίνας

Η εμπορική εκεχειρία μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας κατέρρευσε πολύ γρήγορα, καθώς οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου κάνουν επίδειξη ισχύος χωρίς αναστολές ενόψει μιας πιθανής συνάντησης μεταξύ του Ντόναλντ Τραμπ και του Σι Τζινπίνγκ. Οπως αποδεικνύουν οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών, η κατάσταση συνεχίζει να είναι έκρυθμη, ενώ ακόμη και αν οι δύο ηγέτες καταλήξουν σύντομα σε κάποια συμφωνία, η αλληλεξάρτηση στις σπάνιες γαίες και στα τσιπ σημαίνει ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί να κλιμακωθούν ξανά εντάσεις.

Οι δύο χώρες ανακοινώνουν συνεχώς βαριά μέτρα και αντίποινα. Τον Σεπτέμβριο, το αμερικανικό υπουργείο Εμπορίου διεύρυνε τη λίστα με τις απαγορευμένες επιχειρήσεις, ενώ αυτή την εβδομάδα θα τεθούν σε ισχύ οι νέοι δασμοί στα κινεζικά πλοία που περνούν από αμερικανικά λιμάνια. Η Κίνα «απάντησε» έντονα την περασμένη εβδομάδα, με αποτέλεσμα ο Τραμπ να απειλήσει με επιπλέον δασμούς 100% στα κινεζικά προϊόντα και περιορισμένη πρόσβαση σε αμερικανικό λογισμικό.

Ειδικότερα, το Πεκίνο σχεδιάζει για πρώτη φορά την επιβολή μέτρων σε κάθε προϊόν που περιέχει ελάχιστες ποσότητες ορισμένων σπάνιων γαιών από την Κίνα ή υλικά μπαταριών, καθώς και σε προϊόντα που κατασκευάζονται με κινεζικό εξοπλισμό και τεχνολογία. Από τον Δεκέμβριο οι ξένοι παραγωγοί που θα θέλουν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα αγαθά, θα πρέπει να ζητούν ειδική άδεια από το Πεκίνο. Η λίστα καλύπτει πλέον 12 από τις 17 κατηγορίες σπάνιων γαιών, υλικά για μπαταρίες λιθίου και συνθετικά διαμάντια.

> **Νέοι κινεζικοί περιορισμοί στις εξαγωγές σπάνιων γαιών – Με επιπλέον δασμούς 100% απειλεί ο Τραμπ.**

Αυτή την εβδομάδα θα τεθούν σε ισχύ οι νέοι δασμοί στα κινεζικά πλοία που περνούν από αμερικανικά λιμάνια.

Σύμφωνα με τη στήλη του Reuters, BreakingViews, οι νέοι κανόνες της Κίνας μιμούνται τους αμερικανικούς κανονισμούς που την απέκλεισαν από την προηγμένη τεχνολογία των ΗΠΑ, όπως τα τσιπ και ο σχετικός εξοπλισμός. Δεδομένης της κυριαρχίας της Κίνας στις μπαταρίες, στην επεξεργασία σπάνιων γαιών και στην παραγωγή μαγνητών, το Πεκίνο ουσιαστικά διεκδικεί τις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες που αφορούν τα αυτοκίνητα, τις ανεμογεννήτριες, τις ηλεκτρονικές συσκευές, την αεροδιαστημική και τους ημιαγωγούς, τομείς που είναι κρίσιμοι για την οικονομική και την εθνική ασφάλεια.

Τα μέτρα «ταρακούνησαν» τη Wall Street, αλλά αναμένεται να επιβαρύνουν και τις κινεζικές επιχειρήσεις.

Στη λίστα υπό τον έλεγχο του Πεκίνου εμπίπτουν και σπάνιες γαίες που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή τσιπ. Αυτό σημαίνει ότι η TSMC της Ταϊβάν και η Samsung της Νότιας Κορέας, οι οποίες κατασκευάζουν προηγμένους επιταχυντές τεχνητής νοημοσύνης, θα επηρεαστούν. Οι αξιωματούχοι της Ταϊβάν υποβάθμισαν τον κίνδυνο, λέγοντας ότι προμηθεύονται αυτά τα προϊόντα κυρίως από την Ευρώπη, τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, όπου οι κυβερνήσεις προσπαθούν να αναπτύξουν τις δικές τους εφοδιαστικές αλυσίδες. Πάντως, η σύσφιγξη της εποπτείας από την Κίνα μπορεί να δυσχεράνει τις προσπάθειες απεξάρτησης αυτών των χωρών.

Το Πεκίνο δεν έχει ακόμη «απαντήσει» στην απειλή του Τραμπ για δασμούς 100%, δείχνοντας ότι ο Σι δεν θέλει να κλιμακώσει περαιτέρω την κατάσταση. Πάντως, ενώ τα περισσότερα από τα μέτρα που ανακοινώθηκαν την περασμένη εβδομάδα θα τεθούν σε ισχύ ύστερα από μερικές εβδομάδες, καμία από τις δύο χώρες δεν φαίνεται διατεθειμένη να ανακαλέσει τους περιορισμούς. Είναι λοιπόν πιθανό απλώς να συμφωνήσουν σε αναβολή της εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων ή να χορηγηθούν άδειες ενός έτους, ώστε να υπάρξει μια περίοδος σταθερότητας.

Βέβαια, όσο οι ΗΠΑ εξαρτώνται από την Κίνα στις σπάνιες γαίες και στις μπαταρίες και η Κίνα εξαρτάται από την αμερικανική τεχνολογία και τα τσιπ, θα είναι σχεδόν αδύνατο οι δύο χώρες να αποδεσμεύσουν τους εξαγωγικούς περιορισμούς και τις ανησυχίες για την εθνική τους ασφάλεια από το εμπόριο, σύμφωνα με το BreakingViews.